

Nr 197

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring i kommunalskattelagen den 28 september 1928 (nr 370), m. m.; given Stockholms slott den 18 oktober 1963.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet för denna dag, föreslå riksdagen att antaga härvid fogade förslag till

- 1) lag om ändring i kommunalskattelagen den 28 september 1928 (nr 370); samt
- 2) förordning om ändring i taxeringsförordningen den 23 november 1956 (nr 623).

Under Hans Maj:ts

Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

BERTIL

G. E. Sträng

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås — på grundval av en av 1961 års fastighetstaxeringsutredning avgiven promemoria — vissa förenklingar i förfarandet vid allmän fastighetstaxering. I främsta rummet innebär dessa, att det nuvarande systemet med två nämnder i första instans på landet (beredningsnämnder och fastighetstaxeringsnämnder) ersättes med en ennämndsorganisation (fastighetstaxeringsnämnder) efter i huvudsak samma regler som för närvarande gäller för städerna. De nya bestämmelserna är avsedda att tillämpas första gången vid 1965 års allmänna fastighetstaxering. Taxeringsperiodens längd föreslås liksom hittills vara i princip fem år.

I propositionen har även upptagits viss av annan lagstiftning föranledd ändring i kommunalskattelagen (skattefrihet för utryckningsbidrag till värnpliktiga).

Förslag

till

Lag

om ändring i kommunalskattelagen den 28 september 1928 (nr 370)

Härigenom förordnas, att 10 § kommunalskattelagen den 28 september 1928 samt punkt 3 av anvisningarna till 8 §, punkt 5 av anvisningarna till 10 § och punkt 6 av anvisningarna till 32 § nämnda lag¹ skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

10 §

Vid taxering — — — redovisas, nämligen:

för jordbruksfastighet:

för jordbruksfastighet:

för annan fastighet:

för annan fastighet:

a) markvärde eller värdet av marken med bortseende från därå befintliga träd och anläggningar;

a) markvärde eller värdet av marken, däri inbegripet värdet av träd, trädgårdsanläggningar och dylikt;

b) byggnadsvärde eller — — — (särskilt maskinvärde); samt

b) byggnadsvärde eller — — — (särskilt maskinvärde).

c) parkvärde eller det värde, som fastigheten äger utöver markvärdet och byggnadsvärdet på grund av därå befintliga träd, trädgårdsanläggningar och dylikt.

(Se vidare anvisningarna)

(Se vidare anvisningarna)

Anvisningar

till 8 §

3. Understundom äro — — — bilda taxeringsenhet.

Detta är — — — enhet (skogsblock).

Därest vid — — — — — särskild förmån.

Vidare böra — — — — — sig taxeras.

Då kameral enhet eller genom laga förrättning uppkommen del av dylik enhet utgör del av taxeringsenhet, kan ägare eller arrendator stundom hava särskilt intresse att få officiellt fastslaget, huru stort värde i taxeringshänseende tillkommer den kamerala enheten eller delen därav.

Då kameral enhet eller genom laga förrättning uppkommen del av dylik enhet utgör del av taxeringsenhet, kan ägare eller arrendator stundom hava särskilt intresse att få officiellt fastslaget, huru stort värde i taxeringshänseende tillkommer den kamerala enheten eller delen därav.

¹ Senaste lydelse av 10 § se 1951: 438, av punkt 3 av anvisningarna till 8 § se 1953: 400, av punkt 5 av anvisningarna till 10 § se 1937: 518. och av punkt 6 av anvisningarna till 32 § sa 1962: 218.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

I följd härav skall det, om ägaren eller arrendatorn sådant påfordrar, angivas, huru stor del av taxeringsvärdet och de i 10 § omförmälda särskilda värden som kan anses belöpa på den kamerala enheten eller delen av densamma. Därvid märkes, att, i samma mån som bebyggd jordbruksfastighet är mera värd än obebyggd sådan, ett större värde tillkommer den del av taxeringsenheten, å vilken åbyggnaderna äro belägna. Påfordran, som nyss är nämnd, må det år, varunder allmän fastighetstaxering äger rum, ske hos *berednings-* eller fastighetstaxeringsnämnd samt eljest hos taxeringsnämnd.

I följd härav skall det, om ägaren eller arrendatorn sådant påfordrar, angivas, huru stor del av taxeringsvärdet och de i 10 § omförmälda särskilda värden som kan anses belöpa på den kamerala enheten eller delen av densamma. Därvid märkes, att, i samma mån som bebyggd jordbruksfastighet är mera värd än obebyggd sådan, ett större värde tillkommer den del av taxeringsenheten, å vilken åbyggnaderna äro belägna. Påfordran, som nyss är nämnd, må det år, varunder allmän fastighetstaxering äger rum, ske hos fastighetstaxeringsnämnd samt eljest hos taxeringsnämnd.

till 10 §

5. Vid uppskattning — — — — — angivna förhållanden.

Är å annan fastighet mark och byggnad i samme ägares hand, skall byggnadsvärdet utföras med det belopp, som utgör skillnaden mellan fastighetens allmänna saluvärde i dess helhet och markvärdet jämte eventuellt parkvärde.

Är å annan fastighet mark och byggnad i samme ägares hand, skall byggnadsvärdet utföras med det belopp, som utgör skillnaden mellan fastighetens allmänna saluvärde i dess helhet och markvärdet.

Enligt lagen — — — — — såsom byggnad.

Särskilt maskinvärde — — — — — särskilt maskinvärde.

Vanligen skall — — — — — särskilt maskinvärde.

Parkvärde förekommer endast undantagsvis. I allmänhet läres å fastighet, som skall såsom annan fastighet taxeras, mera sällan förekomma växande träd eller anläggning, som ej är att hänföra till byggnad, av den betydighet, att fastighetens värde i allmänna marknaden därigenom i någon väsentligare grad påverkas. Men om å fastigheten finnes trädbestånd eller till byggnad ej hänförlig anläggning, exempelvis en mera avsevärd trädgård eller park, och denna förmån kan anses i avsevärd mån inverka på fastighetens allmänna saluvärde, bör värdet å sådan förmån särskilt redovisas såsom parkvärde.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

till 32 §

6. Värnpliktig för egen del tillkommande naturaförmåner och det under fredstjänstgöring utgående penningbidraget samt *premie till värnpliktig för genomgången fortsatt befälsutbildning eller för jämlikt 27 § 1 mom. C värnpliktslagen fullgjord repetitionsövning* skola icke upptagas såsom skattepliktig intäkt. Under fredstjänstgöring utgående flygtillägg och sjötjänstbidrag utgöra däremot skattepliktig intäkt. För tid då krigsavlöningsreglementet är tillämpligt skall för värnpliktig terminslön icke räknas till skattepliktig intäkt, dock att vid sjötjänstgöring eller tjänstgöring i sjöreserv skatteplikt föreligger för den del av terminslönen, som motsvarar sjötjänstbidrag, i den mån densamma överstiger terminslön för den värnpliktige enligt 6 § krigsavlöningsreglementet. Månadslön skall utgöra skattepliktig intäkt.

6. Värnpliktig för egen del tillkommande naturaförmåner och det under fredstjänstgöring utgående penningbidraget samt *utbildningspremie, tjänstgöringspremie och utryckningsbidrag till värnpliktig skola* icke upptagas såsom skattepliktig intäkt. Under fredstjänstgöring utgående flygtillägg och sjötjänstbidrag utgöra däremot skattepliktig intäkt. För tid då krigsavlöningsreglementet är tillämpligt skall för värnpliktig terminslön icke räknas till skattepliktig intäkt, dock att vid sjötjänstgöring eller tjänstgöring i sjöreserv skatteplikt föreligger för den del av terminslönen, som motsvarar sjötjänstbidrag, i den mån densamma överstiger terminslön för den värnpliktige enligt 6 § krigsavlöningsreglementet. Månadslön skall utgöra skattepliktig intäkt.

För annan — — — — — 6 § krigsavlöningsreglementet.

Den för — — — — — deras bestridande.

Familjebidrag, vilket — — — — — i fråga.

Vad ovan — — — — — med penningbidrag.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1964 och skall, såvitt angår punkt 6 av anvisningarna till 32 § tillämpas första gången vid 1964 års taxering. Äldre bestämmelser i 10 §, punkt 3 av anvisningarna till 8 § och punkt 5 av anvisningarna till 10 § skola alltjämt tillämpas i fråga om särskild fastighetstaxering år 1964.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

133 §

1 m o m. Fastighetstaxeringsnämnd består av ordförande samt ytterligare å landet sex och i stad fyra eller, i vissa nedan i denna paragraf angivna fall, sex ledamöter.

Ordföranden och — — — i fastighetstaxeringsdistrikt.

I övrigt inträda i nämnden:

å landet:

a) två av landstingskommunens förvaltningsutskott valda ledamöter,

b) vederbörande beredningsnämndsordförande,

c) två av kommunalfullmäktige valda ledamöter, av vilka minst en skall vara ledamot i beredningsnämnd inom vederbörande kommun,

och skola dessa ledamöter tjänstgöra, de av landstingskommunens förvaltningsutskott valda i hela taxeringsdistriktet, beredningsnämndsordföranden då fråga är om taxering av fastighet inom hans beredningsdistrikt, samt de av kommunalfullmäktige valda, då fråga är om taxering av fastighet inom kommun för vilken de valts; samt

i stad:

tre, eller därest länsstyrelsen med hänsyn till fastighetstaxeringsdistriktets utsträckning eller andra förhållanden så förordnat fem av stadsfullmäktige valda ledamöter.

Val av ledamöter i fastighetstaxeringsnämnd jämte suppleanter, en

1 m o m.¹ Fastighetstaxeringsnämnd består av ordförande samt ytterligare fyra eller, i vissa nedan i denna paragraf angivna fall, sex ledamöter.

I övrigt inträda i nämnden:

å landet:

a) en av landstingskommunens förvaltningsutskott vald ledamot,

b) två av kommunalfullmäktige valda ledamöter; samt

i stad:

tre av stadsfullmäktige valda ledamöter.

Därest med hänsyn till fastighetstaxeringsdistriktets utsträckning eller eljest så finnes påkallat, må länsstyrelsen förordna, att på landet antalet av landstingskommuns förvaltningsutskott och av kommunalfullmäktige valda ledamöter skall vara två respektive tre samt att i stad antalet av stadsfullmäktige valda ledamöter skall vara fem.

Består fastighetstaxeringsdistrikt av mer än en kommun, skall länsstyrelsen bestämma hur många ledamöter som skola väljas inom de olika kommunerna.

Val av ledamöter i fastighetstaxeringsnämnd jämte suppleanter, en

¹ Den föreslagna lydelsen av 133 § 1 mom. ersätter även bestämmelserna i nuvarande 132 § 1 mom. tredje stycket.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

för varje ledamot, skall förrättas senast den 30 juni året näst före taxeringsåret.

för varje ledamot, skall förrättas senast den 30 juni året näst före taxeringsåret. *I samband med valet må av kommunalfullmäktige en av ledamöterna utses att på kommunens bekostnad deltaga uti de i 144 § 1 mom. och 145 § omförmälda sammanträdena.*

Om utgången — — — — — de valda.

2 m o m. Besvär över val av ledamöter i fastighetstaxeringsnämnd må anföras i den ordning, som i 132 § 2 mom. sägs. Vad i övrigt finnes stadgat i samma moment skall hava motsvarande tillämpning å här ifrågavarande val.

2 m o m.¹ Besvär över val av ledamöter och suppleanter i fastighetstaxeringsnämnd må anföras hos länsstyrelsen inom tre veckor efter valets förrättande; och skall i övrigt om vals överklagande i tillämpliga delar gälla vad i kommunallagen är stadgat angående besvär över beslut av kommunens fullmäktige. Finner länsstyrelsen efter besvär anledning förordna om nytt val på grund därav att vid valet icke i enlighet med vad därom är stadgat i 172 §, jämförd med 13 § 1 mom., olika grupper av skattskyldiga blivit vederbörligen företrädade, har länsstyrelsen att meddela föreskrift, hur många ledamöter för varje grupp som skola väljas. Överklagas det därefter företagna valet och befinnes detsamma icke böra fastställas, äger länsstyrelsen utse ledamöter i nämnden.

Över länsstyrelsens beslut må klagan icke föras.

135 §

1 m o m. Länsstyrelsen förordnar senast den 30 april året näst före det år, då allmän fastighetstaxering äger rum, erforderligt antal personer inom länet, som genom sin verksamhet kunna antagas besitta sakkunskap i fråga om fastighetsvärdering, (f a s t i g h e t s t a x e r i n g s o m b u d) att inom områden, som länsstyrelsen bestämmer, samordna arbetet i fastighetstaxeringsnämnderna. Fastighetstaxe-

¹ Den föreslagna lydelsen av 133 § 2 mom. ersätter även bestämmelserna i nuvarande 132 § 2 mom.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

ringsombuds verksamhetsområde skall vara så stort, som omständigheterna lämpligen medgiva, och omfatta flera fastighetstaxeringsdistrikt. Ett fastighetstaxeringsdistrikt må ej uppdelas mellan olika fastighetstaxeringsombud. Fastighetstaxeringsombud må icke vara ledamot av fastighetstaxeringsnämnd i länet.

Det åligger fastighetstaxeringsombud att

a) för överläggningar angående den förestående allmänna fastighetstaxeringen kalla till sammanträde enligt 145 §,

b) genom deltagande i sammanträden i fastighetstaxeringsnämnderna inom sitt verksamhetsområde följa taxeringsarbetet, i erforderlig utsträckning lämna råd för arbetets bedrivande och även i övrigt verka för en jämn och likformig taxering,

c) fortlöpande hålla taxeringsintendenten underrättad om arbetets fortskridande.

2 m o m. I län, — — — vattenkraftteknisk sakkunskap.

Konsulenterna skola — — — vid taxeringen.

Konsulent äger, — — — i beslut.

I län, — — — vattenkraftteknisk sakkunskap.

Konsulenterna skola — — — vid taxeringen.

Konsulent äger, — — — i beslut.

137 §

Allmän fastighetsdeklaration skall avlämnas senast den 15 september året näst före det, då allmän fastighetstaxering skall äga rum, och ingivas

antingen direkt till vederbörande beredningsnämnds ordförande å landet eller fastighetstaxeringsnämnds ordförande i stad,

eller till länsstyrelsen eller till lokal skattemyndighet eller landsfiskal i det län där taxeringen skall äga rum.

Har på — — — — — därmed avlämnas.

Allmän fastighetsdeklaration skall avlämnas senast den 15 september året näst före det, då allmän fastighetstaxering skall äga rum, och ingivas till vederbörande fastighetstaxeringsnämnds ordförande eller till länsstyrelsen eller till lokal skattemyndighet eller landsfiskal i det län där taxeringen skall äga rum.

138 §

Har efter avlämnandet av allmän fastighetsdeklaration men före taxe-

Har efter avlämnandet av allmän fastighetsdeklaration men före taxe-

(Nuvarande lydelse)

ringsårets ingång fastighet eller del därav övergått till ny ägare eller därmed likställd innehavare, äro såväl den förutvarande som den nye ägaren eller innehavaren skyldiga att inom tio dagar därefter härom göra anmälan till vederbörande *beredningsnämnds ordförande å landet eller fastighetstaxeringsnämnds ordförande i stad* eller till länsstyrelsen; och bör i fall, då genom överlåtelse fastighet blivit uppdelad, överlåtelsehandlingen i huvudskrift eller bestyrkt avskrift företes.

(Föreslagen lydelse)

ringsårets ingång fastighet eller del därav övergått till ny ägare eller därmed likställd innehavare, äro såväl den förutvarande som den nye ägaren eller innehavaren skyldiga att inom tio dagar därefter härom göra anmälan till vederbörande fastighetstaxeringsnämnds ordförande eller till länsstyrelsen; och bör i fall, då genom överlåtelse fastighet blivit uppdelad, överlåtelsehandlingen i huvudskrift eller bestyrkt avskrift företes.

142 §

Anmaning må utfärdas av fastighetsprövningsnämnd, prövningsnämnd, taxeringsintendent, ordföranden i *beredningsnämnd eller fastighetstaxeringsnämnd* samt konsulent för taxering av vattenfallsfastighet, den sistnämnde dock icke i vad avser avgivande av allmän fastighetsdeklaration.

Anmaning må utfärdas av fastighetsprövningsnämnd, prövningsnämnd, taxeringsintendent, ordföranden i fastighetstaxeringsnämnd samt konsulent för taxering av vattenfallsfastighet, den sistnämnde dock icke i vad avser avgivande av allmän fastighetsdeklaration.

Vad i 34 § 4 mom. samt 52 § är stadgat om anmaning skall i tillämpliga delar gälla jämväl beträffande anmaning som här avses. Bestämmelserna i 53—55 §§ skola äga motsvarande tillämpning i fråga om ordförande i *beredningsnämnd och fastighetstaxeringsnämnd* samt beträffande taxeringsintendent, fastighetsprövningsnämnd, prövningsnämnd och länsstyrelse.

Vad i 34 § 4 mom. samt 52 § är stadgat om anmaning skall i tillämpliga delar gälla jämväl beträffande anmaning som här avses. Bestämmelserna i 53—55 §§ skola äga motsvarande tillämpning i fråga om ordförande i fastighetstaxeringsnämnd samt beträffande taxeringsintendent, fastighetsprövningsnämnd, prövningsnämnd och länsstyrelse.

143 §

1 m o m. Angående skyldighet för dels *statens skogsforskningsinstitut* att före allmän fastighetstaxering fastställa centrala skogstaxeringsanvisningar samt till länsstyrelserna avlämna arealuppgifter m. m. dels ock för skogsstyrelsen att före sådan taxering till länsstyrelserna lämna uppgifter rörande virkespriser m. m. stadgas i skogsvärderingsinstruktionen.

1 m o m. Angående skyldighet för dels *skogshögskolan* att före allmän fastighetstaxering fastställa centrala skogstaxeringsanvisningar samt till länsstyrelserna avlämna arealuppgifter m. m. dels ock för skogsstyrelsen att före sådan taxering till länsstyrelserna lämna uppgifter rörande virkespriser m. m. stadgas i skogsvärderingsinstruktionen.

Det åligger — — — — — i skogsvärderingsinstruktionen.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

144 §

1 m o m. Senast den 20 augusti året näst före det, då allmän fastighetstaxering skall äga rum, skola efter kallelse av länsstyrelsen ordförandena i *beredningsnämnderna* och fastighetstaxeringsnämnderna å länets landsbygd *ävensom de beredningsnämndsledamöter, som därtill utsetts enligt 132 § 1 mom., samt de fastighetstaxeringsnämndsledamöter, vilka enligt 133 § 1 mom. utsetts av landstingskommunens förvaltningsutskott, sammantråda inför landskamreraren å en eller flera lämpliga orter för förberedande överläggningar rörande tillämpningen av de allmänna grunderna vid den förestående allmänna fastighetstaxeringen; och äger länsstyrelsen till dessa sammanträden kalla jämväl andra personer, vilka på grund av sin verksamhet eller eljest kunna antagas äga sakkunskap rörande fastighetsvärdena inom länet eller delar därav eller ock särskilt rörande värdering av skogsmark och skog.*

Vid sådant — — — — — därefter lämpas.

För sådana — — — — — för taxeringen.

3 m o m. Landskamreraren har att upprätta och senast den 25 augusti året näst före taxeringsåret till riksskattenämnden insända förslag till anvisningar för fastighetstaxeringen inom länet, däri inbegripet lokala skogstaxeringsanvisningar. Riksskattenämnden skall senast den 15 september året näst före taxeringsåret till landskamreraren återställa förslaget jämte de erinringar mot detsamma, som nämnden funnit anledning framställa. Landskamreraren har att förelägga fastighetsprövningsnämnden omförmälda förslag och erinringar. Fastighetsprövningsnämnden skall på grundval av nämnda handlingar fastställa lokala skogstaxeringsanvisningar och övriga anvisningar till ledning för fas-

1 m o m. Senast den 15 augusti året näst före det, då allmän fastighetstaxering skall äga rum, skola efter kallelse av länsstyrelsen ordförandena i fastighetstaxeringsnämnderna å länets landsbygd, *de ledamöter i fastighetstaxeringsnämnd, som av kommunalfullmäktige därtill utsetts enligt 133 § 1 mom. sista stycket, de ledamöter i sådan nämnd, som utsetts av landstingskommunens förvaltningsutskott, ävensom fastighetstaxeringsombuden sammantråda inför landskamreraren å en eller flera lämpliga orter för förberedande överläggningar rörande tillämpningen av de allmänna grunderna vid den förestående allmänna fastighetstaxeringen; och äger länsstyrelsen till dessa sammanträden kalla jämväl andra personer, vilka på grund av sin verksamhet eller eljest kunna antagas äga sakkunskap rörande fastighetsvärdena inom länet eller delar därav eller ock särskilt rörande värdering av skogsmark och skog.*

3 m o m. Landskamreraren har att upprätta och senast den 20 augusti året näst före taxeringsåret till riksskattenämnden insända förslag till anvisningar för fastighetstaxeringen inom länet, däri inbegripet lokala skogstaxeringsanvisningar. Riksskattenämnden skall senast den 15 september året näst före taxeringsåret till landskamreraren återställa förslaget jämte de erinringar mot detsamma, som nämnden funnit anledning framställa. Landskamreraren har att förelägga fastighetsprövningsnämnden omförmälda förslag och erinringar. Fastighetsprövningsnämnden skall på grundval av nämnda handlingar fastställa lokala skogstaxeringsanvisningar och övriga anvisningar till ledning för fas-

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

tighetstaxeringen, vilka senast den 30 september året näst före taxeringsåret skola tillställas ordförandena i *beredningsnämnderna och fastighetstaxeringsnämnderna* samt samtidigt översändas till riksskattenämnden.

tighetstaxeringen, vilka senast den 30 september året näst före taxeringsåret skola tillställas ordförandena i *fastighetstaxeringsnämnderna och fastighetstaxeringsombuden* samt samtidigt översändas till riksskattenämnden.

145 §¹

Sedan de av fastighetsprövningsnämnden fastställda lokala skogstaxeringsanvisningarna och övriga anvisningar för fastighetstaxeringen kommit ordförandena i *beredningsnämnderna och fastighetstaxeringsnämnderna* tillhanda och innan *beredningsnämnderna* börja det egentliga arbetet, skall å *landet ordföranden i fastighetstaxeringsnämnden*, efter samråd med taxeringsintendenten i länet angående tid och plats, sammankalla de av länsstyrelsen och landstingskommunens förvaltningsutskott utsedda ledamöterna i *fastighetstaxeringsnämnden ävensom samtliga ordförande i de till fastighetstaxeringsdistriktet hörande beredningsnämnderna* till överläggningar rörande det förestående taxeringsarbetet. Vid överläggningarna bör uppmärksamhet ägnas åt åtgärder för befordrande av likformig taxering *inom fastighetstaxeringsdistriktets olika delar* samt åt spörsmål, som kunna förväntas vålla *beredningsnämnderna* svårigheter.

Sedan de av fastighetsprövningsnämnden fastställda lokala skogstaxeringsanvisningarna och övriga anvisningar för fastighetstaxeringen kommit *fastighetstaxeringsombudet och ordförandena i fastighetstaxeringsnämnderna* tillhanda och innan *nämnderna* börja det egentliga arbetet skall *fastighetstaxeringsombudet*, efter samråd med taxeringsintendenten i länet angående tid och plats, sammankalla *ordförandena och de av länsstyrelsen och landstingskommunens förvaltningsutskott utsedda ledamöterna i fastighetstaxeringsnämnderna inom sitt verksamhetsområde ävensom de ledamöter i dessa fastighetstaxeringsnämnder, som enligt 133 § 1 mom. sista stycket utsetts att deltaga i sådant sammanträde*, till överläggningar rörande det förestående taxeringsarbetet. Vid överläggningarna bör uppmärksamhet ägnas åt åtgärder för befordrande av likformig taxering samt åt spörsmål, som kunna förväntas vålla *fastighetstaxeringsnämnderna* svårigheter.

146 §

1 m o m. Sedan länsstyrelsen ombesörjt, dels att de vid närmast föregående allmänna fastighetstaxering tillgängliga jordregisterutdragen blivit fullständigade med de anteckningar, som efter utdragens upprättande tillkommit i jordregistret, dels att utdrag verkställt av jordregistret i de delar, som upplagts under

1 m o m. Sedan länsstyrelsen ombesörjt, dels att de vid närmast föregående allmänna fastighetstaxering tillgängliga jordregisterutdragen blivit fullständigade med de anteckningar, som efter utdragens upprättande tillkommit i jordregistret, dels att utdrag verkställt av jordregistret i de delar, som upplagts un-

¹ Den föreslagna lydelsen av 145 § ersätter även bestämmelserna i nuvarande 154 § 2 mom. första stycket och 155 § 2 mom.

(Nuvarande lydelse)

samma tidrymd, skall länsstyrelsen senast den 15 september året näst före taxeringsåret till ordföranden i vederbörande *beredningsnämnd* översända omförmälda utdrag ävensom de vid närmast föregående allmänna fastighetstaxering och därefter avgivna, hos länsstyrelsen förvarade fastighetsdeklarationer och andra uppgifter rörande fastigheter inom *beredningsdistriktet*.

I den ordning, Kungl. Maj:t bestämmer skall *beredningsnämndens* ordförande därjämte erhålla tillgång till de vid närmast föregående allmänna fastighetstaxering upprättade fastighetslängderna, såvitt *beredningsdistriktet* angår.

2 m o m. *Samtidigt med översändande av de av fastighetsprövningsnämnden fastställda lokala skogstaxeringsanvisningarna och övriga anvisningar för taxeringen på sätt i 144 § 3 mom. sägs har länsstyrelsen att till ordföranden i den beredningsnämnd å landet eller fastighetstaxeringsnämnd i stad, som i varje särskilt fall vederbör, översända de i 139 § omförmälda uppgifterna.*

IV. Om *beredningsnämndernas* verksamhet

147 §¹

Beredningsnämndens ordförande åligger huvudsakligen:

1) att tillhandahålla — — — — — i besvärsmål.

Vid fullgörande — — — — — kan anvisas.

148 §

1 m o m. *Beredningsnämndens* sammanträden hållas å tid och plats,

1 m o m.² *Fastighetstaxeringsnämndens* sammanträden hållas å

¹ Den föreslagna lydelsen av 147 § ersätter även bestämmelserna i nuvarande 153 § första och tredje styckena.

² Den föreslagna lydelsen av 148 § 1 mom. ersätter även bestämmelserna i nuvarande 153 § andra stycket, 154 § 1 mom. första och andra styckena samt 155 § första och andra styckena.

(Föreslagen lydelse)

der samma tidrymd, skall länsstyrelsen senast den 15 september året näst före taxeringsåret till ordföranden i vederbörande *fastighetstaxeringsnämnd* översända omförmälda utdrag ävensom de vid närmast föregående allmänna fastighetstaxering och därefter avgivna, hos länsstyrelsen förvarade fastighetsdeklarationer och andra uppgifter rörande fastigheter inom *fastighetstaxeringsdistriktet*.

I den ordning, Kungl. Maj:t bestämmer, skall *fastighetstaxeringsnämndens* ordförande därjämte erhålla tillgång till de vid närmast föregående allmänna fastighetstaxering upprättade fastighetslängderna, såvitt *fastighetstaxeringsdistriktet* angår.

2 m o m. *Länsstyrelsen skall senast den 30 september året näst före taxeringsåret till ordföranden i vederbörande fastighetstaxeringsnämnd översända de i 139 § omförmälda uppgifterna.*

IV. Om *fastighetstaxeringsnämndernas* verksamhet

Fastighetstaxeringsnämndens ordförande åligger huvudsakligen:

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

som ordföranden bestämmer *efter samråd med ordföranden i fastighetstaxeringsnämnden*. Möter för ledamot hinder att tillstädeskomma, skall han i sitt ställe kalla sin suppleant och tillika härom underrätta ordföranden i *beredningsnämnden*.

tid och plats, som ordföranden bestämmer. *Det åligger honom att i god tid underrätta länsstyrelsen och vederbörande fastighetstaxeringsombud om utsatt tid och plats för sammanträde*. Möter för ledamot hinder att tillstädeskomma, skall han i sitt ställe kalla sin suppleant och tillika härom underrätta ordföranden i *nämnden*.

Vid sammanträde — — — — —

— — — utsedda ledamöter.

2 m o m. Sammanträde med *beredningsnämnd* skall hållas inom slutna dörrar. Ägare eller därmed likställd innehavare av fastighet är dock berättigad att företräda inför *beredningsnämnd* för att meddela upplysningar till ledning vid taxering av fastigheten.

2 m o m.¹ Sammanträde med *fastighetstaxeringsnämnd* skall hållas inom slutna dörrar. Ägare eller därmed likställd innehavare av fastighet är dock berättigad att företräda inför *nämnden* för att meddela upplysningar till ledning vid taxering av fastigheten.

3 m o m. Taxeringsintendenten i länet eller av honom beordrad tjänsteman äger närvara vid sammanträde med *beredningsnämnd* till fullgörande av vad honom åligger enligt 172 §, jämförd med 59 §.

3 m o m.² Taxeringsintendenten i länet eller av honom beordrad tjänsteman äger närvara vid sammanträde med *fastighetstaxeringsnämnd* till fullgörande av vad honom åligger enligt 172 §, jämförd med 59 §.

Ordförande i fastighetstaxeringsnämnd äger närvara vid sådant sammanträde och därunder deltaga i överläggningen men ej i besluten.

Fastighetstaxeringsombud äger närvara vid sådant sammanträde och därunder deltaga i överläggningen men ej i besluten.

149 §

Vid *beredningsnämndens* första sammanträde skall ordföranden, innan taxeringsarbetet tager sin början, avgiva noggrann redogörelse ej mindre rörande av fastighetsprövningsnämnden fastställda enhetsvärden och övriga värderingsgrunder, såvitt distriktet berör, än även rörande de köp av jordbruksfastighet inom distriktet, som förekommit under tiden efter senaste allmänna fastighetstaxering, samt de slutsatser beträffande fastigheternas allmänna saluvärde i orten, som enligt ordförandens mening kunna dragas av de

Vid *fastighetstaxeringsnämndens* första sammanträde skall ordföranden, innan taxeringsarbetet tager sin början, avgiva noggrann redogörelse ej mindre rörande av fastighetsprövningsnämnden fastställda enhetsvärden och övriga värderingsgrunder, såvitt distriktet berör, än även rörande de köp av jordbruksfastighet inom distriktet, som förekommit under tiden efter senaste allmänna fastighetstaxering, samt de slutsatser beträffande fastigheternas allmänna saluvärde i orten, som enligt ordförandens mening kunna dragas av

¹ Den föreslagna lydelsen av 148 § 2 mom. ersätter även bestämmelserna i nuvarande 154 § 1 mom. tredje och fjärde styckena samt 155 § 1 mom. tredje och fjärde styckena.

² Den föreslagna lydelsen av 148 § 3 mom. ersätter även bestämmelser i nuvarande 154 § 1 mom. fjärde stycket och 155 § 1 mom. fjärde stycket.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

vid dessa köp tillämpade priser. Finnas inom distriktet fastigheter med skog, bör i redogörelsen tillika lämnas upplysning rörande det virkesförråd, som i medeltal per hektar finnes inom länet eller vederbörlig del därav, och dess fördelning på trädslagklasser och förrådsgrupper samt, i förekommande fall, trädslag ävensom rörande innehållet i övrigt av de lokala skogstaxeringsanvisningarna.

de vid dessa köp tillämpade priser. Finnas inom distriktet fastigheter med skog, bör i redogörelsen tillika lämnas upplysning rörande det virkesförråd, som i medeltal per hektar finnes inom länet eller vederbörlig del därav, och dess fördelning på trädslagklasser och förrådsgrupper samt, i förekommande fall, trädslag ävensom rörande innehållet i övrigt av de lokala skogstaxeringsanvisningarna.

150 §¹

1 m o m. *Beredningsnämnden har att föreslå värden för fastigheterna i distriktet.*

1 m o m. *Fastighetstaxeringsnämnden skall preliminärt åsätta fastigheterna i distriktet taxeringsvärden och, sedan ägare eller därmed likställd innehavare av skattepliktig fastighet beretts tillfälle inkomma med erinringar, slutligt fastställa taxeringsvärdena.*

2 m o m. *Beredningsnämndens förslag till taxering skola upptagas i taxeringslängd (fastighetslängd). Närmare föreskrifter angående längdens förande meddelas av Kungl. Maj:t. Fastighetslängden underskrives av beredningsnämndens ordförande och de ledamöter, som utsetts att justera nämndens protokoll.*

2 m o m. *Fastighetstaxeringsnämndens preliminära beslut till taxering skola upptagas i taxeringslängd (fastighetslängd). Närmare föreskrifter angående längdens förande meddelas av Kungl. Maj:t.*

3 m o m. De av beredningsnämnden följda grunderna för taxeringen, såvitt angår jordbruksfastighet, skola för varje fastighet upptagas i en särskild längd enligt fastställt formulär. Denna längd skall med lämpliga mellanrum under beredningsarbetet framläggas för nämnden, som i händelse av ojämnhet i taxeringen har att verkställa erforderlig jämkning. Då nämndens förslag till taxering föreligger färdigt, skall längden i justerat skick fogas vid protokollet. Senast den 20 december skall ordföranden översända sam-

3 m o m. De av fastighetstaxeringsnämnden följda grunderna för taxeringen, såvitt angår jordbruksfastighet, skola för varje fastighet upptagas i en särskild längd enligt fastställt formulär (kontrollängd). Denna längd skall med lämpliga mellanrum under arbetet framläggas för nämnden, som i händelse av ojämnhet i taxeringen har att verkställa erforderlig jämkning. Längden skall i justerat skick fogas vid protokollet. Senast den 5 februari under taxeringsåret skall ordföranden översända sammandrag av

¹ Den föreslagna lydelsen av 150 § ersätter även bestämmelserna i nuvarande 154 § 2 mom. andra stycket samt 155 § 3 mom. första och tredje styckena.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

mandrag av längden till landskamreraren i länet.

längden till landskamreraren i länet. *Det ankommer på denne att, efter därav tagen del, inom fem dagar till finansdepartementet insända de inkomna sammandragen.*

151 §¹

Vad i 62 och 64 §§ är stadgat om jäv och omröstning i taxeringsnämnd skall äga motsvarande tillämpning beträffande *beredningsnämnd*.

Vad i 62 och 64 §§ är stadgat om jäv och omröstning i taxeringsnämnd skall äga motsvarande tillämpning beträffande *fastighetstaxeringsnämnd*.

Beslut må icke fattas av *beredningsnämnd*, såvida icke ordföranden och minst två ledamöter äro tillstädes. Dock skall den omständigheten, att ledamot av nämnden har att avträda vid behandling av viss taxering, icke utgöra hinder mot att beslut fattas rörande ifrågavarande taxering.

Beslut må icke fattas av *fastighetstaxeringsnämnd å landet, såvida icke ordföranden samt en av landstingskommunens förvaltningsutskott vald och en kommunvald ledamot äro tillstädes, samt av fastighetstaxeringsnämnd i stad*, såvida icke ordföranden och minst två ledamöter äro tillstädes. Dock skall den omständigheten, att ledamot av nämnden har att avträda vid behandling av viss taxering, icke utgöra hinder mot att beslut fattas rörande ifrågavarande taxering.

Ordföranden har att i fastighetslängden angiva det värde, han ansett böra föreslås, i de fall, då *beredningsnämndens* beslut utfallit på annat sätt.

Ordföranden har att i fastighetslängden angiva det värde, han ansett böra föreslås, i de fall, då *fastighetstaxeringsnämndens* beslut utfallit på annat sätt.

Annan ledamot i *beredningsnämnd*, som deltagit i nämndens beslut, äger anföra reservation mot beslutet. Reservation skall anmälas innan sammanträdet avslutas samt, om den närmare utvecklas, avfattas skriftligen och avgivas sist vid justeringen av protokollet.

Annan ledamot, som deltagit i nämndens beslut, äger anföra reservation mot beslutet. Reservation skall anmälas innan sammanträdet avslutas samt, om den närmare utvecklas, avfattas skriftligen och avgivas sist vid justeringen av protokollet.

Av nämnden — — — — — till protokollet.

152 §²

Fastighetstaxeringsnämndens arbete bör taga sin början senast den 5 oktober året näst före taxeringsåret, dock att vad nu sagts icke här avseende å Stockholm. Arbetet skall

¹ Den föreslagna lydelsen av 151 § ersätter även bestämmelserna i nuvarande 156 §.

² Den föreslagna lydelsen i 152 § ersätter även bestämmelser i nuvarande 155 § 3 mom. första stycket och 157 § 1 mom.

(Nuvarande lydelse)

Beredningsnämndens förslag skall föreligga färdigt senast den 10 december året näst före taxeringsåret.

Beredningsnämndens ordförande skall senast den 15 i nämnda månad med allmänna posten tillsända så-
dan ägare eller därmed likställd innehavare av skattepliktig fastighet, *vilkens namn och postadress äro för ordföranden kända*, underrättelse om det för fastigheten föreslagna taxeringsvärdet. *Underrättelse som nu sagts* skall även innehålla upplysning, att ägaren eller innehavaren av fastigheten äger senast den 5 påföljande januari till *beredningsnämndens* ordförande avgiva skriftliga erinringar mot förslaget.

Beredningsnämndens förslag skall under tio dagar viss angiven tid på dagen hållas *tillgängligt* inom kommunen *hos beredningsnämndens ordförande eller någon dess ledamot*, med rätt för ägare eller därmed likställd innehavare av fastighet inom distriktet att på sätt och inom tid, som i nästföregående stycke stadgas, avgiva erinringar *mot förslaget*, åliggande det ordföranden att sådant i vederbörlig ordning kungöra.

Därest erinran *mot förslaget* avgivits eller känt blivit, att beträffan-

(Föreslagen lydelse)

vara avslutat i länen senast den 25 mars och i Stockholm senast den 15 juni under taxeringsåret.

Fastighetstaxeringsnämndens preliminära beslut om taxeringsvärden skall föreligga färdigt senast den 25 januari under taxeringsåret.

Fastighetstaxeringsnämndens ordförande skall senast den 31 *sistnämnda* månad med allmänna posten tillsända ägare eller därmed likställd innehavare av skattepliktig fastighet underrättelse om det för fastigheten *preliminärt upptagna* taxeringsvärdet. *Underrättelsen* skall även innehålla upplysning, att ägaren eller innehavaren av fastigheten äger senast den 25 påföljande februari till *fastighetstaxeringsnämndens* ordförande avgiva skriftliga erinringar mot förslaget *även som att särskild underrättelse om det slutliga beslutet icke kommer att utsändas, därest erinringar icke avgivas eller det preliminärt upptagna taxeringsvärdet oförändrat fastställs. Därjämte skall underrättelsen innehålla upplysning om vad som skall iakttagas vid anförande av besvär över fastighetstaxeringsnämndens beslut rörande taxeringen.*

Sedan fastighetstaxeringsnämndens preliminärt åsatt fastigheterna i distriktet taxeringsvärden, skall *fastighetslängden* under tio dagar viss angiven tid på dagen hållas *tillgänglig* inom kommunen *å lämplig kommunal expedition*, med rätt för ägare eller därmed likställd innehavare av fastighet inom distriktet att på sätt och inom tid, som i nästföregående stycke stadgas, avgiva erinringar, åliggande det ordföranden att sådant i vederbörlig ordning kungöra.

153 §¹

Sedan tiden för avgivande av erinringar tilländagått, skall fastig-

¹ Den föreslagna lydelsen av 153 § ersätter bestämmelser i nuvarande 150 § 2 mom., 152 § fjärde stycket, 154 § 3 mom. samt 155 § 3 mom. första och tredje styckena.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

de i fastighetslängden uppförd fastighet före årsskiftet inträffat sådan omständighet, som föranleder, att fastigheten skall uppdelas i flera taxeringsenheter, skall ordföranden senast den 20 januari hålla sammanträde med beredningsnämnden, som har att yttra sig över inkommen erinran samt i förekommande fall avgiva nytt förslag till taxering. Dyliga yttranden och förslag upptagas i protokollet.

Senast den 25 januari skall beredningsnämndens ordförande till ordföranden i fastighetstaxeringsnämnden överlämna de upprättade fastighetslängderna, behörigen summerade, ävensom nämndens protokoll, de deklARATIONER och andra skriftliga uppgifter och upplysningar, som avlämnats till ledning vid taxeringen, samt de enligt 146 § beredningsnämndens ordförande tillhandakomna handlingarna.

V. Om fastighetstaxeringsnämndernas verksamhet

153 §

Ordförande i fastighetstaxeringsnämnd å landet skall huvudsakligen

1) för vinnande av jämnhet och likformighet i taxeringen följa arbetet i beredningsnämnderna inom fastighetstaxeringsdistriktet samt i erforderlig utsträckning lämna anvisningar för arbetets bedrivande,

2) före fastighetstaxeringsnämndens sammanträde granska de från beredningsnämndernas ordförande inkomna längderna och övriga handlingar och därvid särskilt undersöka, huru beredningsnämnderna tillämpat de enhetsvärden och de värderingsgrunder i övrigt, som av fastighetsprövningsnämnden fastställt,

hetstaxeringsnämnden sammanträda för att slutligt besluta om taxeringarna. Därest erinran avgivits eller känt blivit, att beträffande i fastighetslängden uppförd fastighet inträffat sådan omständighet, som bör föranleda, att fastigheten skall uppdelas i flera taxeringsenheter eller eljest anledning förekommit att åsätta annat taxeringsvärde än längden utvisar, skall ordföranden närmare redogöra härför och nämnden särskilt besluta härom.

Nämndens beslut skola, där de skilja sig från de preliminära besluten, antecknas i fastighetslängderna.

Fastighetslängden underskrives, sedan taxeringarna slutligt fastställts, av fastighetstaxeringsnämndens ordförande och de ledamöter, som utsetts att justera nämndens protokoll.

154 §

1 m o m.¹ Har ägare eller därmed likställd innehavare av fastighet avgivit erinringar mot preliminärt åsatt taxeringsvärde eller har fastighetstaxeringsnämnden, utan att erinringar avgivits, beslutat åsätta fastighet annat taxeringsvärde än som preliminärt upptagits eller eljest frångått det preliminära beslutet, skall fastighetstaxeringsnämndens ordförande tillsända ägaren eller innehavaren underrättelse om det taxeringsvärde, som av fastighetstaxeringsnämnden slutligt beslutats. Underrättelsen skall innehålla upplysning om vad som skall iakttagas vid anförande av besvär

¹ Den föreslagna lydelsen av 154 § 1 mom. ersätter bestämmelser i nuvarande 155 § 3 mom. andra stycket och 157 § 2 mom.

(Nuvarande lydelse)

ävensom huru beredningsnämndernas uppskattning av virkesförrådet och dess fördelning på trädslagsklasser och förrådsgrupper samt, i förekommande fall, trädslag överensstämmer med uppgifterna härom i de för taxeringen fastställda lokala skogstaxeringsanvisningarna,

3) vidtagna åtgärder för införskaffande av de uppgifter och upplysningar, som ytterligare må finnas erforderliga för taxeringen,

4) kalla fastighetstaxeringsnämndens ledamöter till sammanträden och om utsatt tid och ställe härför i god tid underrätta länsstyrelsen,

5) leda nämndens arbete och vid sammanträdena föra ordet,

6) ombesörja förandet av nämndens protokoll och längder samt övriga göromål av expeditionell art, ävensom

7) avgiva yttranden i besvärsmål.

Ordförande i fastighetstaxeringsnämnd i stad har enahanda åligganden som i 147 § stadgas för ordförande i beredningsnämnd. Det åligger honom att i god tid underrätta länsstyrelsen om utsatt tid och plats för fastighetstaxeringsnämndens sammanträden.

Vid fullgörande av honom åliggande uppgifter må ordförande i fastighetstaxeringsnämnd åtnjuta biträde av personal, som för sådant ändamål kan anvisas.

154 §

1 m o m. Sammanträden med fastighetstaxeringsnämnd å landet hållas å tid och plats, som ordföranden bestämmer. Möter för ledamot hinder att tillstädeskomma, skall han i sitt ställe kalla för honom utsedd suppleant och tillika härom underrätta ordföranden. Föredragande i nämnden är vederbörande beredningsnämnds ordförande be-

(Föreslagen lydelse)

över fastighetstaxeringsnämndens beslut.

2 m o m.¹ Senast den 31 mars eller vad angår Stockholm den 21 juni skall fastighetstaxeringsnämndens ordförande till länsstyrelsen insända fastighetsdeklarationerna och övriga handlingar ävensom fastighetstaxeringsnämndens protokoll. Fastighetslängderna skola avlämnas å den tid och i den ordning, Kungl. Maj:t föreskriver.

3 m o m.² Fastighetslängderna i huvudskrift eller bestyrkt avskrift, skola vara att tillgå för landskamreraren, taxeringsintendent och fastighetsprövningsnämnden samt i den ordning, Kungl. Maj:t föreskriver, utom vad angår Stockholm, offentligen framläggas inom vederbörande kommun under minst 14 dagar före den 15 maj under taxeringsåret.

¹ Den föreslagna lydelsen av 154 § 2 mom. ersätter bestämmelserna i nuvarande 157 § 3 mom

² Den föreslagna lydelsen av 154 § 3 mom. ersätter bestämmelserna i nuvarande 157 § 4 mom

*(Nuvarande lydelse)**(Föreslagen lydelse)*

träffande de fastigheter, som tillhöra hans beredningsdistrikt.

Vid sammanträdena föres protokoll i erforderlig omfattning. Protokollet justeras av två av nämnden utsedda ledamöter.

Sammanträde med nämnden skall hållas inom slutna dörrar.

Angående rätt för ägare eller därmed likställd innehavare av fastighet att företräda inför nämnden samt om befogenhet för taxeringsintendenten i länet eller av honom beordrad tjänsteman att närvara vid sammanträde med fastighetstaxeringsnämnd å landet skola bestämmelserna i 148 § 2 och 3 mom. äga motsvarande tillämpning.

2 m o m. Innan fastighetstaxeringsnämnd å landet börjar det egentliga arbetet, skall ordföranden, efter samråd med taxeringsintendenten i länet angående tid och plats, kalla de av länsstyrelsen och landstingskommunens förvaltningsutskott utsedda ledamöterna ävensom samtliga ordförande i beredningsnämnderna i de till fastighetstaxeringsdistriktet hörande beredningsdistrikten till ett förberedande sammanträde. Vid detta har ordföranden, med erforderligt biträde av beredningsnämndernas ordförande, att avgiva noggrann redogörelse för de värderingsgrunder, efter vilka varje beredningsnämnd upprättat sitt förslag, ävensom för sin egen mening, huruvida och i vad mån dessa värderingsgrunder kunna anses överensstämma med av fastighetsprövningsnämnden fastställda enhetsvärden och anvisningar i övrigt eller eljest med de priser, som erhållits vid fastighetsförsäljningar i orten. På grundval av dessa redogörelser skola de vid sammanträdet närvarande taga under övervägande och för anteckning till protokollet uttala sin mening, vilka allmänna jämkningar av beredningsnämnder-

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

nas förslag finnas erforderliga för en jämn och likformig taxering i hela fastighetstaxeringsdistriktet.

Avskrift av protokollet skall inom tio dagar efter sammanträdet av ordföranden översändas till landskamreraren, som har att, efter därav tagen del, till finansdepartementet insända de inkomna protokollsavskrifterna ävensom de i 150 § 3 mom. angivna sammandragen.

3 m o m. Sedan det i 2 mom. omförmälda sammanträdet hållits, tager taxeringsarbetet sin början med de kommuner, där vid nämnda sammanträde beredningsnämndernas förslag ansetts tillfredsställande, samt fortgår kommun efter kommun och fastighet efter fastighet. Föredraganden har att i varje fall meddela såväl beredningsnämndens förslag som ock sin egen mening ävensom redogöra för inkomna erinringar och de ändringar, som beredningsnämnden funnit sig böra föreslå. Nämnden beslutar därefter med vilket belopp taxeringsvärde skall åsättas varje fastighet.

Nämndens sålunda fattade beslut skola, där de skilja sig från beredningsnämndens förslag, antecknas i fastighetslängderna.

Fastighetslängderna underskrivas av nämndens ordförande och vederbörande beredningsnämndsordförande samt en av nämnden utsedd ledamot.

(Jfr föreslagen lydelse av 153 § andra stycket)

(Jfr föreslagen lydelse av 153 § tredje stycket)

VI. Om fastighetsprövningsnämndernas verksamhet

V. Om fastighetsprövningsnämndernas verksamhet

158 §

Sedan fastighetslängderna med tillhörande handlingar inkommit till länsstyrelsen, skola längderna ävensom de hos berednings- och fastighetstaxeringsnämnderna förda protokollen granskas, varvid taxerings-

Sedan fastighetslängderna med tillhörande handlingar inkommit till länsstyrelsen, skola längderna ävensom fastighetstaxeringsnämndernas protokoll granskas, varvid taxeringsintendent har att hos fastig-

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

intendent har att hos fastighetsprövningsnämnden göra framställningar om de åtgärder, som erfordras för åstadkommande av en med skatteförfattningarna överensstämmande, jämn och likformig fastighetstaxering.

hetsprövningsnämnden göra framställningar om de åtgärder, som erfordras för åstadkommande av en med skatteförfattningarna överensstämmande, jämn och likformig fastighetstaxering.

Länsstyrelsen äger, — — — upplysningars meddelande.

159 §

Kungl. Maj:t äger förordna, att med ledning av de i 154 § 2 mom. andra stycket omförmälda handlingarna undersökning skall verkställas till utrönande, huruvida vid taxeringen av jordbruksfastigheter å landsbygden jämnhet och likformighet de olika länen emellan blivit uppnådd. Verkställes sådan undersökning, skall resultatet därav meddelas landskamrerarna och taxeringsintendenterna senast den 30 april under taxeringsåret.

Kungl. Maj:t äger förordna, att med ledning av de i 150 § 3 mom. omförmälda sammandragen undersökning skall verkställas till utrönande, huruvida vid taxeringen av jordbruksfastigheter å landsbygden jämnhet och likformighet de olika länen emellan blivit uppnådd. Verkställes sådan undersökning, skall resultatet därav meddelas landskamrerarna och taxeringsintendenterna senast den 30 april under taxeringsåret.

Ovannämnda handlingar — — — under taxeringsåret.

160 §

1 m o m. Fastighetsprövningsnämnds arbete skall vara avslutat senast den 30 september under taxeringsåret, i Stockholm den 31 oktober.

1 m o m. Fastighetsprövningsnämnds arbete skall vara avslutat senast den 31 oktober under taxeringsåret, i Stockholm den 30 november.

166 §

1 m o m. Besvär över — — — taxerad, samt

4) om underrättelse, som avses i 152 § andra stycket, 155 § 3 mom. första och andra styckena eller 157 § 2 mom., haft felaktigt innehåll.

Har taxeringen — — — hos kammarrätten.

Kammarrätten må, — — — avsedd prövningsnämnd.

4) om underrättelse, som avses i 152 § tredje stycket eller 154 § 1 mom., haft felaktigt innehåll.

IX. Gemensamma bestämmelser

VIII. Gemensamma bestämmelser

172 §

Utöver vad — — — allmän fastighetstaxering:

1) 13—15 §§, 16 § 1 mom. 4) samt 2—4 mom. ävensom 17—19 §§ med för taxeringsnämnder och pröv-

1) 13—15 §§, 16 § 1 mom. 4) samt 2 och 3 mom. ävensom 17—19 §§ med för taxeringsnämnder och pröv-

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

ningsnämnder gemensamma bestämmelser samt med föreskrifter om riksskattenämnden m. m.,

2) 46 § angående — — — särskilda föreskrifter.

ningsnämnder gemensamma bestämmelser samt med föreskrifter om riksskattenämnden m. m.,

173 §

1 m o m. Bestämmelserna i — — — skall iakttagas.

1) Vad i 129 § 1 mom. vid 1) stadgas skall hava avseende å ersättning till ordförandena i *beredningsnämnderna och fastighetstaxeringsnämnderna samt* de av länsstyrelsen förordnade ledamöterna i *fastighetstaxeringsnämnderna* och konsulenterna för taxering av vattenfallsfastighet.

2) Vad i 129 § 5 mom. stadgas skall hava avseende å

de personer, som jämlikt 143 § 2 mom. inkallats av länsstyrelsen för meddelande av upplysningar,

de personer, som till sammanträde enligt 144 § 1 eller 2 mom. särskilt inkallats av länsstyrelsen eller till sammanträde enligt 155 § 2 mom. inkallats efter länsstyrelsens medgivande,

de ordförande i *beredningsnämnd och i fastighetstaxeringsnämnd*, som på vederbörlig kallelse inställt sig till sådant sammanträde, varom förmäles i 144 § 1 mom.,

de ordförande och ledamöter i *fastighetstaxeringsnämnd i stad*, som på vederbörlig kallelse inställt sig till sådant sammanträde, varom förmäles i 144 § 2 mom., samt

de personer, som inställt sig på vederbörlig kallelse enligt 158 § andra stycket.

3) Vad i — — — i fastighetsprövningsnämnd.

3 m o m. Vad i 130 § första stycket stadgas skall äga motsvarande tillämpning å kommunvald ledamot i *beredningsnämnd och fastighetstaxeringsnämnd*.

För inställelse vid fastighetstaxeringsnämnds sammanträden även som för inställelse vid sammanträden, som omförmälas i 144 § 1 mom.,

1) Vad i 129 § 1 mom. vid 1) stadgas skall hava avseende å ersättning till ordförandena i fastighetstaxeringsnämnderna och de av länsstyrelsen förordnade ledamöterna i *dessa nämnder även som fastighetstaxeringsombuden* och konsulenterna för taxering av vattenfallsfastighet.

2) Vad i 129 § 5 mom. stadgas skall hava avseende å

de personer, som jämlikt 143 § 2 mom. inkallats av länsstyrelsen för meddelande av upplysningar,

de personer, som till sammanträde enligt 144 § 1 eller 2 mom. särskilt inkallats av länsstyrelsen eller till sammanträde enligt 145 § inkallats efter länsstyrelsens medgivande,

de ordförande i fastighetstaxeringsnämnd, som på vederbörlig kallelse inställt sig till sådant sammanträde, varom förmäles i 144 § 1 eller 2 mom. eller 145 §, samt

de personer, som inställt sig på vederbörlig kallelse enligt 158 § andra stycket.

3 m o m. Vad i 130 § första stycket stadgas skall äga motsvarande tillämpning å kommunvald ledamot i fastighetstaxeringsnämnd.

För inställelse vid fastighetstaxeringsnämnds sammanträden även som för inställelse vid sammanträden, som omförmälas i 144 § 1 mom.,

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

145 § och 154 § 2 mom., äger av landstingskommunens förvaltningsutskott utsedd ledamot av sådan nämnd åtnjuta dagtraktamente och resekostnadsersättning av landstingskommunens medel efter de för landstingsmän stadgade grunder.

och 145 §, äger av landstingskommunens förvaltningsutskott utsedd ledamot av sådan nämnd åtnjuta dagtraktamente och resekostnadsersättning av landstingskommunens medel efter de för landstingsmän stadgade grunder.

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 1964.

Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Regenten, Hertigen av Halland, i statsrådet å Stockholms slott den 18 oktober 1963.

N ä r v a r a n d e :

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena NILSSON, statsråden STRÄNG, ANDERSSON, LINDSTRÖM, LANGE, KLING, SKOGLUND, EDENMAN, JOHANSSON, AF GELJERSTAM, HERMANSSON, HOLMQVIST, ASPLING.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Sträng, anmäler efter gemensam beredning med chefen för inrikesdepartementet fråga om *ändrade bestämmelser rörande förfarandet vid allmän fastighetstaxering, m. m.* samt anför därvid följande.

I. Inledning

Allmän fastighetstaxering sker nästa gång år 1965 och därefter i princip vart femte år. Därvid åsättes samtliga fastigheter taxeringsvärden, som är avsedda att gälla intill nästa allmänna fastighetstaxering. I vissa fall kan dock omtaxering eller nytaxering av fastighet ske mellan två allmänna fastighetstaxeringar (särskild fastighetstaxering). Medan särskild fastighetstaxering verkställs i omedelbar anslutning till den årliga taxeringen av inkomst och förmögenhet, kräver den allmänna fastighetstaxeringen en särskild taxeringsorganisation. Den handhas sålunda av särskilt utsedda nämnder. På landet uppgöres förslag till taxering av beredningsnämnder, medan fastighetstaxeringsnämnder beslutar taxeringarna. I städerna förekommer icke beredningsnämnder, utan taxeringen verkställs omedelbart av fastighetstaxeringsnämnd. Som besvärsinstans fungerar fastighetsprövningsnämnderna, en för varje län.

Det egentliga arbetet med fastighetstaxeringen pågår på landet i beredningsnämnderna mellan den 15 september och den 10 december året före taxeringsåret och i fastighetstaxeringsnämnderna under taxeringsåret fram till den 25 mars. I stad pågår fastighetstaxeringsnämndernas arbete från oktober månad före taxeringsåret till den 25 mars (i Stockholm den 15 juni) under taxeringsåret.

I skilda sammanhang har framhållits att det nuvarande förfaringsättet vid allmän fastighetstaxering är onödigt betungande och kostsamt. Angelägenheten av en förenkling i olika avseenden har understrukits av bl. a. riks-

dagens revisorer i deras berättelse till 1958 års riksdag. Statsutskottet uttalade i anledning härav (SU 1958: B 34 s. 50) att utskottet bibragts den uppfattningen att behov av en översyn i förenklingssyfte föreligger. Även 1957 års fastighetsskattesakkunniga har uttalat sig i den riktningen.

Med stöd av Kungl. Maj:ts bemyndigande den 3 mars 1961 tillkallade jag landskamreraren S. V. Svensson, numera chefen för inrikesdepartementets landsstatsavdelning N. T. Nyqvist samt häradsskrivaren A. S. Andersson såsom sakkunniga för att verkställa översyn av bestämmelserna om förfarandet vid allmän fastighetstaxering. Sedan Nyqvist — på därom gjord ansökan — den 10 november 1961 entledigats från sitt uppdrag, uppdrogs samma dag åt taxeringsintendenten R. T. Broström att vara ledamot i utredningen.

De sakkunniga, som antagit benämningen *1961 års fastighetstaxeringsutredning*, har med skrivelse den 12 mars 1963 överlämnat *promemoria med förslag till ändringar av bestämmelserna om förfarandet vid allmän fastighetstaxering m. m.* (stencilerad). Det vid promemorian fogade författningsförslaget torde få fogas vid statsrådsprotokollet för detta ärende såsom *Bihang A*.

Över promemorian har efter remiss yttranden avgivits av kammarrätten, riksskattenämnden, lantbruksstyrelsen, domänstyrelsen, skogsstyrelsen, styrelsen för skogshögskolan, överståthållarämbetet, länsstyrelserna i Stockholm, Södermanlands, Östergötlands, Jönköpings, Kalmar, Gotlands, Blekinge, Malmöhus, Göteborgs och Bohus, Skaraborgs, Örebro, Västmanlands, Kopparbergs, Gävleborgs, Västernorrlands, Jämtlands och Västerbottens län, stiftsnämnderna i Uppsala, Lund, Göteborg, Skara och Luleå, statistiska centralbyrån, bankinspektionen, försäkringsinspektionen, Föreningen Sveriges kronokamrerare, Hushållningssällskapens förbund, Landsorganisationen i Sverige (LO), Riksförbundet Landsbygdens folk (RLF), Statstjänstemännens riksförbund, Svensk industriförening, Svenska arbetsgivareföreningen, Svenska bankföreningen, Svenska försäkringsbolags riksförbund, Svenska landskommunernas förbund, Svenska landstingsförbundet, Svenska sparbanksföreningen, Svenska stadsförbundet, Sveriges akademikers centralorganisation (SACO), Sveriges häradsskrivareförening, Sveriges industriförbund, Sveriges jordbrukskassförbund, Sveriges jordägareförbund, Sveriges lantbruksförbund, Sveriges skogsägareförbund, Sveriges skogsägareföreningars riksförbund, Taxeringsnämndsordförandenas riksförbund och Tjänstemännens centralorganisation (TCO). Härvid har Sveriges industriförbund, Svenska försäkringsbolags riksförbund och Svenska arbetsgivareföreningen åberopat ett av näringslivets skattedelegation upprättat yttrande, medan Sveriges lantbruksförbund och Riksförbundet Landsbygdens folk hänfört sig till ett av lantbrukets skattedelegation avgivet utlåtande. Yttrande över promemorian har jämväl inkommit från Sveriges villaägareförbund.

De sakkunnigas förslag innefattar ändringar av gällande förfarande avseende i huvudsak fyra punkter, nämligen

- a) organisationen av fastighetstaxeringen på landsbygden
- b) taxeringsperiodens längd
- c) metodiken vid taxering av jordbruksfastighet
- d) utformningen av fastighetslängden.

Vissa av utredningens förslag har vunnit anslutning av flertalet remissinstanser medan andra, särskilt förslaget om en förlängning av taxeringsperioden, blivit föremål för åtskillig kritik. Jag avser nu att till närmare behandling upptaga de olika frågorna och följer därvid den ordning, i vilken de redovisats i promemorian.

Avslutningsvis kommer jag att behandla en av annan lagstiftning föranledd fråga om ändring i kommunalskattelagen (skattefrihet för utryckningsbidrag till värnpliktiga).

II. Taxeringsorganisationen

1. Gällande bestämmelser

Beskattningsnämndernas organisation m. m.

Den allmänna fastighetstaxeringen handhas i första och andra instans av beredningsnämnder, fastighetstaxeringsnämnder och fastighetsprövningsnämnder. Förfarandet är olika på landet och i städerna.

På landet upprättar beredningsnämnderna förslag till taxering. Beredningsnämndernas verksamhetsområden, beredningsdistrikt, utgöres av kommun eller del av kommun. Förslagen genomgås av en för flera beredningsdistrikt gemensam fastighetstaxeringsnämnd, som beslutar om taxeringen. I städerna finns endast fastighetstaxeringsnämnder, som omedelbart beslutar om taxeringen [131 § taxeringsförordningen (TF)].

Antalet ledamöter i beredningsnämnd bestämmes av länsstyrelsen i samband med indelningen i beredningsdistrikt och skall utöver ordföranden utgöra minst fyra. Ordföranden förordnas av länsstyrelsen. Övriga ledamöter jämte suppleanter, en för varje ledamot, väljes av kommunalfullmäktige senast den 30 juni året näst före taxeringsåret (132 § 1 mom. TF).

För beslutförhet i beredningsnämnd erfordras, såvitt inte annat föranledes av bestämmelserna om jäv, att ordföranden och minst två ledamöter är närvarande. Beträffande jäv och omröstning inom nämnden gäller samma bestämmelser som ifråga om taxeringsnämnd (151 § TF).

Fastighetstaxeringsnämnd består av ordförande samt ytterligare å landet sex och i stad fyra eller, därest länsstyrelsen med hänsyn till fastighetstaxeringsdistriktets utsträckning eller andra förhållanden så förordnat, sex ledamöter. Ordföranden och ytterligare en ledamot förordnas av länsstyrelsen

i samband med indelningen i fastighetstaxeringsdistrikt. I övrigt inträder i fastighetstaxeringsnämnd på landet dels två av landstingskommunens förvaltningsutskott valda ledamöter, dels vederbörande beredningsnämndsordförande och dels två av kommunalfullmäktige valda ledamöter, av vilka minst en skall vara ledamot i beredningsnämnd inom vederbörande kommun. Dessa ledamöter skall tjänstgöra, de av förvaltningsutskottet valda i hela taxeringsdistriktet, beredningsnämndsordföranden då fråga är om taxering av fastighet inom hans beredningsdistrikt, samt de av kommunalfullmäktige valda vid taxering av fastighet inom kommun, för vilken de valts.

I stad består fastighetstaxeringsnämnden, — utöver ordföranden och den av länsstyrelsen förordnade ledamoten — av ytterligare tre eller i vissa fall fem av stadsfullmäktige valda ledamöter.

Val av ledamöter i fastighetstaxeringsnämnd jämte suppleanter, en för varje ledamot, skall förrättas senast den 30 juni året näst före taxeringsåret (133 § 1 mom. TF).

För beslutförhet i fastighetstaxeringsnämnd erfordras, såvida inte annat föranledes av bestämmelserna om jäv, att följande personer är närvarande, nämligen på landet ordföranden, vederbörande beredningsnämndsordförande samt en landstingsvald och en kommunvald ledamot samt i stad ordföranden och två ledamöter. Beträffande jäv och omröstning inom nämnden gäller samma bestämmelser som ifråga om taxeringsnämnd (156 § TF).

Varje län utgör ett fastighetsprövningsdistrikt med en fastighetsprövningsnämnd. Stockholms stad utgör ett särskilt prövningsdistrikt, där prövningsnämnden tillika är fastighetsprövningsnämnd (131 § 2 mom. och 134 § TF).

Fastighetsprövningsnämnd i län består av prövningsnämnden i länet, förstärkt med nio ledamöter, vilka utses av länsstyrelsen senast den 15 augusti året näst före taxeringsåret. Av sistnämnda ledamöter skall tre utses bland dem, som efter förordnande av länsstyrelsen eller val av förvaltningsutskottet är ledamöter i fastighetstaxeringsnämnd, tre bland dem, som efter val av kommun är ledamöter i sådan nämnd, samt tre bland personer inom länet, som inte är ledamöter i fastighetstaxeringsnämnd men genom sin verksamhet kan antas besitta sakkunskap ifråga om fastighetsvärdering. Enligt samma grunder utser länsstyrelsen sex suppleanter (134 § TF).

Efter framställning av länsstyrelsen må Kungl. Maj:t medgiva, att fastighetsprövningsnämnd sammanträder å två avdelningar (134 § och 11 § 1 mom. TF).

För att fastighetsprövningsnämnd skall vara beslutför erfordras, att ordföranden och tre andra ledamöter eller suppleanter är närvarande. Beträffande jäv och omröstning inom nämnden gäller samma bestämmelser som ifråga om prövningsnämnd (162 § samt 85 och 87 §§ TF).

För att biträda vid taxeringen av vattenfallsfastigheter förordnar länsstyrelsen, om så finnes erforderligt, två konsulenter. Av dessa skall den ene

företråda taxeringsteknisk och den andre vattenkraftteknisk sakkunskap. Konsulent äger närvara vid nämnds sammanträde med rätt att deltaga i överläggning men ej i beslut (135 § TF).

Förberedande åtgärder

Under året näst före det år, då allmän fastighetstaxering skall äga rum, kallar riksskattenämnden landskamrerarna och taxeringsintendenterna i länen samt, i den mån så finnes erforderligt, andra i fastighetsvärdering kunniga och erfarna personer till möte före utgången av maj månad för överläggningar rörande denna taxering, det s. k. Stockholmsmötet (65 § TK).

På detta möte diskuteras bl. a. de uppgifter om virkespriser m. m., som det enligt skogsvärderingsinstruktionen (SFS 1951: 440) åligger skogsstyrelsen att, efter samråd med domänstyrelsen och statens skogsforskningsinstitut¹, lämna till varje länsstyrelse senast den 1 maj året näst före taxeringsåret.

Enligt nyssnämnda instruktion skall vidare statens skogsforskningsinstitut före allmän fastighetstaxering fastställa centrala skogstaxeringsanvisningar samt, på grundval av riksskogstaxeringarna, senast den 1 augusti året näst före taxeringsåret till varje länsstyrelse lämna uppgifter för länet eller i skogligt avseende likartade delar av länet om den ungefärliga arealen skogsmark och övrig mark, skogsmarkens genomsnittliga godhetsgrad samt virkesförrådets genomsnittliga storlek m. m.

På grundval av nämnda anvisningar och uppgifter upprättar landskamreraren med biträde av skogssakkunnig förslag till lokala skogstaxeringsanvisningar.

Landskamreraren verkställer vidare med ledning av bl. a. lagfartsförteckningar och uppgifter från hypoteksinrättningarna om belåningsvärden undersökning rörande fastigheternas allmänna saluvärde å länets landsbygd. Därvid äger länsstyrelsen kalla lämpligt antal personer med ingående kännedom om fastighetsvärden att tillhandagå landskamreraren med upplysningar (143 § TF).

Senast den 20 augusti året näst före det, då allmän fastighetstaxering äger rum, skall efter kallelse av länsstyrelsen ordförandena i beredningsnämnderna och fastighetstaxeringsnämnderna å länets landsbygd ävensom de beredningsnämndsledamöter, som därtill utsetts av kommunerna, samt de landstingsvalda ledamöterna i fastighetstaxeringsnämnderna sammanträda inför landskamreraren å en eller flera lämpliga orter för förberedande överläggningar rörande tillämpningen av de allmänna grunderna vid den förestående allmänna fastighetstaxeringen. Till sammanträdet äger länsstyrelsen kalla jämväl andra personer, som kan antas besitta sakkunskap rörande fastighetsvärdering.

¹ Skogsforskningsinstitutets arbetsuppgifter har numera övertagits av skogshögskolan.

Vid sådant sammanträde redogör landskamreraren för priserna vid försäljning av fastigheter inom länet under tiden efter senaste allmänna fastighetstaxering och för de slutsatser beträffande fastigheternas allmänna saluvärden, som enligt hans mening kan dras av dessa priser, ävensom för övriga av honom kända förhållanden av beskaffenhet att inverka på nämnda värden. Landskamreraren framlägger nyss nämnda förslag till lokala skogstaxeringsanvisningar och, i den mån så finnes erforderligt, förslag till särskilda anvisningar jämväl i andra hänseenden, såsom angående redovisningen av olika ägoslag, värdesättning av övrig mark m. m.

På grundval av landskamrerarens redogörelse bör de vid sammanträdet närvarande föreslå enhetsvärden för taxering av jordbruksfastighet. Jämväl ifråga om annan fastighet samt beträffande värdesättning av skogsmark och växande skog skall övervägas enhetliga grunder för taxeringen.

Liknande sammanträde kan före taxeringsarbetets början hållas även med ordförande och ledamöter av fastighetstaxeringsnämnderna i stad, därest länsstyrelsen skulle finna detta lämpligt för åstadkommande av en jämn och likformig taxering där (144 § 1 och 2 mom. TF).

Det åligger landskamreraren att upprätta och senast den 25 augusti året näst före taxeringsåret till riksskattenämnden insända förslag till anvisningar för fastighetstaxeringen inom länet, däri inbegripet lokala skogstaxeringsanvisningar. Riksskattenämnden skall senast den 15 påföljande september till landskamreraren återställa förslaget jämte eventuella erinringar. Förslaget och erinringarna skall föreläggas fastighetsprövningsnämnden, som på grundval av dessa handlingar fastställer lokala skogstaxeringsanvisningar och övriga anvisningar till ledning för fastighetstaxeringen. Anvisningarna skall senast den 30 september tillställas ordförandena i berednings- och fastighetstaxeringsnämnderna och samtidigt översändas till riksskattenämnden (144 § 3 mom. TF).

Innan beredningsnämnderna börjar det egentliga arbetet, skall å landet ordföranden i fastighetstaxeringsnämnden, efter samråd med landskamreraren angående tid och plats, sammankalla de av länsstyrelsen och landstinget utsedda ledamöterna i fastighetstaxeringsnämnden och beredningsnämndsordförandena i fastighetstaxeringsdistriktet till överläggningar rörande det förestående taxeringsarbetet. Därvid bör uppmärksamhet ägnas åt åtgärder för befordrande av likformig taxering inom fastighetstaxeringsdistriktets olika delar samt åt spörsmål, som kan förväntas vålla beredningsnämnderna svårigheter (145 § TF).

Beredningsnämndernas verksamhet

Vid beredningsnämndens första sammanträde skall ordföranden redogöra för de av fastighetsprövningsnämnden för distriktet fastställda värderingsgrunderna ävensom för de köp av jordbruksfastighet inom distriktet, som förekommit sedan den senaste allmänna fastighetstaxeringen, samt de slutsatser beträffande fastigheternas allmänna saluvärde i orten, som enligt

ordförandens mening kan dras av de vid dessa köp tillämpade priserna. Finnes inom distriktet fastigheter med skog, bör ordföranden jämväl redogöra för de lokala skogstaxeringsanvisningarna (149 § TF).

Härefter har beredningsnämnden att föreslå värden för fastigheterna i distriktet. Nämndens förslag till taxering skall införas i taxeringslängd (fastighetslängd). De av beredningsnämnden följda grunderna vid taxering av jordbruksfastighet skall för varje fastighet upptas i en särskild längd enligt fastställt formulär (s. k. kontrollängd). Denna längd skall med lämpliga mellanrum under beredningsarbetet framläggas för nämnden, som i händelse av ojämnhet i taxeringen verkställer erforderlig jämkning. Senast den 20 december skall ordföranden översända sammandrag av längden till landskamreraren i länet (150 § TF).

Har vid värdesättning ordförandens mening inte blivit följd, skall han i fastighetslängden ange det värde, han anser böra föreslås. Övriga ledamöter äger anföra reservation mot nämndens beslut. Reservation skall vara skriftlig och avgivas senast vid justeringen av protokollet. Av nämnden anlitad sakkunnig har samma reservationsrätt (151 § TF).

Beredningsnämndens förslag skall föreligga färdigt senast den 10 december.

Senast den 15 december skall beredningsnämndens ordförande tillsända ägare och likställd innehavare av skattepliktig fastighet underrättelse om det för fastigheten föreslagna taxeringsvärdet. Underrättelsen skall innehålla upplysning om att skriftliga erinringar mot förslaget må göras hos beredningsnämndens ordförande senast den 5 påföljande januari. Enligt 72 § taxeringskungörelsen avfattas dessa underrättelser å särskilda blanketter, vilka genom länsbyråns försorg medelst adresstryck försetts med fastighetsbeteckning samt ägarens eller innehavarens namn och adress. Vidare skall taxeringslängden framläggas för granskning under tio dagar på lämplig plats inom kommunen hos ordföranden eller någon ledamot. I kungörelse skall anges hur erinringar må göras.

Senast den 20 januari skall ordföranden hålla sammanträde med beredningsnämnden. Nämnden yttrar sig över inkomna erinringar och avger eventuellt nytt förslag till taxering. Yttranden och förslag skall protokollföras.

Slutligen skall beredningsnämndens ordförande senast den 25 januari till fastighetstaxeringsnämndens ordförande överlämna fastighetslängderna, behörigen summerade, ävensom nämndens protokoll och övriga handlingar (152 § TF).

Fastighetstaxeringsnämndernas verksamhet

Innan fastighetstaxeringsnämnd å landet börjar det egentliga arbetet, vilket bör ske senast den 5 februari, skall ordföranden kalla de av länsstyrelsen och landstinget utsedda ledamöterna och beredningsnämndsordfö-

randena i fastighetstaxeringsdistriktet till ett förberedande sammanträde. Vid detta skall ordföranden med biträde av beredningsnämndernas ordförande redogöra för de värderingsgrunder, efter vilka beredningsnämnderna upprättat sina förslag. Han skall därvid ange, huruvida och i vad mån dessa värderingsgrunder kan anses överensstämma med av fastighetsprövningsnämnden fastställda enhetsvärden och anvisningar i övrigt eller eljest med de priser, som erhållits vid fastighetsförsäljningar i orten. På grundval härav skall de närvarande för anteckning till protokollet uttala sin mening, vilka allmänna jämkningar av beredningsnämndernas förslag, som erfordras för en jämn och likformig taxering i hela fastighetstaxeringsdistriktet. Avskrift av protokollet skall inom tio dagar efter sammanträdet insändas till landskamreraren (154 § 2 mom. TF).

Härefter vidtager det egentliga taxeringsarbetet. Först skall fastigheterna i de kommuner taxeras, där beredningsnämndens förslag ansetts tillfredsställande. Föredragande är vederbörande beredningsnämnds ordförande. Föredraganden har att i varje fall meddela såväl beredningsnämndens förslag som sin egen mening samt redogöra för inkomna erinringar och de ändringar, som beredningsnämnden funnit sig böra föreslå. Nämnden beslutar därefter med vilket belopp taxeringsvärde skall åsättas varje fastighet. Besluten skall, då de skiljer sig från beredningsnämndens förslag, antecknas i fastighetslängderna (154 § 3 mom. TF).

Har ägare eller därmed likställd innehavare av fastighet å landet avgivit erinringar mot beredningsnämndens förslag eller har fastighetstaxeringsnämnden, utan att erinringar avgivits, beslutat åsätta fastighet annat taxeringsvärde än det föreslagna eller eljest beslutat frångå förslaget, skall fastighetstaxeringsnämndens ordförande underrätta ägaren eller innehavaren om det beslutade taxeringsvärdet. Underrättelsen skall innehålla besvärshänvisning (157 § 2 mom. TF).

Med hänsyn till att i stad inte finnes några beredningsnämnder försiggår fastighetstaxeringsnämndens verksamhet där på annat sätt än på landet.

Innan fastighetstaxeringsnämnd i stad den 1 oktober börjar det egentliga arbetet, skall — om staden är indelad i två eller flera fastighetstaxeringsdistrikt och förberedande sammanträde inför landskamreraren inte hållits — länsstyrelsen uppdraga åt ordföranden i en av fastighetstaxeringsnämnderna att kalla övriga ordförande och ledamöter till sammanträde för förberedande överläggningar rörande de allmänna grunder, som bör tillämpas i stadens skilda delar. Till sammanträdet må efter länsstyrelsens medgivande kallas jämväl andra personer, som kan antas besitta sakkunskap rörande fastighetsvärden inom staden (155 § 2 mom. TF).

Fastighetstaxeringsnämnd i stad företar taxeringen i den ordning, som finnes bäst lämpad för att vinna en jämn och likformig taxering i stadens olika delar. Innan nämnden beslutar, med vilket belopp taxeringsvärde skall åsättas varje fastighet, bör — i lämplig omfattning — ägare eller innehavare av fastighet beredas tillfälle att inom viss tid yttra sig över av

nämnden ifrågasatt värde å fastigheten. Därvid skall tillkännages att särskild underrättelse inte kommer att utsändas, därest det ifrågasatta värdet av nämnden fastställes såsom taxeringsvärde. Har däremot det ifrågasatta värdet ändrats, skall — liksom i de fall då preliminär underrättelse inte utsänts — ägaren eller innehavaren underrättas om nämndens slutliga beslut. Såväl de preliminära som de slutliga underrättelserna skall innehålla besvärshänvisning (155 § 3 mom. och 157 § 2 mom. TF). Underrättelserna om ifrågasatt taxeringsvärde enligt 155 § 3 mom. taxeringsförordningen tillhandahålles fastighetstaxeringsnämnden av länsbyrån för folkbokföring, vilken genom adresstryck försett härför avsedda blanketter med fastighetsbeteckning samt ägarens eller innehavarens namn och adress.

Ordförande och föredragande i fastighetstaxeringsnämnd skall i händelse av avvikande mening låta anteckna denna till protokollet. Ifråga om rätt för annan ledamot samt av nämnden anlita sakkunnig att anföra reservation mot nämndens beslut gäller vad tidigare sagts beträffande ledamot och sakkunnig i beredningsnämnd (156 § TF).

Arbetet i fastighetstaxeringsnämnd skall vara avslutat senast den 25 mars (i Stockholm senast den 15 juni) under taxeringsåret. Senast den 31 mars (i Stockholm senast den 21 juni) skall fastighetsdeklarationerna och övriga handlingar insändas till länsstyrelsen. Samtidigt skall fastighetslängderna överlämnas till den lokala skattemyndigheten. En avskrift av längderna skall offentligen framläggas inom vederbörande kommun minst 14 dagar före den 15 maj. Huvudskriften skall av den lokala skattemyndigheten insändas till länsstyrelsen senast den 25 april (157 § 1, 3 och 4 mom. TF samt 76 § TK).

Fastighetsprövningsnämndernas verksamhet

Som förut nämnts har fastighetsprövningsnämnden genom 1956 års taxeringsreform blivit enbart besvärinstans. Den skall sålunda inte ta befattning med taxeringarna annat än efter initiativ av part. Klagorätt hos fastighetsprövningsnämnden tillkommer ägare och därmed likställd innehavare av fastighet samt vederbörande kommun. Taxeringsintendenten är skyldig att granska taxeringarna och hos fastighetsprövningsnämnden göra framställningar om de åtgärder, som erfordras för åstadkommande av en jämn och likformig fastighetstaxering (163 och 158 §§ TF).

Beträffande handläggningen av mål i fastighetsprövningsnämnden gäller i huvudsak samma bestämmelser som för prövningsnämnd.

Fastighetsprövningsnämndens arbete skall vara avslutat senast den 30 september (i Stockholm senast den 31 oktober) under taxeringsåret (160 § 1 mom. TF).

Ett av de sakkunniga upprättat mera överskådligt tidsschema för arbetet med allmän fastighetstaxering enligt gällande bestämmelser torde såsom *Bihang B* få fogas vid statsrådsprotokollet för detta ärende.

Riksdagens revisorer

Som tidigare nämnts har bl. a. riksdagens revisorer i sin berättelse till 1958 års riksdag — efter att ha redovisat resultatet av en rundfråga i ämnet hos länsstyrelserna — framhållit att frågan om en förenkling i olika hänseenden av förfarandet vid allmän fastighetstaxering borde ägnas uppmärksamhet. Revisorerna anförde bl. a.

Vad först angår själva organisationen av taxeringsarbetet må erinras, att för landsbygdens vidkommande finnas inrättade såväl beredningsnämnder som taxeringsnämnder, medan hithörande uppgifter i städerna ankomma uteslutande på taxeringsnämnder. Såsom av den lämnade redogörelsen framgår ha flera förslag till ändringar härutinnan framförts. Sålunda ha vissa länsstyrelser ansett den för landsbygden föreskrivna organisationen med såväl beredningsnämnder som taxeringsnämnder alltför omständlig och ifrågasatt, huruvida icke det för städerna tillämpade systemet vore att föredraga. Därigenom skulle bl. a. vinnas den fördelen, att ytterligare tid kunde ställas till förfogande för bearbetning av deklaramaterialet och eventuell besiktning av fastigheterna. Såsom ytterligare skäl för denna ståndpunkt har länsstyrelsen i Västernorrlands län framhållit, att den strukturella skillnad mellan landsbygd och stad som syntes ha varit orsaken till de skilda reglerna genom samhällsutvecklingen och ändrad kommunal indelning alltmer utjämnats. Andra länsstyrelser åter ha förmenat, att fördelar skulle följa med ett införande av beredningsnämnder även för städernas del. Goda skäl kunna onekligen åberopas för båda de här refererade ståndpunkterna. Revisorerna äro för sin del icke beredda att på grundval av det föreliggande materialet taga bestämd ställning till vilken organisationsform som är att föredraga utan förutsätta, att de förutnämnda sakkunniga komma att ägna särskild uppmärksamhet åt denna fråga. Helt allmänt må framhållas att riktpunkten vid utformningen av taxeringsförfarandet bör vara att åstadkomma en organisation, som möjliggör en enkel men samtidigt effektiv och rättvisande taxering.

Med nu behandlade spörsmål sammanhånga även de tidsgränser som äro bestämda i taxeringsförordningen och inom vilka bl. a. vissa åtgärder skola vara vidtagna. Enligt vad den verkställda utredningen ger vid handen, har det på vissa håll varit förenat med svårigheter att följa dessa bestämmelser. Revisorerna ha för sin del särskilt kunnat iakttaga, att beredningsnämnds ordförande i vissa fall icke fullgjort skyldigheten att senast den 15 december tillställa fastighetsägare eller därmed jämställd person underrättelse om det för fastigheten föreslagna taxeringsvärdet. Erinras må att sådan underrättelse skall innehålla upplysning om att ägaren senast den 5 påföljande januari till beredningsnämndens ordförande äger avgiva skriftliga erinringar mot förslaget. Det är givetvis i och för sig av vikt att fastställda tidsfrister hållas. Därtill kommer att det ur rättssäkerhetssynpunkt måste anses särskilt betänkligt om, såsom i här angivna fall, risk föreligger för att den enskilde skall lida rättsförlust på grund av att en föreskrift icke följes. Med hänsyn till vad revisorerna sålunda anført och vad som eljest i detta sammanhang framhållits synes det vara av vikt, att den i taxeringsförordningen angivna tidsföljden för taxeringsförfarandet omprövas.

Fastighetsägare på landet erhåller som nyss erinrats meddelande om det av vederbörande beredningsnämnd föreslagna taxeringsvärdet. Framför han icke erinringar mot detta och åsätter fastighetstaxeringsnämnden fastighe-

ten icke annat värde än det sålunda föreslagna, tillställes han icke något ytterligare meddelande om taxeringsvärdet, utan det av beredningsnämnden föreslagna blir gällande. Enligt revisorernas mening bör på den blankett som användes för beredningsnämndens meddelande uttryckligen anmärkas, att det av nämnden föreslagna värdet blir gällande, såvida icke erinringar framföras mot eller taxeringsnämnd finner skäl ändra detsamma, ävensom att ytterligare meddelande härom icke är att förvänta. Det i år tillämpade förfarandet synes nämligen ha givit rum för tvekan om det taxeringsvärde som blivit fastställt. Tilläggas må att motsvarande synpunkter göra sig gällande även i fråga om underrättelseförfarandet i stad.

Vad sedan angår de grunder som tillämpats för fastigheternas värdering har bl. a. framhållits det inflytande som skogsmarksvärdet och skogsvärdet haft på det totala taxeringsvärdet för jordbruksfastigheter därigenom att medelvärdet på åkerjorden, som i sig innefattar även värdet på byggnader, i en del fall måst sänkas för undvikande av att taxeringsvärdet skulle komma att överstiga det allmänna saluvärdet. Det kan vidare nämnas, att inom ett norrlandslän vid årets taxering prövats ett system med skilda enhetsvärden för byggnader och för åkerjord; för ett län med små brukningsdelar har detta system ansetts vara att föredraga. Nu angivna förhållanden och vad som i detta sammanhang eljest framhållits från vissa av de hörda myndigheternas sida ge enligt revisorernas mening vid handen, att frågan om vilka värderingsgrunder som i fortsättningen böra tillämpas bör övervägas. Härmed sammanhänger även på sitt sätt frågan om en förenkling av längdföringen i olika avseenden. Bl. a. ha enligt revisorernas mening framförts välgrundade önskemål om förenkling av den s. k. kontrollängden samt om minskning av redovisningen av olika ägoslag.

2. Utredningens förslag

De sakkunniga konstaterar inledningsvis att fastighetstaxeringsorganisationen i första instans under 1800- och 1900-talen varit uppbyggd under vissa tider efter ennämndssystem (1842—1861; 1908—1921) och i övrigt efter ett system med två nämnder (1810—1841; 1862—1907; 1922—). Av särskilt intresse i detta sammanhang, framhåller de sakkunniga, är anledningarna till ändringen år 1907 och till återgången till det äldre systemet 1922. De sakkunniga anför härom följande.

Det bör observeras att före 1908 gällde tvånämndssystemet både vid inkomsttaxeringen och fastighetstaxeringen. Omorganisationen företogs för att påskynda taxeringsarbetet och för att kunna införa en tidigare uppbörd. Den nya ordningen kom att bestå i fråga om inkomsttaxeringen men i fråga om fastighetstaxeringen skedde främst på grund av negativa erfarenheter vid 1908 års fastighetstaxering en återgång till det äldre systemet efter beslut av 1921 års riksdag. Anledningen var närmast den ojämnhet som uppkommit vid taxeringen av jordbruksfastigheter.

De sakkunniga anser emellertid att möjligheterna att genomföra en taxering av jordbruksfastigheter på ett tillfredsställande sätt numera är helt andra än de som förelåg 1908 och anför till stöd härför följande.

Till att börja med må framhållas att genom 1921 års lagstiftning genomfördes flera reformer, som i och för sig måste verka för en jämnare taxering. Sålunda skildes fastighetstaxeringen från inkomsttaxeringen och lades under särskilda nämnder med speciell sakkunskap. Fastighetsägarna ålades inkomma med uppgifter om fastigheterna och material till kontroll ställdes till nämndernas förfogande. Visst förberedelsearbete skulle ske. Sedermera infördes på förslag av 1923 års taxeringssakkunniga den s. k. kontrollängden. Efter detta har hela det förberedelsearbete, som numera föregår en allmän fastighetstaxering — såsom det s. k. Stockholmsmötet m. m. — tillkommit. Vidare har sedan 1928 funnits skogsvärderingsinstruktioner, på vilka länsanvisningar grundas. De förberedelser, som numera vidtages för en allmän fastighetstaxering, är således av en helt annan art och omfattning än 1908.

En väsentlig skillnad mot förhållandena 1908 utgör därjämte det faktum att en helt annan möjlighet att övervaka och fortlöpande kontrollera taxeringsarbetet numera föreligger, främst på grund av de förstärkningar av länsstyrelsernas personella resurser som företagits sedan 1944.

Den nuvarande organisationen på landsbygden med två nämnder i första instans, nämligen beredningsnämnden, som upprättar förslag till taxeringsvärden, och fastighetstaxeringsnämnden, som fastställer taxeringarna, medför enligt de sakkunniga ett visst dubbelarbete och drar betydande kostnader. De sakkunniga ifrågasätter om det resultat, som vinnes med den dubbla handläggningen på landsbygden, uppväger därav föranledda kostnader och arbete. Den begränsade tid, som står till fastighetstaxeringsnämndernas förfogande för genomgång av beredningsnämndernas förslag, medger inte en individuell prövning av taxeringsvärdena för samtliga fastigheter. En sådan prövning torde i allmänhet ha förekommit endast ifråga om fastigheter, beträffande vilka erinringar mot beredningsnämndens förslag inkommit eller beträffande vilka skilda meningar angående värderingen förelegat inom beredningsnämnden. Genomgången av taxeringsmaterialiet i övrigt torde ha skett summariskt.

De sakkunniga påpekar, att åtskilliga städer sedan gammalt innefattar stora områden av landsbygdskaraktär och att speciellt i samband med indelningen i storkommuner i början av 1950-talet stora landsbygdsområden införlivats med städer. I dessa städer har fastighetstaxeringarna försiggått enligt reglerna för städerna med endast en nämnd i första instans. Enligt vad de sakkunniga inhämtat har flertalet länsstyrelser inte ansett särskilda åtgärder påkallade för att vid 1957 års allmänna fastighetstaxering åstadkomma jämnhet vid taxeringen av jordbruksfastigheter i de stadsdistrikt, som innefattat sådana fastigheter i större antal.

De sakkunniga har kommit till den slutsatsen att slopandet av beredningsnämnderna inte skulle innebära någon allvarlig risk för ett försämrat taxeringsresultat på landsbygden men däremot en betydande besparing och en enhetlig organisation på landet och i stad. De föreslår därför, att på landet infördes ett ennämndssystem av den typ, som nu gäller för stad. Därvid

avses de nya fastighetstaxeringsnämndernas verksamhetsområden skola i huvudsak motsvara de nuvarande beredningsnämndernas, d. v. s. i allmänhet omfatta endast en kommun.

Den vid 1957 års allmänna fastighetstaxering första gången tillämpade ordningen med skriftliga underrättelser om förslaget taxeringsvärde, varigenom ökad möjlighet beretts de skattskyldiga att inkomma med erinringar mot förslaget, har, framhåller de sakkunniga, uppenbarligen varit av stort värde. Härigenom har missuppfattningar och felbedömningar kunnat rättas till på ett tidigt stadium.

Arbetet inom den fastighetstaxeringsnämnd, som skulle ersätta de nuvarande två nämnderna, bör därför enligt de sakkunniga försiggå så, att nämnden preliminärt beslutar om taxering av samtliga fastigheter, varefter beslutet delgives de skattskyldiga, som beredes tillfälle att inom viss tid inkomma med erinringar. Eftersom just arbetet inom beredningsnämnderna tidigare försiggått under svår tidsnöd och då den senare delen av arbetet inom den nya fastighetstaxeringsnämnden — i motsats till vad nu är fallet — inte kommer att omfatta andra fastigheter än sådana nämnden redan värderat, är det enligt de sakkunnigas mening möjligt att fastställa annan tidpunkt då det preliminära beslutet skall föreligga färdigt än den som nu gäller för upprättande av beredningsnämndens förslag, nämligen den 10 december. De sakkunniga föreslår, att tidpunkten för de preliminära besluten framflyttas till den 10 februari, att underrättelser om besluten tillställs de skattskyldiga senast den 15 samma månad (f. n. 15 december) och att tidpunkten, då erinringar mot besluten senast skall vara inkomna, bestämmas till den 5 mars (f. n. 5 januari). Härigenom, tillägger de sakkunniga, erhåller nämnden för det arbete, som tidigare utförts av beredningsnämnden, två månader längre tid. Genom att endast en nämnd handlägger taxeringarna kommer den spilltid, som förflutit mellan den tidpunkt, då arbetet i beredningsnämnden upphört och den, då arbetet i fastighetstaxeringsnämnden kommit i gång, att försvinna.

En av huvuduppgifterna för den nuvarande fastighetstaxeringsnämnden har varit att verka för jämnhet och likformighet i taxeringarna av framför allt jordbruksfastigheter mellan olika beredningsdistrikt. Även om de omfattande förberedelser, som numera föregår en allmän fastighetstaxering, utgör en viss garanti för jämnhet i taxeringarna, vill emellertid de sakkunniga inte bestrida, att slopandet av en övervakande nämnd i första instans kan medföra ökade risker för ojämnhet mellan olika distrikt. En viss kontroll och översyn av arbetet inom fastighetstaxeringsnämnderna på landet är därför enligt de sakkunnigas mening erforderlig. En tänkbar lösning vore att förordna särskilda sakkunniga, vilka under taxeringsintendentens ledning utövade konsulterande och övervakande verksamhet inom vissa fastighetstaxeringsdistrikt. Med hänsyn till svårigheten att uppbri

tillräckligt antal i fastighetstaxering kunniga och för sådana uppdrag lämpliga personer förordar emellertid de sakkunniga, att de lokala skattemyndigheterna skall få uppgiften att var och en inom sitt fögderi svara för övervakningen av fastighetstaxeringsnämndernas arbete. Då dessa myndigheter i sin vanliga verksamhet ständigt sysslar med fastighetsförhållanden och i regel har mångårig erfarenhet av fastighetstaxering, är de enligt de sakkunnigas mening väl lämpade för denna uppgift. Som ytterligare skäl för de lokala skattemyndigheternas medverkan anför de sakkunniga, att de nu långt avancerade planerna rörande användning av datamaskiner för folkbokföring och uppbörd torde komma att från de lokala skattemyndigheterna avlasta en del arbete, som då lämpligen kan i viss mån ersättas av taxeringsarbete.

Beträffande själva arbetet med övervakningen anför de sakkunniga följande.

Arbetet med övervakningen bör bedrivas efter i stort sett samma principer som nu gäller för fastighetstaxeringsnämnderna. Innan det egentliga arbetet påbörjas i de nya fastighetstaxeringsnämnderna bör sålunda den lokala skattemyndigheten kalla ordförandena i dessa nämnder inom fögderiet till överläggningar rörande det förestående taxeringsarbetet. I detta sammanträde bör jämväl deltaga en kommunvald ledamot från varje fastighetstaxeringsnämnd, som därtill särskilt utsetts.

Den lokala skattemyndigheten bör vidare för vinnande av jämnhet och likformighet i taxeringen följa arbetet i fastighetstaxeringsnämnderna och i erforderlig utsträckning lämna anvisningar för arbetets bedrivande. För fullgörande av denna uppgift bör den lokala skattemyndigheten äga närvara vid sammanträde med fastighetstaxeringsnämnd och därunder deltaga i överläggningen men ej i besluten.

Slutligen bör det åligga den lokala skattemyndigheten att i konstaterade fall av ojämnheter i taxeringarna eller av större avvikelser från de av fastighetsprövningsnämnden fastställda värderingsgrunderna underrätta taxeringsintendenten härom så att denne på ett tidigt stadium kan ingripa i taxeringsarbetet för att åstadkomma en jämn och likformig taxering.

Vad de sakkunniga anført beträffande den lokala skattemyndighetens medverkan vid allmän fastighetstaxering anser de böra gälla inte blott på landet utan även i städer, där väsentlig del av fastighetsbeståndet utgöres av jordbruksfastigheter. Det kan vidare finnas anledning att även i andra städer övervakning av taxeringsarbetet sker på samma sätt. De sakkunniga föreslår därför, att det skall ankomma på länsstyrelsen att bestämma, i vilka städer den lokala skattemyndigheten skall övervaka fastighetstaxeringsnämndernas arbete.

I syfte att motverka de lokala intressena inom beredningsnämnderna har de nuvarande fastighetstaxeringsnämnderna på landet fått en särskild sammansättning. Sålunda skall i dessa nämnder ingå två av landslingets förvaltningsutskott valda ledamöter, som skall deltaga i taxeringen av samtliga fastigheter inom taxeringsdistriktet, vilket normalt omfattar flera kommuner. Valbar är endast den, som är mantalsskriven inom distriktet. Ef-

tersom de nya fastighetstaxeringsnämnderna i allmänhet kommer att omfatta endast en kommun, torde, framhåller de sakkunniga, om syftet med den särskilda sammansättningen skall vinnas, få krävas att de landstingsvalda ledamöterna utses bland personer bosatta utom distriktet. Man torde emellertid, fortsätter de sakkunniga, kunna utgå från att de lokala intressena genom samhällsutvecklingen och ändringar i den kommunala indelningen alltmer förlorar i betydelse. Vidare framhålles att — om beredningsnämnderna slopas — antalet fastighetstaxeringsnämnder och därmed också antalet sådana ledamöter, som skall utses av landstinget, kommer att öka avsevärt. Det kan antas, tillägger de sakkunniga, att det för landstingen skulle erbjuda vissa svårigheter att uppbringa erforderligt antal för sådant uppdrag lämpliga personer. De sakkunniga har inte funnit tillräckliga skäl föreligga att bibehålla den nuvarande sammansättningen av fastighetstaxeringsnämnderna på landet och föreslår i stället, att de två ledamöter, som enligt nuvarande bestämmelser skall utses av landstinget, ersättes av kommunvalda ledamöter.

3. Remissyttrandena

De sakkunnigas förslag om sammanslagning av berednings- och fastighetstaxeringsnämnderna till en nämnd tillstyrkes i princip eller lämnas utan erinran av flertalet remissinstanser. Därvid förutsättes dock i en del yttranden, att nämnderna erhåller sådan sammansättning, att de lokala intressena ej får ett avgörande inflytande på besluten. Sålunda anför t. ex. riksskattenämnden följande.

Enligt riksskattenämndens mening kan det vara tveksamt, om systemet med enbart fastighetstaxeringsnämnder eller systemet med två skilda nämnder är att föredraga. Riksskattenämnden anser emellertid för sin del — främst med hänsyn till möjligheten att effektivare utnyttja den tid som står till förfogande — att övervägande skäl tala för systemet med enbart fastighetstaxeringsnämnder. Då riksskattenämnden sålunda i princip förordar utredningens förslag sker detta dock endast under förutsättning att vad nämnden i det följande anför angående fastighetstaxeringsnämndernas sammansättning vinner beaktande.

Det är för riksskattenämnden bekant, att man vid 1957 års allmänna fastighetstaxering i vissa län gjorde den erfarenheten, att det inom sådana beredningsnämnder, som dominerades av fastighetsägare, visade sig mycket svårt att säkra den objektivitet, som erfordrades för att inom dylika beredningsdistrikt uppnå en taxeringsnivå, som stod i skälig relation till nivån för länet och för landet i övrigt. Av den vid promemorian fogade bilagan nr 2 framgår också, att i vissa län fastighetstaxeringsnämnderna på landet hade att besluta om ett påfallande stort antal ändringar av beredningsnämndernas förslag. Det framstår för riksskattenämnden som uppenbart, att det skulle möta mycket stora svårigheter att hinna genomföra motsvarande antal ändringar i fastighetsprövningsnämnderna.

Med vad riksskattenämnden nu anfört vill nämnden starkt understryka, att endast om fastighetstaxeringsnämnderna erhålla sådan sammansättning, att garanti vinnes för i stort sett objektivt riktiga beslut, kan en tillfreds-

ställande allmän fastighetstaxering genomföras utan beredningsnämnder. Riksskattenämnden får i detta sammanhang anföra, att enligt nämndens mening fog icke finnes för utredningens å sid 64 i promemorian gjorda uttalande, att det kan ifrågasättas om insatserna från de landstingsvalda ledamöterna varit av större betydelse för att motverka de lokala intressena. Fastmera fäster riksskattenämnden stor vikt vid att de snäva fastighetsägareintressena motvägas av ledamöter med en vidare syn på taxeringsproblemen. Utredningen föreslår att fastighetstaxeringsnämnd å landet skall bestå av ordförande och ytterligare sex ledamöter, varav länsstyrelsen skulle ha att utse ordförande och en ledamot samt fullmäktige i kommunen övriga fem ledamöter. Det skulle följaktligen bli en påtaglig dominans för de kommunvalda ledamöterna, vilket i vissa fall kan innebära detsamma som dominans för fastighetsägarnas intresse av låga taxeringsvärden. Riksskattenämnden bedömer det som en viktig förutsättning för genomförandet av allmän fastighetstaxering å landet, att de kommunvalda ledamöterna icke kunna dominera i fastighetstaxeringsnämnderna, och föreslår därför, att nämnderna givas exempelvis följande sammansättning: Ordförande och ytterligare en ledamot utses av länsstyrelsen, en ledamot utses av landstinget och två ledamöter av kommunen. Intet hindrar att — för att erforderlig ortskännedom skall tillförsäkras nämnderna i stora kommuner — kommunen utser olika ledamöter för olika geografiskt bestämda delar av kommunen.

Liknande uttalanden göres av *länsstyrelserna i Blekinge, Jämtlands, Västerbottens och Västerbottens län, försäkringsinspektionen, näringslivets skattedelegation och Tjänstemännens centralorganisation*. Flertalet av dessa remissinstanser förordar dock ett bibehållande av den nuvarande sammansättningen av fastighetstaxeringsnämnderna. *Länsstyrelsen i Västerbottens län* anser att åtminstone en ledamot i varje nämnd bör utses av landstinget i stället för av kommunen och att såsom särskild kvalifikation för den landstingsvalde ledamoten borde gälla, att vederbörande ägde god kännedom om fastigheter och deras värdering. Därest så befunnas lämpligt kunde sådan ledamot utses att vara ledamot i fler än en nämnd inom angränsande områden. *Länsstyrelsen i Västerbottens län* förordar att de kommunvalda ledamöterna i nämnden endast till visst antal får utgöras av personer som äger fastighet inom distriktet.

Länsstyrelsen i Malmöhus län utgår från att systemet med endast en nämnd är att förordna men vill ej förringa betydelsen av den kontroll och den likformighet som sker vid den allmänna fastighetstaxeringen för landsbygdens del tack vare fastighetstaxeringsnämndernas verksamhet. Såsom utredningen påpekat kan dock kontroll och likformighet åstadkommas även med användande av andra metoder än anlitan av både beredningsnämnder och fastighetstaxeringsnämnder. Länsstyrelsen anser att det varit önskvärt om utredningen i första hand hade angripit problemet genom att införskaffa material från arbetet hos fastighetstaxeringsnämnderna i stad och närmare analyserat detta material. Om så hade skett, skulle till underlag för remissmyndigheternas bedömande ha funnits utredning om de svårigheter som mött slädernas fastighetstaxeringsnämnder i dessas arbete ävensom

förslag till lösande av uppkomna problem. Därest man slutligt stannar inför ett ennämndssystem jämväl på landsbygden, bör enligt länsstyrelsens mening en fortsatt utredning komma till stånd på denna punkt, eventuellt genom riksskattenämndens försorg eller genom tillkallande av en särskild expertgrupp.

Sveriges skogsägareförbund vill inte direkt motsätta sig utredningens förslag om slopande av beredningsnämnderna men finner det angeläget att ett beslut i frågan föregås av en närmare beräkning av de kostnader, som det nuvarande och det föreslagna systemet medför.

Förslaget om beredningsnämndernas slopande avstyrkes däremot av *kammarrätten, domänstyrelsen, länsstyrelserna i Stockholms, Östergötlands, Jönköpings, Kalmar, Gotlands, Göteborgs och Bohus samt Skaraborgs län* ävensom *Sveriges häradskrivareförening*. Därvid göres i huvudsak följande invändningar mot förslaget. Till att börja med anses den ändrade organisationen inte medföra någon kostnadsbesparing. Vidare befaras att de lokala intressena kommer att utöva ett alltför stort inflytande på besluten främst beroende på att den lokala skattemyndigheten endast kan lämna råd och anvisningar och inte har befogenhet att besluta om frångående av de preliminära besluten. Härigenom, framhålles det, föreligger risk för att även relativt välgrundade erinringar blir obeaktade. Möjligheterna att få nämnderna att vid behov ompröva själva taxeringsnivån bedömes såsom små. Vidare påpekas att de lokala skattemyndigheternas redan nu stora arbetsbördan inte medger någon effektiv insats från deras sida i arbetet med övervakningen. Eventuella lättnader i arbetsbördan genom ADB-systemets införande kommer att göra sig gällande först efter det 1965 års fastighetstaxering är slutförd. Slutligen framhålles att beredningsnämndernas avskaffande kan väntas medföra ett ökat antal besvär till fastighetsprövningsnämnderna.

Kammarrätten anför sålunda bl. a. följande.

De sakkunniga har framhållit att ett slopande av beredningsnämnderna skulle medföra inbesparing av betydande kostnader och undvikande av visst dubbelarbete. Mot dessa fördelar måste emellertid vägas risken för ojämnhet och olikformighet i taxeringarna mellan de olika taxeringsdistrikten bland annat på grund av att de lokala intressena får ett alltför stort inflytande på taxeringarna.

Enligt de sakkunnigas uppfattning är — om beredningsnämnderna skulle avskaffas — en övervakning av de lokala nämnderna erforderlig för åstadkommande av en likformig taxering. *Kammarrätten* vill emellertid ifrågasätta om en sådan övervakning lämpligen kan anordnas på sätt de sakkunniga föreslagit, genom de lokala skattemyndigheterna d. v. s. häradskrivarerna. Även om häradskrivarerna i regel har mångårig erfarenhet av fastighetstaxering är det svårt att förstå hur de inom sina fögderier, vilka icke sällan omfattar ett tiotal kommuner eller mera, skall kunna genom närvaro vid sammanträden eller på annat sätt utöva en fortlöpande kontroll och övervakning över ett stort antal fastighetstaxeringsnämnders arbete, särskilt som denna kontroll och övervakning skall vara så ingående att häradskrivarerna har möjlighet att konstatera förekommande fall av ojämnheter i taxe-

ringarna eller större avvikelser från de av fastighetsprövningsnämnderna fastställda värderingsgrunderna. En följd av de sakkunnigas förslag synes därjämte bli att taxeringsorganisationen i ett läge där svår brist på lämpliga nämndordförande föreligger, går miste om häradsskrivarnas medverkan i det praktiska nämndarbetet såsom taxeringsnämndsordförande. Såvitt kammarrätten kan finna innebär de sakkunnigas förslag i denna del att häradsskrivarna ställs inför en uppgift som är hart när omöjlig att fullgöra på ett sätt som medför betryggande garantier för en likformig och rättvis taxering.

Det torde även vara uppenbart att den lokala skattemyndigheten genom sin övervakning och tillsyn av den pågående fastighetstaxeringen icke kommer att helt fylla samma funktion som de nuvarande fastighetstaxeringsnämnderna. Dessa nämnder har befogenhet att besluta om ändring av en taxering. De kan således vid konstaterande av ojämnheter eller annan brist i taxeringen vidtaga erforderlig rättelse. Den lokala skattemyndigheten kommer — i likhet med taxeringsintendenten — icke att få någon sådan befogenhet. Vad de sakkunniga anfört därom att det i visst fall inte torde erbjuda alltför stora svårigheter att få rättelse till stånd genom ingripande av den lokala skattemyndigheten eller taxeringsintendenten är icke övertygande. Dessa tjänstemän kan endast lämna råd och anvisningar till fastighetstaxeringsnämnds ledning. De kan icke och får icke diktera nämndens beslut.

Den mot den nuvarande anordningen med två nämnder i första instans, beredningsnämnd och fastighetstaxeringsnämnd, framförda anmärkningen att den drar betydande kostnader, kan vara befogad. Den andra huvudinvändningen att visst dubbelarbete förekommer torde förtjäna att skärskådas närmare. De sakkunniga har framhållit, att den begränsade tid, som står till fastighetstaxeringsnämndens förfogande inte medger en individuell prövning av taxeringsvärdena för samtliga fastigheter. En sådan prövning torde i allmänhet ha förekommit endast i fråga om fastigheter beträffande vilka erinringar mot beredningsnämndens förslag inkommit eller beträffande vilka skilda meningar förelagat inom beredningsnämnden, medan genomgången av taxeringsmaterialet i övrigt skett summariskt. Såvitt kammarrätten kan finna har den nuvarande fastighetstaxeringsnämnden enligt denna beskrivning i stort sett fyllt just den övervakningsfunktion som de sakkunniga velat ålägga lokala skattemyndigheten. Mot den omfattning i vilken fastighetstaxeringsnämnderna hittills tagit befattning med taxeringsmaterialet torde alltså svårligen någon anmärkning kunna riktas och onödigt dubbelarbete kan icke rimligen anses hava förekommit i annan mening än att det måhända skulle kunna synas onödigt att två nämnder, beredningsnämnd och fastighetstaxeringsnämnd, behandlar samma taxeringsmaterial. Det bör emellertid framhållas att de nuvarande fastighetstaxeringsnämndernas uppgift är, icke att övervaka beredningsnämndernas arbete utan att överpröva de resultat till vilka dessa senare nämnder kommit och rätta till förekommande fel och ojämnheter i taxeringen. Med hänsyn till vad ovan anförts rörande häradsskrivarnas begränsade möjligheter att leda och övervaka de föreslagna fastighetstaxeringsnämnderna torde dessa nämnders möjligheter att genom omprövning av tidigare utsända taxeringsförslag fylla de hittillsvarande fastighetstaxeringsnämndernas funktioner vara mycket begränsade. De sakkunnigas förslag torde icke kunna gå ut på att medföra en ytterligare belastning av de redan med arbete hårt pressade taxeringsavdelningarna å länsstyrelserna samt av fastighetsprövningsnämnderna.

De sakkunniga har kommit till den slutsatsen att slopanDET av beredningsnämnderna inte skulle innebära någon allvarlig risk för ett försämrat taxeringsresultat på landsbygden. Kammarrätten kan icke instämma i detta omdöme och vill för sin del framhålla, att någon som helst risk för ett försämrat taxeringsresultat icke bör godtagas i nuvarande läge. Om det av de sakkunniga i en annan del av promemorian framlagda förslaget om förlängning av perioderna mellan de allmänna fastighetstaxeringarna godtages, synes snarare krav kunna uppställas på en förbättring av taxeringsresultaten med hänsyn till att vid de allmänna fastighetstaxeringarna förelupna fel och ojämnheter, vilka icke kan rättas under löpande taxeringsperiod, kommer att bli bestående under längre tid och få större betydelse än hittills.

Kammarrätten kan under åberopande av det ovan anförda icke biträda de sakkunnigas förslag till ändrad taxeringsorganisation.

Vissa av de avstyrkande remissinstanserna inte blott avråder ett avskaffande av beredningsnämnderna utan ifrågasätter jämväl, om inte sådana nämnder bör införas även i städerna. Sålunda anför t. ex. *länsstyrelsen i Skaraborgs län* bl. a. följande.

Många städer är nu ofta så stora att där erfordras flera fastighetstaxeringsdistrikt. Erfarenheter från tidigare fastighetstaxeringar torde visa att det ofta är svårt att i dessa städer åstadkomma den erforderliga likformigheten och jämnheten i taxeringen mellan både distrikten inom staden och angränsande landsbygdssdistrikt. Dessa svårigheter får antas komma att öka om i samband med en framtida ny kommunindelning betydande landsbygdsområden komma att sammanslås med städer. Om beredningsnämnder infördes i städerna skulle dessa svårigheter i hög grad kunna undvikas.

Uttalanden i samma riktning göres av bl. a. *länsstyrelserna i Jönköpings* samt *Göteborgs och Bohus län*. Sistnämnda länsstyrelse, som ifråga om de särskilda fastighetstaxeringarna funnit det praktiskt att i vissa delar av länet inrätta lokala taxeringsnämnder, vilka enbart sysslar med dessa taxeringsfrågor, anser att man för framtiden bör utbygga detta system. Härigenom skulle säkras en viss kontinuitet år från år och ledamöterna i dessa lokala nämnder skulle med fördel kunna utnyttjas såsom ledamöter i beredningsnämnder och fastighetstaxeringsnämnder vid allmän fastighetstaxering.

Om emellertid ett ennämndssystem skulle anses böra genomföras jämväl på landsbygden, bör, påpekar *länsstyrelsen i Jönköpings län*, nämndens sammansättning ändras. Man kan därvid tänka sig att vid fastställande av definitiv taxering nämnden förstärkes med ytterligare ledamöter, utsedda en av länsstyrelsen och två av landstinget, att tjänstgöra i lämpliga grupper av taxeringsnämnder, ungefärligen omfattande nuvarande fastighetstaxeringsdistrikt å landet jämte angränsande stadsdistrikt. Av länsstyrelsen sålunda utsedd ytterligare ledamot bör under den förra delen av taxeringsperioden utöva en rådgivande och samordnande funktion liknande den som utföres av nuvarande fastighetstaxeringsnämndsordförande å landet.

Länsstyrelsen i Kalmar län framhåller att — om beredningsnämnderna slopas — det är betydelsefullt, att fastighetstaxeringsnämndernas samman-

sättning utformas på sådant sätt, att representanter för olika yrkesgrupper kommer att tillföras varje nämnd, att större befogenheter än vad utredningen föreslagit tillerkännes de kontrollerande organen och icke obligatoriskt överföres på de lokala skattemyndigheterna samt att tidpunkterna för de preliminära besluten, för delgivning av dessa och för ingivande av erinringar tidigarelägges, så att fastighetstaxeringsnämnderna beredes erforderligt rådrum för ett ställningstagande till inkomna erinringar.

Länsstyrelsen i Skaraborgs län anser att såsom ett bestämt villkor för genomförandet av de sakkunnigas förslag måste krävas dels att fastighetstaxeringsnämnden får en annan sammansättning än den föreslagna och så att renodlade fastighetsägarintressen inte tillåts få ett dominerande inflytande i nämnderna och dels att tiden för fastighetsprövningsnämndens arbete avsevärt förlänges.

Sveriges häradsskrivareförening anför bl. a., att föreningen liksom utredningen anser att den lokala skattemyndighetens medverkan vid fastighetstaxering bör utökas. Sådan medverkan kan visserligen enligt föreningens mening inte ersätta beredningsnämnderna men väl bidra till att ge ökad stadga åt taxeringsorganisationen. En tänkbar form vore att det åt kronokamrerare och häradsskrivare, var och en inom sitt verksamhetsområde, uppdrages att såsom tjänsteåliggande fungera som ordförande i fastighetstaxeringsnämnden vid den allmänna fastighetstaxeringen och i särskild nämnd för fastighetstaxering vid den årliga taxeringen. Föreningen förutsätter att denna fråga överväges i samband med övergång till ADB-system.

Beträffande övervakningen av fastighetstaxeringsnämndernas arbete anses denna av flera remissinstanser inte generellt böra läggas på de lokala skattemyndigheterna. Sålunda framhåller *riksskattenämnden* att, ehuru åtskilliga av de lokala skattemyndigheterna kan antas vara lämpade för uppgiften, det dock måste beaktas, dels att vissa av dessa i stort sett torde sakna praktisk erfarenhet av fastighetstaxering, dels att deras normala arbetsuppgifter ofta icke torde medgiva någon större arbetsinsats för att kontrollera den allmänna fastighetstaxeringen. Enligt riksskattenämndens mening bör det stå länsstyrelserna fritt att i varje särskilt fall förordna den person, som anses lämpligast, och nämner som exempel på de yrkesgrupper, inom vilka lämpliga medhjälpare kan finnas, häradsskrivare (aktiva eller pensionerade), lantmätare och lantbruksingenjörer. — Liknande synpunkter anföres av bl. a. *länsstyrelserna i Malmöhus, Örebro, Kopparbergs och Västernorrlands län* samt *Taxeringsnämndsordförandenas riksförbund*.

Vissa remissinstanser anser att de lokala skattemyndigheterna ej alla bör engageras i den övervakande verksamheten. Sålunda finner t. ex. *länsstyrelsen i Blekinge län* det direkt olämpligt att för dylikt uppdrag förordna lokal skattemyndighet, när dessa befattningshavare i regel måste tagas i anspråk såsom ordförande i taxeringsnämnd och för den skull måste anses förhindrade att uppträda såsom övervakare av taxeringsarbetet i andra

taxeringsnämnder. Länsstyrelsen anser att övervakningen bör anförtros åt andra personer, som är väl förtrogna med värdering av fastigheter och med respektive läns speciella förhållanden, såsom lantmätare, jägmästare, lantbruksingenjörer m. fl. — Även *länsstyrelsen i Västerbottens län* samt *lantbrukets skattedelegation* förordar ett sådant system.

Svenska stadsförbundet ifrågasätter, huruvida icke övervakningen i stället borde anförtros länsstyrelserna med hänsyn till att deras taxeringssektioner fullt utbyggda kommer att förfoga över taxeringskunnig personal i helt annan omfattning än de lokala skattemyndigheterna.

Oavsett huru frågan om övervakningen av fastighetstaxeringsnämndernas arbete slutligen löses anser *länsstyrelsen i Kopparbergs län* att rapporter i någon form över beslutade taxeringar bör lämnas av fastighetstaxeringsnämnderna till de personer, som har att kontrollera nämndernas arbete, förslagsvis var tionde dag.

Det av de sakkunniga föreslagna tidsschemat för arbetet med allmän fastighetstaxering har utsatts för kritik av flera remissinstanser. Särskilt framhålles att de tider, som enligt förslaget står till buds för riksskattenämnden att granska landskamrerarnas förslag till anvisningar och för de skattskyldiga att avge erinringar mot fastighetstaxeringsnämndernas preliminära beslut, är för knappt tillmätta.

Riksskattenämnden anför sålunda.

Beträffande det av utredningen föreslagna tidsschemat för allmän fastighetstaxering bör enligt riksskattenämndens mening följande ändringar göras.

Statens skogsforskningsinstitut torde *senast den 31 mars* kunna fastställa de centrala skogstaxeringsanvisningarna och senast vid samma tidpunkt bör skogsstyrelsen lämna länsstyrelserna uppgifter om virkespriser m. m. Härigenom skulle vinnas att det av riksskattenämnden anordnade sammanträdet jämlikt 65 § taxeringskungörelsen kunde hållas *senast den 15 maj*, vilket i sin tur skulle giva länsstyrelserna ökad tid för utarbetande av förslag till anvisningar för fastighetstaxeringen.

Den tidpunkt, då riksskattenämnden skall återställa landskamrerarnas förslag till anvisningar, bör förskjutas till *senast den 20 september*. Härigenom skulle vinnas en enligt riksskattenämndens erfarenheter från förberedelserna för 1957 års allmänna fastighetstaxering välbehövlig ökning av den tid, som står riksskattenämnden till buds för granskning av förslagen.

Senast den 10 oktober bör fastighetsprövningsnämnderna fastställa anvisningarna och senast nämnda dag böra dessa översändas till fastighetstaxeringsnämnderna och riksskattenämnden. Härigenom skulle vinnas något ökad tid för fastighetsprövningsnämnderna att bearbeta förslagen med hänsyn till riksskattenämndens av granskningarna av förslagen föranledda påpekanden.

Gentemot de i 152 § taxeringsförordningen av utredningen föreslagna tidsfristerna vill riksskattenämnden invända, att längre tid bör beredas fastighetstaxeringsnämnderna för ställningstagande till inkomna erinringar mot de preliminärt angivna taxeringsvärdena. De preliminära besluten

böra sålunda föreligga *senast den 20 januari* och utsändas till fastighetsägarna *senast den 25 januari*. Erinringar böra därefter vara inkomna *senast den 15 februari*.

Det i 150 § 3 mom. taxeringsförordningen angivna sammandraget av kontrollängden skulle enligt förslaget *senast den 20 februari* tillställas landskamreraren i länet. Enligt riksskattenämndens mening bör tidpunkten förskjutas till *senast den 30 januari*, varigenom ökad tid vinnes för att ingripa mot eventuell tendens till oriktig taxeringsnivå. — — —

Såsom senaste dag för avslutande av fastighetsprövningsnämndens arbete torde böra fastställas, icke den 30 september utan *den 15 oktober*.

Lantbrukets skattedelegation framhåller, att delegationen vid genomgång av tidsschemat konstaterat, att det borde vara möjligt att verkställa vissa ytterligare förskjutningar både ifråga om förberedande åtgärder och ifråga om taxeringsarbetet i första och andra instans samt fortsätter.

Enligt den nuvarande ordningen skall landskamrerarna senast den 25 augusti året före taxeringsåret till riksskattenämnden insända förslag till anvisningar däri inbegripet lokala skogstaxeringsanvisningar för skogstaxeringen inom länet. Riksskattenämnden skall senast den 15 september återställa sålunda ingivna förslag jämte eventuella erinringar. Den tid som riksskattenämnden har till sitt förfogande för granskning av anvisningarna är enligt delegationens uppfattning alltför kort och torde i vissa fall innebära att riksskattenämndens erinringar icke blir beaktade i länsanvisningarna. För att vinna ytterligare tid för riksskattenämndens granskningsarbete torde vissa förskjutningar i tidsschemat vara nödvändiga. Delegationen anser sålunda att riksskattenämndens sammanträde med landskamrerarna och taxeringsintendenterna i länet m. fl. personer bör avhållas före den 15 maj och att länsstyrelsens sammanträden med ordförandena i de nya fastighetstaxeringsnämnderna bör hållas senast den 1 augusti. Härigenom skulle vinnas att riksskattenämnden skulle kunna få landskamrerarnas förslag till anvisningarna senast den 5 augusti och att riksskattenämnden därefter skulle kunna återställa förslagen jämte erinringar senast den 5 september. Utredningen föreslår beträffande de nya fastighetstaxeringsnämndernas arbete att nämnderna skall ha sina preliminära förslag till taxeringsvärden klara den 10 februari och att de skattskyldiga skall inkomma med sina erinringar senast den 5 mars. Arbetet i fastighetstaxeringsnämnden skall sedan enligt förslaget vara avslutat den 25 mars. Detta innebär att fastighetstaxeringsnämnden knappast får tillräcklig tid att beakta de av de skattskyldiga avgivna erinringarna och att verkställa den översyn av de föreslagna taxeringsvärdena, som kan bli en följd härav. Delegationen föreslår därför, att fastighetstaxeringsnämndernas preliminära beslut om taxeringsvärden skall föreligga färdigt senast den 20 januari och att de skattskyldiga skall ingiva sina erinringar senast den 25 februari. Sisnämnda tidpunkt har valts så att erinringarna över fastighetstaxeringen icke skall ansluta till tiden för ingivandet av allmän självdeklaration. Arbetet i fastighetstaxeringsnämnd skall sedan avslutas senast den 1 april. För närvarande skall ägare eller innehavare av fastighet tillställas underrättelse om fastighetstaxeringsnämnds beslut, i de fall nämnden frångått sitt preliminära beslut, före den 15 maj. Avskrift av längderna skall också offentligen framläggas under minst 14 dagar före den 15 maj. Senast

den 15 maj skall besvär över fastighetstaxeringsnämnds beslut vara inkomna till prövningsnämnds kansli. Det är ur de skattskyldigas synpunkt icke tillfredsställande att utsändandet av underrättelse om fastighetstaxeringsnämnds beslut och framläggandet av längderna praktiskt taget helt ansluter till den tidpunkt, inom vilken besvär skall anföras över fastighetstaxeringsnämnds beslut. Med hänsyn härtill anser delegationen att besvär över fastighetstaxeringsnämnds beslut skall ingivas till prövningsnämnds kansli senast den 30 juni. Det torde dessutom i praktiken förhålla sig så att taxeringsavdelningarnas personal under tiden från den 15 maj till den 30 juni redan är så ansträngda av det ordinarie prövningsnämndsarbetets avslutande att den icke har möjlighet att under nämnda tid nedlägga något nämnvärt arbete på inkomna besvär till fastighetsprövningsnämnd. Även detta talar för en förskjutning av besvärstiden till den 30 juni. Emellertid torde då också en förskjutning av fastighetsprövningsnämndsarbetets avslutande vara nödvändig. Delegationen föreslår därför att arbetet i fastighetsprövningsnämnd skall vara avslutat senast den 30 november.

Delegationen konstaterar slutligen, att det för fastighetstaxeringsarbetet i Stockholm enligt nuvarande bestämmelser gäller andra tidsgränser än för landet i övrigt. Delegationen kan emellertid inte finna, att det råder så speciella förhållanden i Stockholm, att särskilda tidsgränser skulle vara nödvändiga för denna stad.

Länsstyrelsen i Blekinge län påpekar, att handläggandet av inkomna erinringar vid ändring av organisationen i enlighet med utredningens förslag måste tillmätas långt större betydelse än tidigare, varför nämnden bör erhålla erforderlig tid för detta tidskrävande arbete. Länsstyrelsen anser därför, att tidpunkten för fastställandet av förslag till taxeringsvärden inte bör framflyttas längre än till den 15 januari.

Länsstyrelsen i Västmanlands län ifrågasätter, om inte länsstyrelserna bör få någon förlängning av tiden för sina förberedande åtgärder. Tiden mellan det s. k. Stockholmsmötet i slutet av maj och sammanträdet jämlikt 144 § 1 mom. taxeringsförordningen, som skall hållas senast den 20 augusti, är synnerligen påfrestande för landskamreraren och hans medarbetare. Det årliga prövningsnämndsarbetet skall avslutas och personalen har behov av sommarsemester. Tillgången på kvalificerad och användbar personal är vid små och medelstora länsstyrelser i regel mer eller mindre knapp och denna otillräcklighet gör sig särskilt märkbar i samband med en allmän fastighetstaxering. Länsstyrelsen anser det därför önskvärt, om tiden för länsstyrelsernas förberedelser kunde förlängas med förslagsvis femton dagar eller alltså till den 5 september. Den nya fastighetstaxeringsnämnden skulle ändå få 45 dagar längre tid för sitt arbete än som står till de nuvarande beredningsnämndernas förfogande, därest nämndens arbete tager sin början senast den 15 oktober. Om dessa länsstyrelsens förslag godtages, bör även de tidsgränser, som anges i 144 § 3 mom. och 146 § 1 mom. taxeringsförordningen, förskjutas med 15 dagar.

Länsstyrelserna i Östergötlands och Örebro län föreslår att den tidpunkt,

då fastighetsprövningsnämndens arbete skall vara avslutat, framflyttas till den 31 oktober.

Näringslivets skattedelegation framhåller, att fastighetstaxeringsnämnderna från början bör upprätthålla god kontakt med de skattskyldiga och på så tidigt stadium som möjligt utsända underrättelser om ifrågasatta taxeringsvärden. Det är därför önskvärt att fastighetstaxeringsnämndernas preliminära beslut fattas så tidigt som möjligt. Den tidpunkt, före vilken preliminära beslut skall ha fattats, torde utan olägenhet kunna sättas något tidigare än vad utredningen förordat eller den 31 januari. Underrättelser till fastighetsägarna bör kunna utsändas senast den 5 februari. Härigenom skulle fastighetsägarna få större möjligheter att göra jämförelser mellan föreslagna taxeringsvärden å olika fastigheter och få bättre tid för ytterligare utredningar.

Tjänstemännens centralorganisation anser att den tidsperiod fram till och med den 5 mars, under vilken ägare eller innehavare av fastighet kan avge skriftliga erinringar, är väl kort och förordar, att denna tidsperiod förlänges åtminstone med en vecka.

III. Taxeringsperioden

1. Gällande bestämmelser

Allmän fastighetstaxering skall enligt 12 § 1 mom. kommunalskattelagen ske vart femte år. Jämlikt kungörelsen den 14 december 1962 (nr 656) skall nästa allmänna fastighetstaxering, som ursprungligen skolat verkställas år 1962, i stället äga rum år 1965. Sådan taxering skall därefter äga rum vart femte år.

De värden, som fastställts vid allmän fastighetstaxering, får under löpande femårsperiod ändras endast i särskilda fall, som närmare anges i 12 § 2 mom. kommunalskattelagen. Enligt detta lagrum skall nya taxeringsvärden åsättas, därest under löpande taxeringsperiod

- a) sådant förhållande inträffat, att taxeringsenhet bör uppdelas i flera taxeringsenheter eller flera taxeringsenheter bör sammanslås till en,
- b) ändring i fastighets beskattningsnatur inträtt,
- c) fastighet, som förut varit undantagen från skatteplikt, blivit skattepliktig,
- d) fastighets värde genom eldsvåda, vattenflöde eller annan dylik anledning eller genom nedrivning av byggnad eller skogsavverkning så minskats, att förändringen föranleder en minskning av taxeringsvärdet med minst en femtedel,
- e) fortsatt bebyggelse skett å fastighet, som vid den tidpunkt, näst föregående taxering avsett, ej varit färdigbyggd,

f) fastighets värde eljest genom ny-, till- eller ombyggnad så förhöjts, att därav föranledes en ökning av taxeringsvärdet med minst en femtedel.

Värde skall i de angivna fallen åsättas efter det allmänna prisläge och de uppskattningsgrunder i övrigt, som tillämpades vid den senaste allmänna fastighetstaxeringen.

Formellt sker emellertid taxering av samtliga fastigheter varje år. Den särskilda fastighetstaxering, som äger rum under år, då allmän fastighetstaxering inte företas, verkställs av de ordinarie taxeringsnämnderna. Därvid skall, om inte i 12 § 2 mom. kommunalskattelagen angivna förutsättningar föreligger, fastigheterna oförändrade upptas till nästföregående års taxeringsvärden. Huvuddelen av de vid en allmän fastighetstaxering åsatta värdena blir därför oförändrade under den period, som ligger mellan två allmänna fastighetstaxeringar.

2. Utredningens förslag

De sakkunniga konstaterar till en början att en allmän fastighetstaxering innebär ett kostsamt och omfattande arbete, som allvarligt inkräktar på inkomsttaxeringen därigenom att den i stor utsträckning tar i anspråk arbetskraft, som sysslar med sistnämnda taxering. Känt är också, fortsätter de sakkunniga, att man på åtskilliga länsstyrelser hyser allvarliga farhågor för att den ökade arbetsbelastning, som en allmän fastighetstaxering innebär, inte skall kunna bemästras förrän den pågående uppbyggnaden av taxeringsorganisationen blivit avslutad. Med hänsyn härtill ävensom till den omständigheten att fastighetstaxeringen kan väntas alltmer förlora i betydelse vid en successiv avveckling av fastighetsskatten anser de sakkunniga en förlängning av taxeringsperioden böra övervägas.

Självfallet, framhåller de sakkunniga, skulle en sådan reform medföra vissa olägenheter, dels ur beskattningssynpunkt och dels ur belåningssynpunkt. I tider med fallande penningvärde kommer eftersläpningen av taxeringsvärdena att medföra att garantibeloppen för fastighet och värdeminskningssavdragen för byggnad ävensom inkomsten av en- och tvåfamiljsfastigheter blir för lågt beräknade. Denna olägenhet kan dock enligt de sakkunniga inte antas ha alltför stor betydelse. Kvar står då den allmänna olägenhet, som uppkommer därigenom att kreditinstituten vid belåning av fastigheter inte har tillräckligt stöd av taxeringsvärdena. Särskilda åtgärder måste då vidtas för att förhindra att klyftan mellan fastigheternas taxeringsvärden och deras allmänna saluvärden blir alltför stor. Möjligheter bör sålunda finnas att under löpande taxeringsperiod genom ett relativt enkelt förfarande åvägabringa en anpassning av taxeringsvärdena till dagsvärdena. Detta bör enligt de sakkunniga lämpligen ske i form av en procentuell omräkning av

taxeringsvärdena på grundval av gjorda undersökningar angående prisutvecklingen på fastighetsmarknaden efter senaste allmänna fastighetstaxering.

Under angivna förutsättningar anser de sakkunniga sig böra förorda en förlängning av taxeringsperioden till tio år.

Omräkning av taxeringsvärdena föreslås skola ske sedan fem år förflutit av löpande taxeringsperiod. En föreskrift angående omräkning anses emellertid inte böra göras ovillkorlig. Om prisnivån på fastighetsmarknaden under den första hälften av tioårsperioden endast undergått smärre förändringar, kan enligt de sakkunniga en omräkning av taxeringsvärdena inte anses erforderlig. De föreslår därför att såsom villkor för att omräkning skall ske föreskrives att ändring av taxeringsvärdena kan påräknas med minst tio procent.

Prisutvecklingen på fastighetsmarknaden kan uppvisa betydande variationer inom olika delar av landet. Intet hindrar, menar de sakkunniga, att omräkning av taxeringsvärdena företas endast inom de delar av landet, där så kan anses påkallat med hänsyn till prisutvecklingen. De sakkunniga föreslår därför att en förberedande undersökning om prisutvecklingen verkställas genom riksskattenämndens försorg. Finner riksskattenämnden att omräkning kan komma ifråga, skall det slutliga avgörandet, huruvida omräkning verkligen skall ske, tillkomma prövningsnämnderna. Riksskattenämnden skall sålunda enligt förslaget endast besluta, om och i vilka län utredning skall ske för utrönande av huruvida förutsättningar för omräkning av taxeringsvärdena föreligger. Beslutet bör, framhåller de sakkunniga, i princip föregås av samma förberedelser som vid allmän fastighetstaxering äger rum före det s. k. Stockholmsmötet. Förslag till procenttal för omräkningen skall upprättas av landskamreraren och insändas till riksskattenämnden. Sedan förslaget återställts med eventuella erinringar, ankommer det på prövningsnämnden att fatta slutlig ståndpunkt i omräkningsfrågan.

Prisutvecklingen kan, framhåller de sakkunniga, variera för olika slag av fastigheter. I riksskattenämndens beslut bör därför anges, huruvida utredningen skall avse jordbruksfastighet eller annan fastighet eller bådadera. En ytterligare uppdelning av fastigheterna kan bli nödvändig. Betydande skillnader i prisutvecklingen förekommer nämligen även inom ett och samma slag av fastigheter. De sakkunniga föreslår därför att ifråga om jordbruksfastigheter omräkningen skall kunna avse enbart värdet å skogsmark och växande skog eller enbart taxeringsvärdet i övrigt eller bådadera. Ifråga om övriga fastigheter föreslås en uppdelning i en- och tvåfamiljsfastigheter, hyresfastigheter och industrifastigheter. För att underlätta identifieringen av fastigheterna vid omräkningen föreslår de sakkunniga, att beträffande andra fastigheter än jordbruksfastigheter i fastighetslängden utmärkes, till vilken av de angivna grupperna fastigheten är att hänföra. Därvid kan, tillägg-

ger de sakkunniga, förslagsvis bokstaven V användas för en- och tvåfamiljsfastigheter, bokstaven H för hyresfastigheter och bokstaven I för industrifastigheter.

Själva omräkningen av taxeringsvärdena skall enligt förslaget verkställas av den lokala skattemyndigheten. Då avsikten med det schablonmässiga omräkningsförfarandet är att åvägabringa en ungefärlig anpassning av taxeringsvärdena till den rådande prisnivån får det, framhåller de sakkunniga, anses ligga i sakens natur att omräkning, som i det enskilda fallet medför endast obetydlig ändring av taxeringsvärdet, inte bör utföras. De sakkunniga föreslår därför, att omräkning ej skall företas, om ändringen inte uppgår till 1 000 kr.

Underrättelser om de omräknade taxeringsvärdena skall enligt förslaget utsändas av taxeringsnämnden å för ändamålet fastställda blanketter. Besvär skall inte få anföras över prövningsnämndens beslut ifråga om de procenttal, som skall tillämpas vid omräkningen, utan endast över taxeringsnämndens beslut för att få rättat rena felräkningar.

Avslutningsvis framhåller de sakkunniga, att de är medvetna om att vissa anmärkningar kan komma att riktas mot förslaget angående omräkning av taxeringsvärdena. Det kan sålunda med visst fog göras gällande, att fel som begåtts vid en allmän fastighetstaxering kan komma att förstoras genom en procentuell omräkning, att förhållanden, som inträffat under den löpande perioden — även om de är av väsentlig betydelse för en fastighets värde — inte kan beaktas vid omräkningen samt att uppdelningen i olika grupper av annan fastighet kan vålla vissa svårigheter i praktiken. De sakkunniga har emellertid ansett dessa olägenheter väl uppvägas av den arbets- och kostnadsbesparing, som ett omräkningsförfarande i enlighet med förslaget skulle innebära.

Om förslaget angående omräkning av taxeringsvärdena likväl inte skulle anses kunna läggas till grund för lagstiftning, föreslår de sakkunniga såsom ett alternativ att taxeringsperioden förlänges till åtta år.

3. Remissyttrandena

De sakkunnigas förslag om en förlängning av taxeringsperioden till tio år med möjlighet till en procentuell omräkning av taxeringsvärdena sedan fem år av perioden förflutit avstyrkes av det övervägande antalet remissinstanser. Framför allt det föreslagna omräkningsförfarandet har blivit föremål för stark kritik. Sålunda anför t. ex. *lantbrukets skattedelegation* härom bl. a. följande.

Gentemot det framlagda förslaget om omräkning efter fem år kan många invändningar göras. Förslaget förutsätter att prisutvecklingen på fastighetsbeståndet eller på vissa grupper av fastighetsbeståndet skulle vara i stort sett enhetlig inom ett län. I verkligheten ser prisutvecklingen emellertid ofta

icke ut på det sättet. Vissa delar av ett län kan uppvisa en avsevärd prisstegring under det att andra delar av länet på motsvarande fastighetsbestånd visar ringa stegring eller nedgång. Det torde heller icke vara ovanligt att i en tätort prisutvecklingen för annan fastighet blir nedåtgående på grund av att en industri lagts ned eller flyttats, under det att prisutvecklingen visar motsatt tendens på en annan ort på grund av tillkomsten av en ny industri. Även prisutvecklingen på jordbruksfastigheter kan ställa sig väsentligt olika inom ett och samma län. Eftersom omräkningsförfarandet — såvitt det icke skall innebära en praktiskt taget ny fastighetstaxering — måste vara schablonmässigt med tillämpning av enhetliga procenttal på varje grupp av fastigheter inom ett och samma län, kommer detsamma att medföra att taxeringsvärdena i vissa delar av ett län kan bli helt missvisande. Felaktigheter begångna vid sista allmänna fastighetstaxeringen kommer också att förstöras, eftersom systemet icke förutsätter någon som helst individuell prövning eller rättelse av begångna felaktigheter. Man kan också tänka sig att en avsevärd prisstegring sker i vissa län under de första fem åren av taxeringsperioden, varvid omräkning genomförs det femte året, under det att en prisförändring av motsvarande storlek i andra län framträder först på sjätte eller sjunde året. I sistnämnda fall skulle taxeringsvärdena enligt förslaget bli oförändrade under hela perioden. Redan de nu framförda invändningarna är av sådan art att metoden med schablonmässigt omräkningsförfarande icke kan förordas. Den statistik, varpå ett sådant omräkningsförfarande skall grundas, torde heller icke vara så representativ för olika områden att det är möjligt eller lämpligt att med stöd härav verkställa en differentiering mellan olika län på sätt utredningen föreslagit. Det torde snarare förhålla sig så att de genomsnittliga värdena för de olika länen visar tämligen likartade tendenser under det att variationen inom enskilda län kan vara stor. Å andra sidan är en annan områdesindelning knappast tänkbar.

Liknande synpunkter anföres av bl. a. riksskattenämnden och flertalet länsstyrelser.

Statistiska centralbyrån framhåller, att förslaget förutsätter en utbyggnad av fastighetsprisstatistiken, enär denna för närvarande ej omfattar industrifastigheter och obebyggda områden, vilka enligt förslaget bör vara medtagna i den redovisning, som skall utgöra underlag för den centrala bedömningen av frågan, huruvida en omräkning av taxeringsvärdena bör äga rum eller icke.

Skogsstyrelsen och styrelsen för skogshögskolan påpekar, att metoden vid skogstaxering är så konstruerad, att vid en procentuell omräkning av taxeringsvärdena procenttalet måste differentieras för olika omkostnads-klasser, vilket ytterligare komplicerar omräkningen.

Länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län, som avstyrker förslaget, anser emellertid att det kan vara av intresse att ett generellt omräkningsförfarande enligt den idé, som de sakkunniga framlagt, skall kunna genomföras i modifierad form vid en framtida tidpunkt och tillstyrker därför att en gruppindelning av annan fastighet i enlighet med det framlagda förslaget åstadkommes redan nu. Att en sådan indelning sker kan vara praktiskt även ur andra synpunkter.

Länsstyrelsen i Västernorrlands län framhåller, att, ehuru länsstyrelsen avstyrkt det föreslagna omräkningsförfarandet, länsstyrelsen finner sakliga skäl tala för att vid kommande allmänna fastighetstaxering i längden markeras, om fastighet är att anse såsom en- eller tvåfamiljsvilla, på vilken vid inkomsttaxeringen bestämmelserna i 24 § 2 mom. kommunalskattelagen är tillämpliga. En kontroll av detta förhållande bör nämligen ske i samband med allmän fastighetstaxering, då taxeringsnämnderna vid den årliga taxeringen ej sällan saknar erforderligt underlag för denna bedömning.

Som tidigare nämnts har de sakkunniga såsom ett alternativ framlagt förslag om en förlängning av taxeringsperioden till åtta år utan något omräkningsförfarande. Beträffande lämpligheten av en sådan förlängning är meningarna delade. Vissa remissinstanser tillstyrker förslaget, medan andra anser att taxeringsperioden även i fortsättningen normalt bör omfatta fem år. Mot en förlängning av taxeringsperioden anses bl. a. tala svårigheten att, särskilt vid taxering av fastigheter uppförda i slutet av perioden, strikt iaktta den prisnivå, som legat till grund för senaste allmänna fastighetstaxering.

Kammarrätten vill, för det fall hittills gällande bestämmelser om allmän fastighetstaxering vart femte år finnes av statsfinansiella och arbetstekniska skäl icke kunna bibehållas, förorda en förlängning av perioden mellan de allmänna fastighetstaxeringarna till sju år.

Länsstyrelsen i Södermanlands län anser sex år vara den längsta period, som bör ifrågakomma för att ett taxeringsvärde alltjämt skall kunna tillräknas vitsord exempelvis vid belåning.

Länsstyrelsen i Kalmar län delar utredningens uppfattning att en taxeringsperiod på fem år med hänsyn till kostnaderna och den erforderliga arbetsinsatsen för en allmän fastighetstaxering kan vara väl kort. Länsstyrelsen anser emellertid en fixering av taxeringsperiodens längd till visst antal år vara mindre lämplig. Ej heller synes det länsstyrelsen önskvärt att — såsom skett under de senaste decennierna — en till fem år bestämd taxeringsperiod gång på gång frångås. På grund härav vill länsstyrelsen föreslå, att taxeringsperiodens längd antingen icke fixeras på annat sätt än att bestämmelse utfärdas om att allmän fastighetstaxering skall äga rum under år som Kungl. Maj:t beslutar eller att periodens längd bestämes till minst fem år och högst tio år och att beslut om allmän fastighetstaxering skall fattas senast viss tidpunkt innan denna skall äga rum.

Länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län anser att frågan om förlängning av taxeringsperioden lämpligen bör prövas först när 1970 års allmänna fastighetstaxering förestår. Om vid denna tidpunkt sådana förändringar i prisnivån inträffat, att en förlängning av taxeringsperioden utöver föreskrivna fem år då bedömes såsom icke tillräddig, torde frågan om förlängning få falla.

Ej heller *näringslivets skattedelegation* finner det erforderligt att redan nu ta definitiv ställning till frågan om taxeringsperiodens längd, enär vid en eventuell avveckling av fastighetsbeskattningen såväl frågan om förfarandet vid allmän fastighetstaxering som frågan om taxeringsperiodens längd kommer i ett väsentligt ändrat läge och förnyade överväganden då bör äga rum.

IV. Metodiken vid taxering av jordbruksfastighet

1. Gällande bestämmelser

Enligt 9 § kommunalskattelagen skall taxeringsvärde, utom vad avser skogsmark och växande skog, åsättas till det belopp, som prövas utgöra fastighetens värde efter ortens pris, d. v. s. fastighetens allmänna saluvärde. Vad som menas med allmänt saluvärde framgår av anvisningarna till nämnda lagrum.

Vid taxering av jordbruksfastigheter användes såsom hjälpmedel de enhetsvärden, som föreslagits i den ordning 144 § 1 mom. TF anger. Dessa enhetsvärden skall beträffande fastigheter i skilda storleksgrupper innefatta värden för ytenhet mark av olika ägoslag, godhetsklasser och brukningsförhållanden under förutsättning av normalt byggnadsbestånd. Det enhetsvärde, som antagits för en viss storleksgrupp, bör i det enskilda fallet jämkas uppåt eller nedåt, om särskilda förhållanden det påkallar. I punkt 2 av anvisningarna till 9 § kommunalskattelagen anges ett flertal exempel på sådana förhållanden, som bör beaktas vid värdesättningen.

Enhetsvärdena innefattar således värdet av såväl den öppna jorden som byggnaderna å fastigheten. Eftersom man vid enhetsvärdenas bestämmande utgår från ett normalt byggnadsbestånd, kommer värdena att variera i huvudsak efter åkerarealens storlek. För fastigheter, där värdet av byggnaderna jämfört med värdet å marken är högt, blir givetvis enhetsvärdena höga men lägre ju större åkerareal fastigheten har.

2. Utredningens förslag

De sakkunniga framhåller, att värderingen av de minsta jordbruksfastigheterna ofta är komplicerad. Dessa fastigheter har sitt huvudsakliga värde såsom bostad för ägaren. Här är det inte så mycket de rena jordbrukssynpunkterna, såsom driftbyggnadernas och jordens beskaffenhet, brukningsförhållanden och avsättningsmöjligheter m. m., som är bestämmande för marknadsvärdet utan fastmer bostadshusets standard och fastighetens läge. De synpunkter, som i främsta rummet måste beaktas, är sålunda i stort sett desamma som vid värderingen av annan fastighet.

På grund av angivna förhållanden har, fortsätter de sakkunniga, enhetsvärdena visat sig vara till ingen eller ringa nytta vid taxeringen av mindre jordbruksfastigheter. Man har därför ifråga om dessa fastigheter nödgats använda en annan metod, enligt vilken värden åsatts särskilt för jorden och särskilt för byggnaderna. I vissa norrlandslän, där jordbruken till övervägande del utgöres av små brukningsenheter, har man vid de senaste allmänna fastighetstaxeringarna tillämpat denna metod beträffande samtliga jordbruksfastigheter. Så har även skett i Västmanlands län, trots att detta län uppvisar det procentuellt största antalet medelstora brukningsenheter.

Vid de centrala överläggningarna inför 1957 års allmänna fastighetstaxering rekommenderades den nu angivna metoden vid taxering av jordbruksfastigheter med ringa åkerareal. Enligt vad de sakkunniga inhämtat har rekommendationen följts i flertalet län och erfarenheterna av metoden att uppskatta jorden för sig och byggnaderna för sig har genomgående varit goda. Bl. a. har framhållits att man genom användandet av denna metod bättre kunnat beakta de för varje fastighet rådande särskilda förhållandena, vilket medfört en större differentiering av taxeringsvärdena och en närmare anknytning till värdena å annan fastighet.

De sakkunniga har därför funnit skäl undersöka, om det finns förutsättningar för en allmän övergång till den nu angivna värderingsmetoden. Av svaren på en rundfråga i ämnet från de sakkunniga till samtliga länsstyrelser framgår, att flertalet länsstyrelser ansåg metoden lämplig vid taxering av mindre jordbruksfastigheter men var mera tveksamma när det gällde de medelstora och större brukningsenheterna. De sakkunniga har därför övervägt att framlägga förslag om tillämpning av metoden vid taxering av jordbruksfastigheter med en åkerareal understigande tio hektar. I allmänhet anses nämligen numera, framhåller de sakkunniga, att en jordbruksfastighet med mindre åkerareal än tio hektar i regel inte kan ge full försörjning åt en familj enbart genom jordbruket. Dessa fastigheter har sålunda ifråga om öppen jord och byggnader sitt huvudsakliga värde såsom bostad för ägaren och bör i följd härav till denna del värderas efter i princip samma grunder, som tillämpas vid taxering av annan fastighet.

De sakkunniga konstaterar att antalet jordbruksfastigheter med en åkerareal understigande tio hektar utgör inemot två tredjedelar av det totala antalet jordbruksfastigheter i landet och anför vidare.

En begränsning av metodens användning till jordbruksfastigheter med en mindre åkerareal än tio hektar har knappast någon betydelse för norrlandsläna, då jordbruken där till övervägande del består av små brukningsenheter. I södra och mellersta Sverige, där antalet jordbruksfastigheter med en åkerareal överstigande tio hektar är relativt stort, skulle däremot en sådan begränsning medföra bestämda olägenheter. Man skulle där nödgas använda två olika värderingsmetoder jämsides, vilket knappast kan främja en likformig taxering. Vidare kommer redovisningen av enhetsvärdena i kontrollängden att kompliceras. Enligt vad som för närvarande gäller (144 §

1 mom. tredje stycket TF) skall i enhetsvärdena för olika ägoslag inräknas värdet av byggnaderna å fastigheten. Detta gäller således inte bara åkern utan även övriga ägoslag, såsom tomt och trädgård, kultiverad betesmark m. m. Med bibehållande av denna ordning kan man sålunda i princip inte — såsom i fråga om de mindre jordbruksfastigheterna rekommenderades vid Stockholmsmötet 1956 — låta byggnadsvärdet ingå enbart i enhetsvärdet för åkerjorden. Även om man godtar ett sådant redovisningssätt, blir dock en jämförelse fastigheterna emellan genom enhetsvärdena utan större värde, eftersom byggnadsvärdet måste slå igenom olika starkt vid olika arealstorlekar. Så t. ex. medför ett byggnadsbestånd värt 20 000 kr. på en fastighet om 2 hektar åker ett hektarvärde av 10 000 kr. — i detta sammanhang bortser vi från värdet å själva jorden — medan samma byggnadsbestånd på en fastighet om 10 hektar åker föranleder ett hektarvärde av 2 000 kr. Det säger sig självt att en jämförelse mellan två sådana hektarvärden är utan mening. En annan olägenhet är att man vid förandet av kontrollängden med hänsyn till de stora variationerna ifråga om byggnadsbeståndet måste använda sig av ett stort antal kolumner för olika enhetsvärden. Exempel finnes på att man varit nödsakad att genom delning av kolumnerna öka antalet kolumner till tjuugo eller ännu flera. Någon förbättring skulle kunna vinnas genom att man i fråga om de mindre jordbruksfastigheterna redovisade åkerjorden som obebyggd. Möjlighet till jämförelse av hektarvärden för dessa fastigheter skulle föreligga och antalet erforderliga kolumner skulle väsentligt minska. Man skulle emellertid då — åtminstone i södra och mellersta Sverige — nödgas arbeta med två slags enhetsvärden, det ena avseende enbart värdet av åkerjorden och det andra innefattande värdet av såväl åkerjord som byggnader. Detta måste självfallet försvåra en jämförelse av taxeringsutfallet.

En tillämpning av skilda värderingsmetoder för å ena sidan jordbruksfastigheter med en åkerareal understigande tio hektar och å andra sidan övriga jordbruksfastigheter skulle således enligt de sakkunnigas uppfattning medföra väsentliga nackdelar. De har därför efter hand inriktat sig på att undersöka möjligheterna av en total övergång till metoden att värdera jorden för sig och byggnaderna för sig. Då skulle, anför de sakkunniga, de av dem påtalade svårigheterna vid förandet av kontrollängden bortfalla. Om värdet av byggnaderna redovisades särskilt, skulle man erhålla enhetliga enhetsvärden avseende enbart åkerjorden utan byggnader. Härigenom skulle en jämförelse av såväl de enskilda taxeringarna som taxeringsutfallet i stort väsentligt underlättas. Redovisas i kontrollängden också byggnadsvärdet särskilt kan under taxeringsarbetets gång direkt jämförelse av byggnadsvärden ske.

Bortsett från fördelarna vid förandet av kontrollängden skulle, framhåller de sakkunniga, en total övergång till den nya metoden medföra att värderingen av samtliga jordbruksfastigheter kunde ske efter en och samma metod, vilket enligt de sakkunnigas mening måste innebära en betydande lättnad för nämnderna.

Att en fullt tillfredsställande lösning av åkerjordens värdesättning vid taxering av jordbruksfastigheter av olika storlek inte kan ernås med mind-

re värdet av jord och byggnader på något sätt renodlas ävensom att metoden med särvärdering av jord och byggnader medger en större differentiering av taxeringsvärdena framgår, menar de sakkunniga, av de uttalanden som gjorts i samband med undersökningarna om taxeringsutfallet beträffande 1952 och 1957 års allmänna fastighetstaxeringar (SOU 1956: 57 och 1963: 14).

Vidare har, framhåller de sakkunniga, vid samråd med den särskilda sektion inom skattelagssakkunniga, som har till uppdrag att utreda vissa frågor rörande inkomstberäkningen i förvärvskällan jordbruksfastighet framkommit, att den nu tillämpade schablonmässiga avskrivningen å driftsbyggnaderna med en procent av det taxerade jordbruksvärdet inte kan förväntas ge ett tillräckligt avdrag vid konstant penningvärde samt att kommunalskattelagens förutsättning att anskaffningsvärdet för byggnaderna endast uppgår till två tredjedelar av jordbruksvärdet synbarligen inte är hållbar. Man kan sålunda konstatera, anför de sakkunniga, att en redovisning av byggnadsvärdet är den enda tillfredsställande utgångspunkten för ett värdeminskningssavdrag å byggnaderna.

De sakkunniga har sålunda funnit övervägande skäl tala för en total övergång till metoden att värdera jorden för sig och byggnaderna för sig och föreslår, att byggnadsvärdet i kontrollängd och fastighetslängd redovisas i särskild kolumn såsom ett i jordbruksvärdet ingående delvärde.

Avslutningsvis berör de sakkunniga de följder, som ett genomförande av förslaget skulle få ifråga om beräkningen av boställsräntan enligt klockarboställslagen (SFS 1938: 732) och tillämpningsföreskrifterna till denna (SFS 1939: 173). De sakkunniga antyder olika sätt att lösa problemet men förklarar, att de inte ansett det ingå i deras uppdrag att framlägga förslag till författningsändringar ifråga om nämnda lag och föreskrifter.

3. Remissyttrandena

Förslaget att vid taxering av jordbruksfastighet övergå till värdering av jord och byggnader var för sig tillstyrkes av bl. a. riksskattenämnden samt länsstyrelserna i Stockholms, Blekinge och Västernorrlands län. Sistnämnda länsstyrelse anför följande.

Länsstyrelsen har haft goda erfarenheter av den vid 1957 års allmänna fastighetstaxering tillämpade metoden att värdera byggnaderna för sig och jorden för sig. Visserligen rekommenderades metoden allenast för fastigheter med en åkerareal, understigande 20 hektar. I praktiken synes emellertid metoden, om än icke de rekommenderade normalvärdena, ha begagnats även vid taxering av större fastigheter. Såsom anvisningarna utformades i detta län bidrog metoden i hög grad till att den eftersträvade taxeringsnivån för jordbruksfastigheter nåddes.

För en bedömning av metodens användbarhet i de stora jordbruksdistrikten i södra och mellersta Sverige är det av väsentlig betydelse, hur reglerna

åtminstone i stora drag utformas. Utredningen har icke ens antytt hur den tänkt sig, att värderingen skall tillgå. I detta län utarbetades vid 1957 års allmänna fastighetstaxering riktvärden med utgångspunkt från ett tänkt enhetsvärde på »medelfastigheten». Hektarpriset för obebyggd åkerjord bestämdes med ledning av kända priser, varefter det åstundade värdet å medelfastighetens byggnadsbestånd erhöles. Länsstyrelsen föreställer sig, att detta tillvägagångssätt är mindre väl lämpat vid värdesättningen av byggnader på stora jordbruksenheter. Emellertid finnes anledning antaga, att anvisandet av skilda värden å byggnader och åkerjord skall kunna ske med åtminstone samma sakliga underlag som tidigare anvisade enhetsvärden för åkerjord med byggnader. Länsstyrelsen tillstyrker därför utredningens förslag i denna del.

Flertalet remissinstanser uttalar dock stor tveksamhet ifråga om den föreslagna värderingsmetodens lämplighet vid taxering av medelstora och större jordbruksfastigheter. Då man i allmänhet saknar erfarenhet av metoden, åtminstone när det gäller de större jordbruken, och då i förslaget inte angivits de grunder, efter vilka byggnadsvärdet skall bestämmas, anses det inte möjligt att nu bedöma hur metoden skulle utfalla i praktiken. Därjämte befaras att värderingsförfarandet blir mera komplicerat. Sålunda anför t. ex. *länsstyrelsen i Östergötlands län* följande.

Metoden att vid taxering av jordbruksfastighet taxera jord och byggnader var för sig har icke tillämpats i detta län, varför länsstyrelsen saknar närmare erfarenhet av detta värderingsförfarande. Länsstyrelsen finner emellertid detta system kunna vara tillämpligt då det gäller mindre brukningsenheter, där bostadshuset är den dominerande byggnaden och det ur värderingssynpunkt kan anses angeläget att närmare anknyta till värdena för annan fastighet. Då det gäller jordbruksfastigheter med betydande areal åkermark, vilka finnas särskilt å slättbygderna här i länet, är länsstyrelsen dock tveksam huruvida nu ifrågavarande metod kan vara den lämpliga. För dessa fastigheter ha byggnaderna med bortseende från sådana för bostadsändamål ett helt annat samband med jorden och jordbruksdriften än då det gäller mindre brukningsenheter. Det torde även enligt länsstyrelsens mening kunna befaras att den av utredningen förordade metoden skulle innebära en icke oväsentlig utökning av taxeringsarbetet och göra detta mera komplicerat, särskilt då det gäller större gårdar med betydande och i många fall högst varierande byggnadsbestånd. Då utredningen icke närmare gått in på eller lämnat förslag till huru värderingen av byggnaderna skulle äga rum, kan länsstyrelsen icke närmare uttala sig om huru det av utredningen föreslagna systemet skulle komma att utfalla i praktiken. Enligt länsstyrelsens mening är det uppenbart att en allmän övergång till sagda system icke bör ske utan att en utredning verkställles, som närmare belyser verkningarna av detsamma, då det gäller taxering av de större jordbruksfastigheterna.

Provtaxering eller ytterligare utredning för utrönande av den föreslagna värderingsmetodens för- och nackdelar förordas jämväl av bl. a. *länsstyrelserna i Södermanlands, Jönköpings, Gotlands, Göteborgs och Bohus samt Jämtlands län*.

Kammarrätten finner sig på anförda skäl — i vart fall icke utan att genom

provtaxeringar eller på annat sätt erforderligt material erhållits för bedömningen — icke kunna tillstyrka de sakkunnigas förslag att vid taxering av större jordbruksfastigheter tillämpa metoden att särskilt för sig uppskatta värdet av byggnader och jord. Kammarrätten anför vidare.

Vad beträffar mindre jordbruksfastigheter synes enighet råda om att metoden att särskilt värdera byggnaderna slagit väl ut vid den senaste allmänna fastighetstaxeringen, varför anledning torde saknas att beträffande dessa fastigheter frågå metoden. Några olägenheter av att, då ett värde å byggnader ändå beräknas, införa detta värde i kontrollängder och taxeringslängder torde icke föreligga. En annan fråga är, om det sålunda redovisade värdet å byggnader lämpligen bör läggas till grund vid beräkning av värdeminskingsavdrag för byggnader. I denna fråga finner sig kammarrätten — med hänsyn till att kammarrätten har att inom en snar framtid avgiva yttrande rörande skattelagssakkunnigas betänkande med förslag till ändrade bestämmelser om avdrag för värdeminskning å jordbrukets driftbyggnader — icke nu böra taga definitiv ståndpunkt.

Av vad ovan anförts framgår, att kammarrätten finner hinder icke möta att tillämpa olika värderingsprinciper för mindre och för större jordbruksfastigheter. Den främsta olägenheten härmed torde vara svårigheten att draga en gräns mellan dessa båda kategorier. Allmänt har använts metoden att göra en sådan gränsdragning efter fastigheternas areal. Förhållandena i olika delar av landet torde emellertid vara så varierande att det torde vara svårt att centralt bestämma begreppet »ringa åkerareal». Denna bestämning torde såsom hittills få överlåtas åt prövningsnämnderna i länen.

Länsstyrelsen i Malmöhus län säger sig visserligen vara väl medveten om vissa av de av de sakkunniga angivna fördelarna med en total övergång till särvärdering av jord och byggnader å jordbruksfastighet men understryker att även mycket starka skäl kan anföras mot ett sådant system, främst beträffande byggnadsvärdenas funktion såsom avskrivningsunderlag. Länsstyrelsen hänvisar till vad som härutinnan anförts i en av särskild sektion inom skattelagssakkunniga den 11 mars 1963 avgiven promemoria med förslag till ändrade bestämmelser om avdrag för värdeminskning å jordbrukets driftbyggnader. Även om en allmän övergång till åsättande av särskilda byggnadsvärden å jordbruksfastighet i samband med fastighetstaxering för att tjäna som underlag vid inkomsttaxeringen inte kan anses vara en framkomlig väg för att lösa frågan om ett mera rättvisande avskrivningsunderlag för byggnader å jordbruksfastighet, anser länsstyrelsen det vara möjligt att i mera begränsad omfattning särskilja ett individualiserat byggnadsavskrivningsunderlag vid fastighetstaxeringen. I den mån metoden med särskilt byggnadsvärde kommer till användning för mindre jordbruksfastigheter, vilkas värde huvudsakligen ligger i byggnader och å vilka ägarens bostadsfastighet utgör det dominerande ekonomiska värdet, föreligger enligt länsstyrelsens mening skäl att låta detta värde utgöra schablonmässigt avskrivningsunderlag.

Länsstyrelsen i Skaraborgs län avstyrker utredningens förslag beträffan-

de metoden för värdering av jordbruksfastighet. Länsstyrelsen framhåller bl. a. att, om skattelagssakkunnigas förslag till ändrade bestämmelser om avdrag för värdeminskning å jordbrukets driftsbyggnader vinner gehör, särskilda byggnadsvärden vid fastighetstaxeringen torde sakna större betydelse. Ett tungt vägande argument för metoden att uppskatta jorden för sig och byggnaderna för sig skulle då helt bortfalla.

Stiftsnämnderna i Lund och Göteborg konstaterar att, därest utredningens förslag om att enhetsvärdena skall avse jorden i obebyggt skick genomföres, boställsräntorna kommer att minska i storlek. Av de alternativ till lösning av detta speciella problem, som antytts av de sakkunniga, finner nämnderna det mest ändamålsenliga vara att fastställa nytt boställskapital på grundval av de nya enhetsvärdena.

V. Utformningen av fastighetslängden m. m.

1. Utredningens förslag

I syfte bl. a. att förenkla längdföringen vid allmän fastighetstaxering föreslår de sakkunniga vissa ändringar ifråga om redovisningen i fastighetslängden av antalet ägoslag m. m.

I den fastighetslängd, som f. n. användes vid allmän fastighetstaxering, skall ifråga om *jordbruksfastighet* anges, huru arealen fördelar sig på följande ägoslag, nämligen åker, tomt och trädgård, kultiverad betesmark, naturlig äng, skogsmark och övrig mark.

De sakkunniga framhåller att *tomt och trädgård*, å ena sidan, och *åker*, å den andra, enligt vad som framgår av utredningarna om taxeringsutfallet från tidigare fastighetstaxeringar åsatts praktiskt taget samma värde per hektar. Dessa ägoslag synes därför utan olägenhet kunna bli föremål för gemensam värdering och de sakkunniga föreslår med åberopande härav, att ägoslagen i fastighetslängden sammanföres i en kolumn.

Vidare föreslår de sakkunniga, att — när den något oklara gränsdragningen mellan *kultiverad betesmark* och *naturlig äng* torde ha lett till en viss godtycklighet vid bedömandet av vad som skall hänföras till det ena eller det andra ägoslaget — de båda ägoslagen sammanföres i en kolumn under beteckningen *ängsmark*.

Vid taxering av *annan fastighet* skall jämlikt 10 § kommunalskattelagen, i den mån förhållandena därtill föranleder, redovisas särskilt *parkvärde*. Med parkvärde förstås enligt sagda lagrum det värde, som fastigheten äger utöver markvärdet och byggnadsvärdet på grund av därå befintliga träd,

trädgårdsanläggningar och dylikt. Enligt anvisningarna till 10 § förekommer parkvärde endast undantagsvis. I allmänhet, påpekas det, lärer å fastighet, som skall taxeras såsom annan fastighet, mera sällan förekomma växande träd eller anläggning, som ej är att hänföra till byggnad, av den betydelse, att fastighetens värde i allmänna marknaden därigenom i någon väsentligare grad påverkas.

Vid 1957 års allmänna fastighetstaxering åsattes särskilda parkvärden endast i c:a 700 fall sammanlagt för hela landet. De sakkunniga ifrågasätter dessutom, om inte parkvärde felaktigt åsatts i många av dessa fall. Med hänsyn till det ringa antalet åsatta parkvärden ävensom till de sannolikt många felbedömningarna föreslår de sakkunniga, att begreppet parkvärde utmönstras och att värdet å ifrågavarande förmån i stället inräknas i markvärdet.

De nuvarande fastighetslängderna upptager på varje rad kolumner för såväl jordbruksfastighet som annan fastighet. Härigenom blir kolumnerna i genomsnitt endast utnyttjade till femtio procent. De sakkunniga har övervägt, huruvida inte jordbruksfastighet och annan fastighet borde redovisas i skilda längder. Genom att kolumnerna då kunde till fullo utnyttjas skulle betydande besparingar av papper och framför allt arkivutrymmen vinnas. De sakkunniga har emellertid inte ansett sig böra framlägga något förslag härutinnan, då längderna kan väntas bli helt omarbetade i samband med att datamaskiner börjar användas för folkbokföring och uppbörd.

I ett hänseende anser emellertid de sakkunniga en viss förenkling kunna ske utan större svårighet. Med hänsyn till den inbesparing av utrymmena i fastighetslängden, som skulle vinnas genom den föreslagna utmönstringen av begreppet parkvärde, borde det vara möjligt att med någon jämkning av bredden på övriga kolumner trycka särskilda längder för annan fastighet, varvid redovisningen inte skulle behöva ske över ett helt uppslag utan enbart över en sida. Detta skulle, påpekar de sakkunniga, utan vidare kunna genomföras, om fastigheterna såsom vid 1957 års allmänna fastighetstaxering redovisas i längder med tvärformat. De sakkunniga ifrågasätter därför, om inte redan vid den förestående allmänna fastighetstaxeringen borde tillhandahållas blanketter upptagande enbart annan fastighet och avsedda att användas i sådana distrikt, där endast dylika fastigheter förekommer, d. v. s. främst i de centrala delarna av städerna.

2. Remissyttrandena

De föreslagna ändringarna ifråga om redovisningen i fastighetslängden av ägoslag m. m. har av flertalet remissinstanser lämnats utan erinran. På några punkter har dock gjorts vissa invändningar.

Sålunda anför *länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län* i anledning av för-

slaget om sammanförande av åker med tomt och trädgård, att gårdstomten icke sällan består av berg eller liknande ofruktbar mark och att därför i kolumnen för åker redovisad areal framdeles icke kommer att utvisa uteslutande odlingsbar mark. Då denna arealredovisning torde åberopas i statistiska sammanhang, framkommer alltså arealmässigt en felkälla genom att tomt och trädgård sammanslås med åker.

Lantbruksstyrelsen avstyrker förslaget om sammanförandet av åker med tomt och trädgård. Styrelsen framhåller, att en gemensam redovisning av de båda ägoslagen skulle ge en missvisande bild av åkerarealens storlek, vilket kunde få en viss betydelse i olika sammanhang, t. ex. vid prövningen av huruvida och till vilka belopp arealtillägg skall utgå enligt kungörelsen den 28 maj 1959 (nr 256) om arealtillägg m. m.

Riksskattenämnden och *några länsstyrelser* förordar, att begreppet »ängsmark» utbytes mot termen »kultiverad betesmark och naturlig äng». Nämnden föreslår vidare, att uttrycklig föreskrift införes, att arealen ej skall redovisas i mindre enheter än hela eller halva hektar. Slutligen anser nämnden, att förslaget om särskilda längdformulär upptagande enbart annan fastighet inte bör genomföras i avbidan på införandet av ADB-maskiner för längdföring. Denna uppfattning kommer också till uttryck i yttrandet från *länsstyrelsen i Örebro län*.

VI. Departementschefen

Frågan om en förenkling av formerna för den fastighetsvärdering, som för närvarande sker vid de allmänna fastighetstaxeringarna, har varit aktuell i olika sammanhang. Såsom av den föregående redogörelsen framgår kräver dessa fastighetstaxeringar en omfattande organisation. Denna inkräktar i personalhänseende på arbetet med de årliga taxeringarna för inkomst och förmögenhet. Även kostnadssynpunkten hör beaktas i detta sammanhang.

Å andra sidan får betydelsen av en genom det allmännas försorg genomförd fastighetsvärdering icke underskattas. Bortsett från garantibeskattningen av fastighet har fastigheternas taxeringsvärden betydelse i olika hänseenden. Vid inkomstbeskattningen ligger dessa värden t. ex. till grund för beräkning av inkomsten av en- och tvåfamiljsfastigheter samt för avdrag för värdeminskning av byggnader och skog. Vidare må nämnas skogs-vårdsavgiften, förmögenhets-, arvs- och gåvobeskattningen samt fastighetskreditgivningen som områden, där man är beroende av den värdering som får sitt uttryck i taxeringsvärdena.

En noggrant utförd fastighetsvärdering synes därför ofrånkomlig. Det är emellertid angeläget att alla möjligheter till förenklingar och besparingar iakttas, utan att intresset av en riktig fastighetsvärdering eftersättes.

Det förslag till ändringar av bestämmelserna om förfarandet vid allmän

fastighetstaxering m. m., som framlagts av 1961 års fastighetstaxeringsutredning, innebär ifråga om taxeringsorganisationen, att en särskild organisation för allmän fastighetstaxering skall bibehållas men att de dubbla nämnderna i första instans på landsbygden (beredningsnämnd och fastighetstaxeringsnämnd) ersättes av en enda nämnd, på sätt redan gäller för städer. Taxeringsperioden, som enligt nuvarande bestämmelser normalt omfattar fem år, föreslås bli förlängd till tio år med möjlighet till procentuell omräkning av taxeringsvärdena sedan fem år av perioden förflutit. Alternativt föreslås att taxeringsperioden skall förlängas till åtta år. Vidare föreslås en ändrad metodik vid taxering av jordbruksfastighet, innebärande att byggnaderna skall uppskattas för sig och åsättas särskilda värden samt att de enhetsvärden, som utnyttjas vid taxeringen och som hittills innefattat värdet av såväl byggnader som jord, skall avse enbart värdet av jorden. Slutligen föreslår de sakkunniga vissa mindre ändringar ifråga om redovisningen av olika ägoslag i fastighetslängden.

Vad först beträffar taxeringsorganisationen har flertalet remissinstanser i princip förordat de sakkunnigas förslag om införandet av ett ennämndssystem i första instans jämväl på landet, d. v. s. en sammanslagning av de nuvarande berednings- och fastighetstaxeringsnämnderna till en nämnd. Dock har i en del yttranden förutsatts att de nya nämnderna därvid erhåller annan sammansättning än den, som föreslagits av de sakkunniga.

De remissinstanser, som avstyrkt förslaget om slopande av beredningsnämnderna, hyser genomgående den uppfattningen, att det föreslagna ennämndssystemet innebär risker för ett försämrat taxeringsresultat. Den kontroll och översyn av fastighetstaxeringsnämndernas arbete, som enligt förslaget skall åvila de lokala skattemyndigheterna, anses inte utgöra tillräcklig garanti för en jämn och likformig taxering.

Från länsstyrelsehåll vitsordas allmänt att de i fastighetstaxeringsarbetet engagerade beskattningsnämnderna arbetar under pressande tidsnöd. Den individuella prövning av beredningsnämndernas förslag till taxeringsvärden, som det enligt nuvarande bestämmelser åligger fastighetstaxeringsnämnderna att företa, har uppenbarligen kunnat medhinnas endast i begränsad utsträckning. Några länsstyrelser uppger, att fastighetstaxeringsnämndernas arbete ej sällan inskränkt sig till behandling av inkomna erinringar mot beredningsnämndernas förslag. Om så mera allmänt är fallet, kan det ifrågasättas om ett system med två nämnder har någon uppgift att fylla.

Den huvudsakliga invändning, som under remissbehandlingen riktats mot den föreslagna taxeringsorganisationen på landsbygden, är att den skulle äventyra jämnheten och likformigheten i taxeringarna. Inte minst den av de sakkunniga föreslagna sammansättningen av de nya nämnderna

anses innebära risker för dominerande fastighetsägareinflytande. Kritiken får i denna del anses ha visst fog.

De sakkunniga föreslår nämligen att de två av landstingets förvaltningsutskott valda ledamöter, som ingår i de nuvarande fastighetstaxeringsnämnderna på landet, i de nya nämnderna skall ersättas med kommunvalda ledamöter. Enligt förslaget skall sålunda fastighetstaxeringsnämnd på landet bestå av ordförande och ytterligare sex ledamöter, varav länsstyrelsen skall ha att utse ordförande och en ledamot samt fullmäktige i kommunen övriga fem ledamöter. Såsom bl. a. riksskattenämnden påpekat skulle detta innebära påtaglig dominans för de kommunvalda ledamöterna och därmed i många fall även för fastighetsägarnas intresse av låga taxeringsvärden. Riksskattenämnden föreslår därför, att nämnderna sammansätts av ordförande och ytterligare fyra ledamöter och att ordföranden och en ledamot utses av länsstyrelsen, en ledamot av landstinget och två ledamöter av kommunen.

Det är självfallet av största vikt för ernående av riktiga taxeringsvärden att arbetet i första instans får bedrivas utan tidsnöd. Det torde emellertid inte vara möjligt att inom ramen för det nuvarande systemet med två nämnder vinna ytterligare tid, i varje fall inte i sådan utsträckning, att nämnderna därigenom skulle erhålla någon nämnvärd lättnad. Det faller sig då naturligt att undersöka möjligheterna att för landsbygdens del övergå till samma system som i städerna, d. v. s. att anförtro fastighetstaxeringsarbetet i första instans åt en enda nämnd. En sådan reform skulle otvivelaktigt möjliggöra ett mera effektivt utnyttjande av den tid, som nu står berednings- och fastighetstaxeringsnämnderna till buds. Bättre betingelser skulle skapas för mera noggrann genomgång av taxeringsmaterialet och ökade möjligheter skulle finnas att besiktiga fastigheterna, allt till fromma för en riktig avvägning av taxeringsvärdena.

Det nuvarande tvånämndssystemet på landsbygden infördes år 1921 för att motverka konstaterad ojämnhet vid taxering av jordbruksfastighet. Erfarenheterna från taxeringarna före år 1922 kan emellertid knappast längre åberopas till stöd för tvånämndssystemets bibehållande. Helt andra möjligheter föreligger nu att taxera jordbruksfastigheter på ett tillfredsställande sätt. I motsats till vad som gällde före år 1922 sker fastighetstaxeringen numera av särskilda nämnder, som uteslutande sysslar med detta arbete. Långt utförligare uppgifter om fastigheterna föreligger nu genom fastighetsdeklarationer och kontrollmaterial. Förberedelserna till fastighetstaxeringarna är betydligt omsorgsfullare än tidigare, då motsvarighet till det s. k. Stockholmsmötet, skogsvärderingsinstruktionen och riksskattenämndens samordnande verksamhet inte fanns. Genom den »kontrollängd» som förs över taxeringarna kan slutligen taxeringsarbetet numera fortlöpande följas och övervakas.

Härtill kommer, att den nuvarande skiljaktigheten i nämndorganisatio-

nen mellan stad och land knappast i dag framstår som rationell. Genom inkorporeringar omfattar städer numera ofta även stora områden av ren landsbygdskaraktär. I dessa områden tillämpas det för städerna gällande ennämndssystemet utan att några påtagliga olägenheter kunnat förmärkas. Som en följd av pågående och väntade kommunsammanslagningar kommer ytterligare högst betydande landsbygdsområden att införlivas med städer.

De ändrade förhållandena talar enligt min mening för en i princip enhetlig organisation i första instans för fastighetstaxering i stad och i landskommuner. Att införa tvånämndssystem i städerna synes mig icke böra ifrågakomma. En sådan ändring skulle strida mot strävandena att förenkla och förbilliga taxeringsarbetet. Jag vill i stället förordna, att på sätt utredningen föreslagit beredningsnämnderna på landet slopas och att fastighetstaxeringsnämnderna även i landskommunerna utför hela taxeringsarbetet i första instans. Givetvis leder detta till att fastighetstaxeringsdistriktet omformas efter de utvidgade arbetsuppgifter dessa nämnder får. För att säkra jämnhet och objektivitet i taxeringsarbetet synes man kunna lita till dels ändring av nämndernas sammansättning och dels särskilda befattningshavare med uppgift att följa taxeringsarbetet.

Ifråga om sammansättningen av fastighetstaxeringsnämnd på landet kan jag i princip ansluta mig till riksskattenämndens förslag, som innebär att ordförande och en ledamot utses av länsstyrelsen, en ledamot av landstinget och två ledamöter av kommunen. Emellertid kan det, särskilt i stora kommuner eller i kommuner med speciella fastighetsförhållanden, finnas behov av ett större antal ledamöter för att tillförsäkra nämnderna erforderlig ortskännedom. Enligt min mening bör det därför finnas möjligheter för länsstyrelsen att, därest med hänsyn till fastighetstaxeringsdistriktets utsträckning eller eljest så finnes påkallat förordna, att antalet landstingsvalda och kommunvalda ledamöter i stället skall vara två respektive tre.

För beslutförhet hos fastighetstaxeringsnämnd på landet bör krävas att förutom ordföranden en landstingsvald och en kommunvald ledamot är tillstädes.

Emot utredningens förslag att ålägga de lokala skattemyndigheterna att verka för samordning av arbetet med fastighetstaxeringen kan vägande skäl anföras. Visserligen kan dessa myndigheter i och för sig i allmänhet antagas vara lämpliga för uppgiften, men speciella skäl för annat personval kan dock föreligga. Vissa häradskrivare kan således med tanke på sina ordinarie arbetsuppgifter vilja undandra sig den ytterligare arbetsbelastning ett sådant uppdrag innebär. Andra åter kan böra i första hand ifrågakomma som ordförande i fastighetstaxeringsnämnd. Det synes därför i stället få ankomma på länsstyrelsen att i varje särskilt fall förordna den person, som anses lämpligast. Denne samordnare, som lämpligen kan benämnas fastighetstaxeringsombud, bör genom deltagande i sammanträden i fastighetstaxeringsnämnderna inom sitt verksamhetsområde, vilket bör omfatta flera

fastighetstaxeringsdistrikt, följa taxeringsarbetet och i erforderlig utsträckning lämna anvisningar för arbetets bedrivande ävensom i övrigt verka för en jämn och likformig taxering. Vidare bör han fortlöpande hålla taxeringsintendenten underrättad om arbetets fortskridande.

I detta sammanhang vill jag även understryka betydelsen av att tillbörlig uppmärksamhet ägnas åt taxeringen av annan fastighet. Till denna grupp av fastigheter är nämligen värdemässigt den helt övervägande delen av landets fastighetsbestånd att hänföra. Det torde därför finnas anledning att, bortsett från det förut nämnda förhållandet att stora landsbygdsområden ingår i vissa städer, en övervakning och samordning av fastighetstaxeringsarbetet kommer till stånd i stad. Systemet med fastighetstaxeringsombud synes därför böra omfatta även städerna.

En sammanslagning av berednings- och fastighetstaxeringsnämnderna på landet till en nämnd föranleder vissa justeringar av nu gällande tidschema för arbetet med allmän fastighetstaxering. I detta hänseende föreslår de sakkunniga i huvudsak följande. Fastighetstaxeringsnämndens arbete bör, utom vad avser Stockholm, taga sin början senast den 1 oktober året näst före taxeringsåret. De preliminära besluten skall föreligga färdiga senast den 10 februari under taxeringsåret och underrättelser om de preliminärt upptagna taxeringsvärdena tillsändas fastighetsägarna senast den 15 februari. Erinringar mot förslagen skall avgivas senast den 5 mars. Fastighetstaxeringsnämndens arbete skall — liksom hittills — vara avslutat i länen senast den 25 mars och i Stockholm senast den 15 juni. — Ifråga om de förberedande åtgärderna ävensom beträffande fastighetsprövningsnämndens arbete föreslår de sakkunniga inte någon ändring i nu gällande tidsbestämmelser.

Den tid, som står till länsstyrelsernas förfogande för utarbetande av förslag till anvisningar, nämligen mellan det s. k. Stockholmsmötet i slutet av maj och det förberedande sammanträde inför landskamreraren, som skall hållas senast den 20 augusti, anses av bl. a. länsstyrelsen i Västmanlands län vara otillräcklig. Länsstyrelsen finner det önskvärt att tiden förlänges med 15 dagar eller till den 5 september. Det skulle emellertid då bli nödvändigt att göra en motsvarande förskjutning av den tidpunkt, då arbetet i fastighetstaxeringsnämnden skall påbörjas, vilket jag inte anser tillrädligt. För att bereda riksskattenämnden ökad tid för granskning av förslagen till anvisningar torde i stället sammanträdet inför landskamreraren böra hållas senast den 15 augusti. Emellertid bör det vara möjligt att ge länsstyrelserna ökad tid för utarbetande av förslag till anvisningar genom att flytta tidpunkten för Stockholmsmötet till senast den 15 maj. Detta förutsätter att skogshögskolan, som numera överlagit statens skogsforskningsinstituts arbetsuppgifter, fastställer de centrala skogstaxeringsanvisningarna senast den 15 april (f. n. 1 maj) och att skogsstyrelsen senast vid samma tidpunkt lämnar länsstyrelserna uppgifter om virkespriser m. m.

Under remissbehandlingen har vidare uttalats önskemål att längre tid beredes såväl fastighetsägarna för att avgiva erinringar mot de preliminära besluten som fastighetstaxeringsnämnderna för att taga ställning till inkomna erinringar. För att tillgodose dessa önskemål förordar jag, att tidpunkten, då de preliminära besluten senast skall föreligga färdiga, fastställas till den 25 januari och att underrättelser om de preliminärt åsatta taxeringsvärdena skall tillställas fastighetsägarna senast den 31 januari. Erinringar mot de preliminära besluten bör då vara inkomna senast den 25 februari, varefter fastighetstaxeringsnämnderna har en månad på sig att behandla dessa erinringar.

Även om genomförandet av förut angivna åtgärder kan antas leda till ett mera effektivt utnyttjande av tiden för taxeringsarbetet i första instans, torde man inte kunna räkna med någon minskning av antalet besvär till fastighetsprövningsnämnderna. Då fastighetsprövningsnämnderna redan nu har vissa svårigheter att hinna med arbetet under den tid, som står dem till buds (i Stockholm till den 31 oktober och i länen till den 30 september), framhålles det från länsstyrelsehåll som önskvärt med förlängning av tiden. Jag anser mig kunna förorda, att fastighetsprövningsnämndens arbete skall vara avslutat senast den 31 oktober under taxeringsåret, i Stockholm senast den 30 november.

Ifråga om taxeringsperioden föreslår de sakkunniga i första hand förlängning av densamma till tio år med möjlighet till procentuell omräkning av taxeringsvärdena sedan fem år av perioden förflutit. Alternativt föreslås förlängning av perioden till åtta år.

De sakkunnigas huvudalternativ avstyrkes av det helt övervägande antalet remissinstanser, framför allt med hänsyn till att den föreslagna schablonmässiga omräkningen i de enskilda fallen skulle kunna leda till uppenbart felaktiga taxeringsvärden. Några remissinstanser anser emellertid en mindre förlängning av perioden önskvärd och möjlig att genomföra.

Av vad som framkommit under remissbehandlingen får anses framgå att en omräkning av taxeringsvärdena i enlighet med de sakkunnigas förslag skulle vara förenad med så betydande olägenheter, att förslaget inte bör föranleda lagstiftning. Förlängning av taxeringsperioden till tio år utan omräkningsförfarande är å andra sidan inte att förorda, bl. a. med hänsyn till att klyftan mellan fastigheternas taxeringsvärden och deras verkliga värden i slutet av perioden då kan bli så väsentlig, att taxeringsvärdena inte längre skulle tjäna de ändamål, för vilka de är avsedda.

Samma skäl synes kunna anföras mot varje generell förlängning av taxeringsperioden. Det synes mig lämpligast att den nuvarande taxeringsperioden bibehålles som princip. Därest det skulle anses önskvärt att en fastighetstaxering uppskjutes, torde denna fråga — liksom hittills — få prövas av riksdagen särskilt varje gång i belysning av prisutvecklingen på fastig-

hetsmarknaden och under beaktande av de för tillfället rådande förhållandena.

I anslutning till förslaget angående omräkning av taxeringsvärdena har de sakkunniga — för att underlätta identifieringen av fastigheterna vid omräkningen — föreslagit, att beträffande andra fastigheter än jordbruksfastigheter i fastighetslängden genom bokstavsmarkering utmärkes, till vilken av följande grupper fastigheten är att hänföra, nämligen en- och tvåfamiljsfastigheter (V), hyresfastigheter (H) eller industrifastigheter (I). Markeringen skulle därefter inpräglas på de plåtar på vilka fastigheterna upptas i länsstyrelsernas s. k. tryckande register. Några remissinstanser anser att, även om omräkningsförfarandet inte genomföres, den föreslagna gruppindelningen av annan fastighet likväl bör komma till stånd, då en sådan indelning kan vara praktisk ur andra synpunkter. Med hänsyn till den planerade metoden för fastigheters registrering på databand i samband med den i våras beslutade övergången inom kort till automatisk databehandling vid taxering m. m. synes emellertid en inpräglning av de ifrågasatta beteckningarna på nuvarande fastighetsplåtar meningslös. Redan av denna anledning bör den föreslagna gruppindelningen av annan fastighet inte genomföras nu.

Vad därefter angår **m e t o d i k e n f ö r t a x e r i n g a v j o r d b r u k s f a s t i g h e t** föreslår de sakkunniga en allmän övergång till den beträffande mindre jordbruksfastigheter tillämpade och inom vissa län även eljest använda metoden att värdera jorden för sig och byggnaderna för sig. Den traditionella metoden för värderingen innebär att taxeringarna åsättes med ledning av enhetsvärden som innefattar värdet av såväl den öppna jorden som byggnaderna på fastigheten. Byggnadsvärdet föreslås skola i kontrollängd och fastighetslängd redovisas i särskild kolumn såsom ett i jordbruksvärdet ingående delvärde.

Beträffande lämpligheten av en övergång till den nya metoden är meningarna delade. En del remissinstanser anser övervägande skäl tala för genomförande av förslaget, ehuru de inte synes vara övertygade om att den föreslagna värderingsmetoden innebär någon egentlig förenkling av taxeringsarbetet. Flertalet remissinstanser är emellertid tveksamma angående metodens lämplighet vid taxering av medelstora och större jordbruksfastigheter. Då man saknar större erfarenhet av metodens tillämpning ifråga om sådana fastigheter, anses det önskvärt att dess för- och nackdelar blir belysta genom provtaxeringar, innan frågan om en allmän övergång slutligt avgöres. För egen del vill jag anföra följande.

Enighet synes råda om att metoden med särvärdering av byggnader är att föredra vid taxering av de minsta jordbruksfastigheterna. Då dessa fastigheter har sitt huvudsakliga värde såsom bostad för ägaren, bör värderingen helt naturligt ske efter i stort sett samma principer som gäller för andra bostadsfastigheter. Annorlunda förhåller det sig emellertid när det gäller

värderingen av de större jordbruksfastigheterna. Ifråga om dessa fastigheter är det i huvudsak de rena jordbrukssynpunkterna, såsom driftbyggnadernas och jordens beskaffenhet, bruksförhållanden och avsättningsmöjligheter m. m., som är bestämmande för fastighetens saluvärde. Jord och byggnader hör här så intimt samman, att det inte med bestämdhet kan avgöras, hur stor del av fastighetens totala värde, som belöper på det ena och på det andra. Såsom även påpekats under remissbehandlingen torde vid en separat värdering av byggnaderna på grundval av anskaffningskostnaden och av jorden på grundval av avkastningsförmågan det sammanlagda värdet ofta komma att överstiga fastighetens verkliga värde.

I detta sammanhang vill jag erinra om att skattelagssakkunniga den 11 mars 1963 avgivit promemoria med förslag till ändrade bestämmelser om avdrag för värdeminskning å jordbrukets driftsbyggnader. Promemorian är efter sedvanlig remissbehandling f. n. föremål för övervägande inom finansdepartementet, men proposition i ämnet kan inte föreläggas 1963 års riksdag. Med hänsyn till det inbördes sammanhang som finns mellan frågan om särskilt byggnadsvärde å jordbruksfastighet och underlaget för beräkning av värdeminskning å dessa byggnader är jag inte nu beredd att ta definitiv ställning till förslaget om åsättande av särskilda byggnadsvärden vid taxering av jordbruksfastigheter.

Ett uppskjutande av avgörandet i denna fråga innebär, att gällande praxis på området kvarstår oförändrad vid 1965 års allmänna fastighetstaxering. Möjlighet kommer alltså fortfarande finnas, att beträffande mindre jordbruksfastigheter tillämpa metoden med särvärdering av jord och byggnader. Även i övrigt torde länsstyrelserna ha viss frihet att bestämma vilken metod som med hänsyn till i länet rådande förhållanden ger det riktigaste taxeringsresultatet.

Ett uppskov med definitivt beslut i frågan ger även möjlighet att i samband med 1965 års fastighetstaxering låta företa provtaxeringar eller eljest ytterligare belysa konsekvenserna av den föreslagna metodens genomförande.

De sakkunniga har även föreslagit vissa ändringar ifråga om särvärdering och särredovisning i fastighetslängden av vissa ägoslag. Beträffande jordbruksfastighet uppdelas för närvarande marken i sex delar, nämligen a) åker, b) tomt och trädgård, c) kultiverad betesmark, d) naturlig äng, e) skogsmark och f) övrig mark. De sakkunniga föreslår att åker samt tomt och trädgård sammanföres till en enhet och att kultiverad betesmark och naturlig äng slås samman under beteckningen »ängsmark». Ifråga om annan fastighet än jordbruksfastighet skall enligt gällande regler taxeringsvärdet fördelas på markvärde, byggnadsvärde och parkvärde. Enligt betänkandet bör parkvärdet utmönstras som särskilt delvärde och, i förekommande fall, inräknas i markvärdet.

De föreslagna ändringarna tillstyrkes av det helt övervägande antalet

remissinstanser. Betänkligheter har anförts blott av länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län samt av lantbruksstyrelsen. Länsstyrelsen har påpekat att en hopslagning av åkermarken med tomt och trädgård arealmässigt kommer att innebära en felkälla i statistiskt sammanhang. Lantbruksstyrelsen har framhållit att åkerarealens storlek påverkar prövningen av huruvida och med vilka belopp arealtillägg skall utgå.

De sakkunnigas förslag syftar till en begränsning av det omfattande detaljarbetet vid fastighetstaxeringen. Invändningar ur taxeringssynpunkt torde icke behöva hysas mot en sådan rationalisering. Med hänsyn till de betänkligheter som framförts av lantbruksstyrelsen anser jag mig dock icke kunna förorda en hopslagning av åker med tomt och trädgård. I övrigt synes de sakkunnigas förslag kunna genomföras. Såsom gemensam beteckning på kultiverad betesmark och naturlig äng torde dock böra användas »ängs- och betesmark».

Slutligen har de sakkunniga, främst i syfte att spara arkivutrymmen, föreslagit att särskilda blanketter till fastighetslängd tryckes upptagande enbart annan fastighet. Dessa blanketter skulle då användas i distrikt, där endast dylika fastigheter förekommer, d. v. s. främst i de centrala delarna av städerna. De föreslagna längderna skulle på varje uppslag redovisa dubbelt så många fastigheter som de vanliga fastighetslängderna.

Fastighetslängd av det föreslagna slaget användes redan nu i Stockholms stad. Frågan om användningen skall utsträckas även till andra städer är närmast något som det ankommer på riksskattenämnden att pröva. Det kan förutsättas att riksskattenämnden vid denna prövning beaktar även den av de sakkunniga framhållna synpunkten att fastighetslängderna ur arkiveringssynpunkt inte bör göras mera omfångsrika än absolut nödvändigt.

Vid remissbehandlingen av de sakkunnigas betänkande har framkommit förslag om ytterligare några detaljändringar ifråga om förfarandet vid allmän fastighetstaxering.

Det har föreslagits att ordnandet och numreringen av avlämnade fastighetsdeklarationer liksom även längdföringen skall ankomma på den lokala skattemyndigheten i stället för på ordföranden i fastighetstaxeringsnämnden. Emot en sådan ordning kan emellertid vägande skäl anföras. Vid tidpunkten för avlämnandet av deklarationerna är den lokala skattemyndigheten strängt sysselsatt med andra arbetsuppgifter, främst debitering på grundval av inkomst- och förmögenhetstaxeringen. Ej heller bör längdföringen ankomma på den lokala skattemyndigheten. Fastighetslängden synes nämligen böra vara tillgänglig hos fastighetstaxeringsnämnden under hela den tid taxeringsarbetet där pågår. På anförda skäl anser jag mig inte kunna biträda de nämnda ändringsförslagen.

Vidare har frågan om avrundning av taxeringsvärdena aktualiserats. Enligt 11 § kommunalskattelagen skall taxeringsvärde utföras i fulla hundratal kronor. Under framhållande av att, med de värden fastigheterna numera

har, det vore en illusion att tro på möjligheten att avväga värdena rätt på hundratalet kronor när, har föreslagits att taxeringsvärde skall utföras i fullt tusental kronor. — Den framförda synpunkten kan naturligtvis icke fränkännas visst berättigande. Jag ställer mig dock tveksam till förslaget. Några egentliga förenklingar uppkommer nämligen icke genom avrundningarna. Många av de värden som ingår i taxeringsvärdet erhålles genom multiplikation av olika faktorer, exempelvis areal och å-pris. En så stor avrundning som till helt tusental kronor synes närmast skapa nya avvägningsproblem för nämnderna. Jag anser därför att nu gällande regler på området bör bibehållas.

Fråga om skattefrihet för utryckningsbidrag till värnpliktiga

Jag vill slutligen här upptaga fråga om jämkning av bestämmelserna i kommunalskattelagen i visst annat hänseende. Vårriksdagen i år tog ställning till förslag om förbättrade förmåner till värnpliktiga m. fl. (prop. 110, SU 114, Rskr 266). Därvid beslöts bl. a. höjning av de värnpliktigas penningbidrag och införande av ett särskilt utryckningsbidrag.

Enligt uttrycklig bestämmelse (punkt 6 av anvisningarna till 32 § kommunalskattelagen) föreligger skattefrihet — förutom för värnpliktigs naturaförmåner samt för det under fredstid utgående penningbidraget — för vissa premier till värnpliktig, nämligen premie för genomgången fortsatt befälsutbildning och premie för jämlikt 27 § 1 mom. C värnpliktslagen fullgjord repetitionsövning. På grund av denna bestämmelse har skattefrihet ansetts föreligga för de utbildningspremier och tjänstgöringspremier som enligt värnpliktsavlöningskungörelsen under vissa villkor tillkommer värnpliktig.

Den genom vårriksdagens beslut nytillkomna förmånen utryckningsbidrag torde formellt inte omfattas av de förmåner, som enligt nyss nämnda författningsbestämmelse är skattefria. Uppenbarligen var emellertid avsikten att utryckningsbidraget, som närmast är att se som en del av penningbidraget, oavkortat skall komma den värnpliktige till del. Bidraget bör därför inte beskattas.

För att säkerställa den avsedda skattefriheten för utryckningsbidrag torde den nämnda anvisningspunkten bära förtydligas. Detta synes lämpligen kunna ske på så sätt att, med användande av den terminologi som brukas i värnpliktsavlöningskungörelsen, såsom skattefria förmåner direkt anges utbildningspremier, tjänstgöringspremier och utryckningsbidrag. Jag förordar en sådan författningsändring.

De av mig här förordade ändringsförslagen föranleder ändringar i kommunalskattelagen och taxeringsförordningen samt skogsvärderingsinstruk-

tionen. I taxeringsförordningen regleras verksamheten i första instans genom särskilda avsnitt för beredningsnämnderna (147—152 §§) och för fastighetstaxeringsnämnderna (153—157 §§). Sistnämnda avsnitt omfattar — förutom allmänna bestämmelser — särskilda regler för fastighetstaxeringsnämnd på landet och sådan nämnd i stad. Uppdelningen har varit erforderlig därför att fastighetstaxeringsnämnd på landet, vars verksamhet förbättrats av beredningsnämnden, delvis haft annan funktion än fastighetstaxeringsnämnd i stad.

Genom att en enhetlig nämndorganisation införes, torde i huvudsak likartade regler kunna gälla på landet och i stad. För att sammansmälta reglerna om å ena sidan beredningsnämndernas och fastighetstaxeringsnämndernas verksamhet och å andra sidan verksamheten på landet och i stad erfordras vissa ändringar i författningstextens disposition. Inom finansdepartementet har med nämnda utgångspunkt förslag till nödvändiga författningsändringar i kommunalskattelagen och taxeringsförordningen upprättats. Därvid har även en rent redaktionell ändring av 172 § taxeringsförordningen vidtagits. Till de erforderliga ändringarna i skogsvärderingsinstruktionen återkommer jag i annat sammanhang.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte i proposition föreslå riksdagen att antaga de inom finansdepartementet upprättade förslagen till

- 1) *lag om ändring i kommunalskattelagen den 28 september 1928 (nr 370); och*
- 2) *förordning om ändring i taxeringsförordningen den 23 november 1956 (nr 623).*

Med bifall till vad föredraganden sålunda med instämmande av statsrådets övriga ledamöter hemställt förordnar Hans Kungl. Höghet Regenten att till riksdagen skall avlätas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Lars Hummerhielm

Utredningens författningsförslag**Förslag till lag om ändring i kommunalskattelagen den
28 september 1928 (nr 370)**

Härigenom förordnas, att 10 §, 12 § 1 mom. kommunalskattelagen den 28 september 1928 samt punkt 3 av anvisningarna till 8 §, punkt 4 av anvisningarna till 9 § och punkterna 2 och 5 av anvisningarna till 10 § nämnda lag¹ skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

10 §.

Vid taxering av fastighet skola, i den mån förhållandena därtill föranleda, följande särskilda värden, vilka tillsammans utgöra fastighetens taxeringsvärde, redovisas, nämligen:

för jordbruksfastighet:

a) *jordbruksvärde*, varmed förstås fastighetens värde, utom värdet av växande skog, under förutsättning att fastigheten användes för jordbruk med binäringar eller skogsbruk,

skolande därvid särskilt angivas vad av jordbruksvärdet som belöper dels å byggnader å fastigheten (byggnadsvärde å jordbruk) dels å skogsmark (skogsmarksvärde);

b) *skogsvärde*, varmed förstås värdet av växande skog; samt

c) *tomt- och industrivärde*, varmed förstås värde, som fastigheten eller del därav äger utöver jordbruksvärdet och skogsvärdet på grund därav, att till fastigheten hörande mark kan tillgodogöras för annat ändamål än jordbruk med binäringar eller skogsbruk;

för annan fastighet:

a) *markvärde* eller värdet av marken, däri inbegripet värdet av träd, trädgårdsanläggningar och dylikt;

b) *byggnadsvärde* eller värdet av byggnader å fastigheten,

skolande särskilt angivas vad av byggnadsvärdet som belöper å maskiner och liknande tillgångar, vilka äro avsedda att huvudsakligen tjäna industriellt eller därmed jämförligt ändamål (särskilt maskinvärde).

(Se vidare anvisningarna.)

12 §.

1 mom. Allmän uppskattning av fastighets värde (*allmän fastighetstaxering*) skall ske vart tionde år. De vid sådan uppskattning fastställda värdena må ej ändras annat än genom tillämpning av stadgandena i 2 mom. eller genom omräkning, varom särskilt är stadgat.

¹ Senaste lydelse av 10 § och punkt 4 av anvisningarna till 9 § se 1951: 438, av punkt 3 av anvisningarna till 8 § se 1953: 400, av punkt 2 av anvisningarna till 10 § se 1932: 291 och av punkt 5 av anvisningarna till 10 § se 1937: 518.

Anvisningar

till 8 §.

3. Understundom är — — — *bilda taxeringsenhet*.

Detta är — — — naturlig enhet (skogsblock).

Därest vid — — — särskild förmån.

Vidare bör — — — sig taxeras.

Då kameral enhet eller genom laga förrättning uppkommen del av dylik enhet utgör del av taxeringsenhet, kan ägare eller arrendator stundom hava särskilt intresse att få officiellt fastslaget, huru stort värde i taxeringshänseende tillkommer den kamerala enheten eller delen därav. I följd härav skall det, om ägaren eller arrendatorn sådant påfordrar, angivas, huru stor del av taxeringsvärdet och de i 10 § omförmälda särskilda värden som kan anses belöpa på den kamerala enheten eller delen av densamma. Därvid märkes, att, i samma mån som bebyggd jordbruksfastighet är mera värd än obebbyggd sådan, ett större värde tillkommer den del av taxeringsenheten, å vilken åbyggnaderna äro belägna. Påfordran, som nyss är nämnd, må det år, varunder allmän fastighetstaxering äger rum, ske hos fastighetstaxeringsnämnd samt eljest hos taxeringsnämnd.

till 9 §.

4. För *jordbruksfastighet* — — — fastighet (skogsvärderingsinstruktion).

Dylik fastighet — — — å skogsmarken.

Såsom *skogsmark* — — — i övrigt.

Särskild förmån å skogsmarken, såsom skogsbete, möjlighet till jakt, servitutsrätt eller dylikt, skall uppskattas för sig med särskilt belopp, och värdet av dylik förmån skall sålunda ej inräknas i det skogsmarksvärde, som enligt 10 § skall särskilt angivas. Vid dylik uppskattning skall alltid iakttagas, att uppskattning sker till det värde förmånen har för den taxeringsenhet, varom fråga är. Om rationellt skogsbruk bedrives å skogsmarken, må betesvärde åsättas endast såframt betet plägar utnyttjas. Därrest å skogsmark, varå rationellt skogsbruk ej bedrives, bete ej plägar utnyttjas, torde detta i regel visa att betet för ifrågavarande fastighet har så obetydligt värde, att anledning att särskilt uppskatta detsamma saknas.

Har på — — — till 10 §.

till 10 §.

2. Vid angivande — — — jordbrukets binärningar.

Om dylika — — — såsom jordbruksvärde.

Vid jordbruksvärdes bestämmande skall ur totalvärdet urskiljas och särskilt angivas dels fastighetens byggnadsvärde dels skogsmarkens avkastningsvärde för all i taxeringsenheten ingående dylik mark, beräknat enligt de i punkt 4 av anvisningarna till 9 § angivna grunder. I vederbörande taxeringslängd skall särskilt antecknas dels värde å bete på skogsmark, beräknat enligt de i punkt 4 av anvisningarna till 9 § angivna grunder, dels värde å övriga i jordbruksvärde ingående särskilda förmåner eller naturtillgångar, vartill särskild hänsyn tagits vid taxeringen, m. m.

5. Vid uppskattning — — — angivna förhållanden.

Är å annan fastighet mark och byggnad i samma ägares hand, skall *byggnadsvärdet* utföras med det belopp, som utgör skillnaden mellan fastighetens allmänna saluvärde i dess helhet och markvärdet.

Enligt lagen — — — såsom byggnad.
 Särskilt maskinvärde — — — särskilt maskinvärde.
 Vanligen skall — — — särskilt maskinvärde.

*Förslag till förordning om ändring i taxeringsförordningen
 den 23 november 1956 (nr 623)*

Härigenom förordnas, att 2 § 1 mom., 131 § 1 mom., 133, 134, 137, 138 och 142 §§, 144 § 1 och 3 mom., 145, 146, 147, 148, 149, 150, 151, 152, 153, 154, 158 och 159 §§, 166 § 1 mom. samt 173 § 1 och 3 mom. taxeringsförordningen den 23 november 1956 skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives, att i taxeringsförordningen skall införas en ny paragraf, benämnd 135 a § av nedan angiven lydelse samt att 132, 155, 156 och 157 §§ samma förordning skola upphöra att gälla.

2 §.

1 mom. I denna förordning förstås med *inkomsttaxering*: taxering till kommunal inkomstskatt och till statlig inkomstskatt;

förmögenhetstaxering: taxering till statlig förmögenhetsskatt;

allmän fastighetstaxering: sådan taxering av fastighet, som enligt 12 § 1 mom. kommunalskattelagen skall verkställas vart tionde år; samt *särskild fastighetstaxering*: sådan taxering av fastighet, som skall verkställas de år, då allmän fastighetstaxering icke äger rum.

Inkomsttaxering och — — — *årlig taxering*.

131 §.

1 mom. För allmän fastighetstaxering skola i första instans finnas *fastighetstaxeringsnämnder*.

Fastighetstaxeringsnämnds verksamhetsområde är *fastighetstaxeringsdistrikt*.

Fastighetstaxeringsdistrikt skall utgöras av kommun eller del av kommun. När särskilda skäl därtill äro, må dock två eller flera kommuner sammanföras till ett fastighetstaxeringsdistrikt.

Indelning i distrikt verkställas av länsstyrelsen senast den 30 april året näst före taxeringsåret.

133 §.

1 mom. Fastighetstaxeringsnämnd består av ordförande samt ytterligare å landet sex samt i stad fyra eller, i vissa nedan i denna paragraf angivna fall, sex ledamöter.

Ordföranden och ytterligare en ledamot förordnas av länsstyrelsen i samband med indelningen i fastighetstaxeringsdistrikt.

Övriga ledamöter väljas av fullmäktige i vederbörande kommun. Består fastighetstaxeringsdistriktet av mer än en kommun, bestämmer länsstyrelsen hur många ledamöter som skall väljas från de olika kommunerna. I samband med valet må en av ledamöterna utses att på kommunens bekostnad deltaga uti de i 144 § 1 mom. och 145 § omförmälda sammanträden.

Därest med hänsyn till utsträckningen av fastighetstaxeringsdistrikt eller eljest så finnes påkallat må länsstyrelsen förordna att i stad antalet kommunvalda ledamöter skall vara fem.

Val av ledamöter i fastighetstaxeringsnämnd jämte suppleanter, en för varje ledamot, skall förrättas senast den 30 juni året näst före taxeringsåret.

Om utgången av valet har den som därvid fört ordet att underrätta länsstyrelsen, ordföranden i fastighetstaxeringsnämnden och de valda.

2 mom. Besvär över val av ledamöter och suppleanter i fastighetstaxeringsnämnd må anföras hos länsstyrelsen inom tre veckor efter valets förrättande; och skall i övrigt om vals överklagande i tillämpliga delar gälla vad i kommunallagen är stadgat angående besvär över beslut av kommunens fullmäktige. Finner länsstyrelsen efter besvär anledning förordna om nytt val på grund därav att vid valet icke i enlighet med vad därom är stadgat i 172 §, jämförd med 13 § 1 mom., olika grupper av skattskyldiga blivit vederbörligen företrädna, har länsstyrelsen att meddela föreskrift, hur många ledamöter för varje grupp som skola väljas. Överklagas det därefter företagna valet och befinnes detsamma icke böra fastställas, äger länsstyrelsen utse ledamöter i nämnden.

Över länsstyrelsens beslut må klagan icke föras.

134 §.

Fastighetsprövningsnämnd i län skall utgöras av de personer, som äro ledamöter av prövningsnämnden i länet, samt ytterligare nio ledamöter, vilka utses av länsstyrelsen senast den 15 augusti året näst före taxeringsåret. Av sistnämnda ledamöter skola tre utses bland dem, som efter förordnande av länsstyrelsen äro ledamöter i fastighetstaxeringsnämnd, tre bland dem, som efter val av kommun äro ledamöter i sådan nämnd, samt tre bland personer inom länet, som icke äro ledamöter i fastighetstaxeringsnämnd men genom sin verksamhet kunna antagas besitta sakkunskap i fråga om fastighetsvärdering.

Enligt samma — — — för dem.

Prövningsnämnden i — — — i staden.

Vad i — — — gälla fastighetsprövningsnämnd.

Ordföranden i — — — fastighetsprövningsnämndens ordförande.

Fastighetsprövningsnämnd biträdes — — — omförmälda kansliet.

135 a §.

Det åligger lokal skattemyndighet att på landet och i städer, som länsstyrelsen bestämt,

1) för överläggningar angående den förestående allmänna fastighetstaxeringen sammankalla ordförandena i fastighetstaxeringsnämnderna inom sitt tjänstgöringsområde,

2) genom deltagande i sammanträden i fastighetstaxeringsnämnderna inom sitt tjänstgöringsområde följa taxeringsarbetet, i erforderlig utsträckning lämna anvisningar för arbetets bedrivande ävensom i övrigt verka för en jämn och likformig taxering,

3) fortlöpande hålla taxeringsintendenten i länet underrättad om arbetets fortskridande.

137 §.

Allmän fastighetsdeklaration skall avlämnas senast den 15 september året näst före det, då allmän fastighetstaxering skall äga rum, och ingivas antingen direkt till vederbörande fastighetstaxeringsnämnds ordförande, eller till länsstyrelsen eller till lokal skattemyndighet eller landsfiskal i det län där taxeringen skall äga rum.

Har på — — — därmed avlämnas.

138 §.

Har efter avlämnandet av allmän fastighetsdeklaration men före taxeringsårets ingång fastighet eller del därav övergått till ny ägare eller därmed likställd innehavare, äro såväl den förutvarande som den nye ägaren eller innehavaren skyldiga att inom tio dagar därefter härom göra anmälan till vederbörande fastighetstaxeringsnämnds ordförande eller till länsstyrelsen; och bör i fall, då genom överlåtelse fastighet blivit uppdelad, överlåtelsehandlingen i huvudskrift eller bestyrkt avskrift företes.

142 §.

Anmaning må utfärdas av fastighetsprövningsnämnd, prövningsnämnd, taxeringsintendent, ordföranden i fastighetstaxeringsnämnd samt konsulent för taxering av vattenfallsfastighet, den sistnämnde dock icke i vad avser avgivande av allmän fastighetsdeklaration.

Vad i 34 § 4 mom. samt 52 § är stadgat om anmaning skall i tillämpliga delar gälla jämväl beträffande anmaning som här avses. Bestämmelserna i 53—55 §§ skola äga motsvarande tillämpning i fråga om ordförande i fastighetstaxeringsnämnd samt beträffande taxeringsintendent, fastighetsprövningsnämnd, prövningsnämnd och länsstyrelse.

144 §.

1 mom. Senast den 20 augusti året näst före det, då allmän fastighetstaxering skall äga rum, skola efter kallelse av länsstyrelsen ordförandena i fastighetstaxeringsnämnderna å länets landsbygd ävensom de fastighetstaxeringsnämndsledamöter, som därtill utsetts enligt 133 § 1 mom., sammanträda inför landskamreraren å en eller flera lämpliga orter för förberedande överläggningar rörande tillämpningen av de allmänna grunderna vid den förestående allmänna fastighetstaxeringen; och äger länsstyrelsen till dessa sammanträden kalla jämväl andra personer, vilka på grund av sin verksamhet eller eljest kunna antagas äga sakkunskap rörande fastighetsvärdena inom länet eller delar därav eller ock särskilt rörande värdering av skogsmark och skog.

Vid sådant sammanträde redogör landskamreraren för priserna vid försäljning av fastigheter inom länet under tiden efter senaste allmänna fastighetstaxering och för de slutsatser beträffande fastigheternas allmänna saluvärde, som enligt hans mening kunna dragas av dessa priser, så ock för övriga av honom kända förhållanden av beskaffenhet att inverka på nämnda värde. Därjämte skall landskamreraren framlägga jämlikt 143 § 1 mom. andra stycket upprättat förslag till lokala skogstaxeringsanvisningar ävensom, i den mån så finnes erforderligt, förslag till särskilda anvisningar jämväl i andra hänseenden, såsom angående redovisningen av olika ägoslag, värdesättning av övrig mark och bete å skogsmark samt enhetliga grunder för taxeringen av annan fastighet med mera. Avser sammanträdet överläggning angående taxering inom allenast viss del av länet, skola redogörelsen och förslagen därefter lämpas.

För sådana trakter inom länet, där jordbruksfastigheterna kunna med avseende å ägoslag och jordens beskaffenhet anses vara väsentligen likartade, böra de vid dessa sammanträden närvarande på grundval av den redogörelse, landskamreraren enligt vad nyss är sagt har att avgiva, föreslå vissa värden för skilda storleksgrupper per ytenhet mark av olika ägoslag, godhetsklasser och brukningsförhållanden, vilka enhetsvärden må tjäna till led-

ning vid taxeringen av jordbruksfastigheter. Jämväl i fråga om byggnader å jordbruksfastighet och å annan fastighet samt beträffande värdesättning av skogsmark och växande skog skola övervägas enhetliga grunder för taxeringen.

3 mom. Landskamreraren har att upprätta och senast den 25 augusti året näst före taxeringsåret till riksskattenämnden insända förslag till anvisningar för fastighetstaxeringen inom länet, däri inbegripet lokala skogstaxeringsanvisningar. Riksskattenämnden skall senast den 15 september året näst före taxeringsåret till landskamreraren återställa förslaget jämte de erinringar mot detsamma, som nämnden funnit anledning framställa. Landskamreraren har att förelägga fastighetsprövningsnämnden omförmälda förslag och erinringar. Fastighetsprövningsnämnden skall på grundval av nämnda handlingar fastställa lokala skogstaxeringsanvisningar och övriga anvisningar till ledning för fastighetstaxeringen, vilka senast den 30 september året näst före taxeringsåret skola tillställas ordförandena i fastighetstaxeringsnämnderna och samtidigt översändas till riksskattenämnden.

145 §.

Sedan de av fastighetsprövningsnämnden fastställda anvisningarna kommit ordförandena i fastighetstaxeringsnämnderna tillhanda och innan nämnderna börja det egentliga arbetet skall den lokala skattemyndigheten, efter samråd med taxeringsintendenten i länet angående tid och plats, sammankalla ordförandena och de av länsstyrelsen utsedda ledamöterna i fastighetstaxeringsnämnderna inom den lokala skattemyndighetens tjänstgöringsområde ävensom de ledamöter i fastighetstaxeringsnämnderna, som enligt 133 § 1 mom. utsetts att deltaga i sådant sammanträde, till överläggningar rörande det förestående taxeringsarbetet. Vid överläggningarna bör uppmärksamhet ägnas åt åtgärder för befordrande av likformig taxering samt åt spörsmål, som kunna förväntas vålla fastighetstaxeringsnämnderna svårigheter.

146 §.

1 mom. Sedan länsstyrelsen ombesörjt, dels att de vid närmast föregående allmänna fastighetstaxering tillgängliga jordregisterutdragen blivit fullständiga med de anteckningar, som efter utdragens upprättande tillkommit i jordregistret, dels att utdrag verkställt i de delar, som upplagts under samma tidrymd, skall länsstyrelsen senast den 15 september året näst före taxeringsåret till ordföranden i vederbörande fastighetstaxeringsnämnd översända omförmälda utdrag ävensom de vid närmast föregående allmänna fastighetstaxering och därefter avgivna, hos länsstyrelsen förvarade fastighetsdeklarationer och andra uppgifter rörande fastigheter inom fastighetstaxeringsdistriktet.

I den ordning, Kungl. Maj:t bestämmer, skall fastighetstaxeringsnämndens ordförande därjämte erhålla tillgång till de vid närmast föregående allmänna fastighetstaxering upprättade fastighetslängderna, såvitt fastighetstaxeringsdistriktet angår.

2 mom. Länsstyrelsen skall senast den 30 september året näst före taxeringsåret till ordföranden i vederbörande fastighetstaxeringsnämnd översända de i 139 § omförmälda uppgifterna.

147 §.

Fastighetstaxeringsnämndens ordförande åligger huvudsakligen:

- 1) att tillhandahålla — — — fullgörande,
- 2) mottaga, ordna — — — andra handlingar,
- 3) vidtaga åtgärder — — — uppgifters införskaffande,
- 4) tillse att — — — i fastighetslängden,
- 5) kalla nämndens — — — vara föredragande,
- 6) ombesörja förandet — — — art, samt
- 7) avgiva yttranden i besvärsmål.

Vid fullgörande — — — kan anvisas.

148 §.

1 mom. Fastighetstaxeringsnämndens sammanträden hållas å tid och plats som ordföranden bestämmer. Det åligger honom att i god tid underätta länsstyrelsen om utsatt tid och plats för sammanträde. Möter för ledamot hinder att tillstädeskomma skall han i sitt ställe kalla sin suppleant och tillika härom underrätta ordföranden i fastighetstaxeringsnämnden.

Vid sammanträdena — — — utsedda ledamöter.

2 mom. Sammanträde med fastighetstaxeringsnämnd skall hållas inom slutna dörrar. Ägare eller därmed likställd innehavare av fastighet är dock berättigad att företräda inför nämnden för att meddela upplysningar till ledning vid taxering av fastigheten.

3 mom. Taxeringsintendenten i länet eller av honom beordrad tjänsteman äger närvara vid sammanträde med fastighetstaxeringsnämnd till fullgörande av vad honom åligger enligt 172 §, jämförd med 59 §.

Den lokala skattemyndigheten äger närvara vid sådant sammanträde och därunder deltaga i överläggningen men ej i besluten.

149 §.

Vid fastighetstaxeringsnämndens första sammanträde skall ordföranden, innan taxeringsarbetet tager sin början, avgiva noggrann redogörelse ej mindre rörande av fastighetsprövningsnämnden fastställda enhetsvärden och övriga värderingsgrunder, såvitt distriktet berör, än även rörande de köp av jordbruksfastighet inom distriktet, som förekommit under tiden efter senaste allmänna fastighetstaxering, samt de slutsatser beträffande fastigheternas allmänna saluvärde i orten, som enligt ordförandens mening kunna dragas av de vid dessa köp tillämpade priser. Finnas inom distriktet fastigheter med skog, bör i redogörelsen tillika lämnas upplysning rörande det virkesförråd, som i medeltal per hektar finnes inom länet eller vederbörlig del därav, och dess fördelning på trädslagklasser och förrådsgrupper samt, i förekommande fall, trädslag ävensom rörande innehållet i övrigt av de lokala skogstaxeringsanvisningarna.

150 §.

1 mom. Fastighetstaxeringsnämnden skall preliminärt åsätta fastigheterna i distriktet taxeringsvärden och sedan ägare eller därmed likställd innehavare av skattepliktigt fastighet beretts tillfälle inkomma med erinringar slutligt fastställa taxeringsvärdena.

2 mom. Fastighetstaxeringsnämndens preliminära beslut till taxering skola upptagas i taxeringslängd (*fastighetslängd*). Närmare föreskrifter angående längdens förande meddelas av Kungl. Maj:t.

3 mom. De av fastighetstaxeringsnämnden följda grunderna för taxeringen, såvitt angår jordbruksfastighet, skola för varje fastighet upptagas i en särskild längd enligt fastställt formulär (*kontrollängd*). Denna längd skall med lämpliga mellanrum under arbetet framläggas för nämnden, som i händelse av ojämnhet i taxeringen har att verkställa erforderlig jämkning. Längden skall i justerat skick fogas vid protokollet. Senast den 20 februari under taxeringsåret skall ordföranden översända sammandrag av längden till landskamreraren i länet.

151 §.

Vad i 62 och 64 §§ är stadgat om jäv och omröstning i taxeringsnämnd skall äga motsvarande tillämpning beträffande fastighetstaxeringsnämnd.

Beslut må icke fattas av fastighetstaxeringsnämnd, såvida icke ordföranden och minst två ledamöter äro tillstädes. Dock skall den omständigheten, att ledamot av nämnden har att avträda vid behandling av viss taxering, icke utgöra hinder mot att beslut fattas rörande ifrågavarande taxering.

Ordföranden har att i fastighetslängden ange det värde, han ansett böra föreslås, i de fall då fastighetstaxeringsnämndens beslut utfallit på annat sätt.

Annan ledamot, som deltagit i nämndens beslut, äger anföra reservation mot beslutet. Reservation skall anmälas innan sammanträdet avslutas samt, om den närmare utvecklas, avfattas skriftligen och avgivas sist vid justeringen av protokollet.

Av nämnden anlitad sakkunnig äger beträffande taxering, vid vars handläggning han biträtt, anteckna särskild mening till protokollet.

152 §.

Fastighetstaxeringsnämndens arbete bör taga sin början senast den 1 oktober året näst före taxeringsåret, dock att vad nu sagts icke har avseende å Stockholm. Arbetet skall vara avslutat i länen senast den 25 mars och i Stockholm senast den 15 juni under taxeringsåret.

Fastighetstaxeringsnämndens preliminära beslut om taxeringsvärden skall föreligga färdigt senast den 10 februari under taxeringsåret.

Fastighetstaxeringsnämndens ordförande skall senast den 15 sistnämnda månad med allmänna posten tillsända ägare eller därmed likställd innehavare av skattepliktig fastighet underrättelse om det för fastigheten preliminärt upptagna taxeringsvärdet. Underrättelsen skall även innehålla upplysning, att ägaren eller innehavaren av fastigheten äger senast den 5 påföljande mars till fastighetstaxeringsnämndens ordförande avgiva skriftliga erinringar mot förslaget ävensom att — därest det preliminärt beslutade taxeringsvärdet oförändrat fastställles — särskild underrättelse om det slutliga beslutet icke kommer att utsändas. Därjämte skall underrättelsen innehålla upplysning om vad som skall iakttagas vid anförande av besvär över fastighetstaxeringsnämndens beslut rörande taxeringen.

Sedan fastighetstaxeringsnämnden preliminärt åsatt fastigheterna i distriktet taxeringsvärden skall fastighetslängden under tio dagar viss angiven tid på dagen hållas tillgänglig inom kommunen å kommunalkontoret eller annan lämplig kommunal expedition med rätt för ägare eller därmed likställd innehavare av fastighet inom distriktet att på sätt och inom tid som i näst föregående stycke stadgas, avgiva erinringar, åliggande det ordföranden att sådant i vederbörlig ordning kungöra.

153 §.

Sedan tiden för avgivande av erinringar tilländagått, skall fastighetstaxeringsnämnden sammanträda för att slutligt besluta om taxeringarna. Fastighetslängden skall därvid genomgå fastighet för fastighet. Därest erinran avgivits eller känt blivit att beträffande i fastighetslängden uppförd fastighet inträffat sådan omständighet, som bör föranleda, att fastigheten skall uppdelas i flera taxeringsenheter eller eljest anledning förekommit att åsätta annat taxeringsvärde än längden utvisar, skall ordföranden närmare redogöra härför och nämnden särskilt besluta härom.

Nämndens beslut skola, där de skilja sig från de preliminära besluten, antecknas i fastighetslängderna.

Fastighetslängden underskrives, sedan taxeringarna slutligt fastställts, av fastighetstaxeringsnämndens ordförande och de ledamöter, som utsetts att justera nämndens protokoll.

154 §.

1 mom. Har ägare eller därmed likställd innehavare av fastighet avgivit erinringar eller har fastighetstaxeringsnämnden, utan att erinringar avgivits, beslutat åsätta fastighet annat taxeringsvärde än som preliminärt upptagits eller eljest beslutat frångå det preliminära beslutet skall fastighetstaxeringsnämndens ordförande tillsända ägaren eller innehavaren underrättelse om det taxeringsvärde, som av fastighetstaxeringsnämnden slutligt beslutats. Underrättelsen skall innehålla upplysning om vad som skall iakttagas vid anförande av besvär över fastighetstaxeringsnämndens beslut.

2 mom. Senast den 31 mars eller vad angår Stockholm den 21 juni skall fastighetstaxeringsnämndens ordförande till länsstyrelsen insända fastighetsdeklarationerna och övriga handlingar ävensom fastighetstaxeringsnämndernas protokoll. Fastighetslängderna skola avlämnas å den tid och i den ordning, Kungl. Maj:t föreskriver.

3 mom. Fastighetslängderna, i huvudskrift eller bestyrkt avskrift, skola vara att tillgå för landskamreren, taxeringsintendent och fastighetsprövningsnämnden samt i den ordning, Kungl. Maj:t föreskriver, utom vad angår Stockholm, offentligen framläggas inom vederbörande kommun under minst 14 dagar före den 15 maj under taxeringsåret.

158 §.

Sedan fastighetslängderna med tillhörande handlingar inkommit till länsstyrelsen, skola längderna ävensom fastighetstaxeringsnämndernas protokoll granskas, varvid taxeringsintendent har att hos fastighetsprövningsnämnden göra framställningar om de åtgärder, som erfordras för åstadkommande av en med skatteförfattningarna överensstämmande jämn och likformig fastighetstaxering.

Länsstyrelsen äger, — — — upplysningars meddelande.

159 §.

Kungl. Maj:t äger förordna, att med ledning av de i 150 § 3 mom. omnämnda sammandragen undersökning skall verkställas till utrönande, huruvida vid taxeringen av jordbruksfastigheter jämnhet och likformighet de olika länen emellan blivit uppnådd. Verkställes sådan undersökning, skall resultatet därom meddelas landskamrerarna och taxeringsintendenterna senast den 31 maj under taxeringsåret.

Ovannämnda handlingar — — — under taxeringsåret.

166 §.

1 mom. Besvär över — — — taxerad, samt

4) om underrättelse, som avses i 152 § tredje stycket eller 154 § 1 mom. haft felaktigt innehåll.

Har taxeringen — — — hos kammarrätten.

Kammarrätten må, — — — avsedd prövningsnämnd.

173 §.

1 mom. Bestämmelserna i — — — skall iakttagas.

1) Vad i 129 § 1 mom. vid 1) stadgas skall hava avseende å ersättning till ordförandena i fastighetstaxeringsnämnderna samt de av länsstyrelsen förordnade ledamöterna i dessa nämnder och konsulenterna för taxering av vattenfallsfastighet.

2) Vad i 129 § 5 mom. stadgas skall hava avseende å

de personer, som jämlikt 143 § 2 mom. inkallats av länsstyrelsen för meddelande av upplysningar,

de personer, som till sammanträde enligt 144 § 1 eller 2 mom. särskilt inkallats av länsstyrelsen eller till sammanträde enligt 145 § inkallats efter länsstyrelsens medgivande,

de ordförande i fastighetstaxeringsnämnd, som på vederbörlig kallelse inställt sig till sådant sammanträde, varom förmäles i 144 § 1 eller 2 mom. eller 145 §,

de personer, som inställt sig på vederbörlig kallelse enligt 158 § andra stycket.

3) Vad i — — — i fastighetsprövningsnämnd.

3 mom. Vad i 130 § första stycket stadgas skall äga motsvarande tillämpning å kommunvald ledamot i fastighetstaxeringsnämnd.

Bihang B

Tidsschema för arbetet med allmän fastighetstaxering enligt gällande bestämmelser

A. Förberedande åtgärder

Året före taxeringsåret

fastställer Kungl. Maj:ts tabeller angående skogsvärde- och markvärdefaktorer för den kommande allmänna fastighetstaxeringen (Skogsvärderingsinstruktionen 440/1951 avd. C).

Senast den 1 maj

fastställer statens skogsforskningsinstitut centrala skogstaxeringsanvisningar (Skvi 440/1951 avd. D punkt 1);
lämnar skogsstyrelsen varje länsstyrelse uppgifter om virkespriser m. m. (Skvi 440/1951 avd. E).

- Före utgången av maj kallar riksskattenämnden landskamrerarna och taxeringsintendenterna i länen m. fl. personer till möte för överläggningar rörande den förestående allmänna fastighetstaxeringen (65 § TK).
- Senast den 1 augusti lämnar statens skogsforskningsinstitut varje länsstyrelse uppgifter för länet eller i skogligt avseende likartade delar av länet om den ungefärliga arealen skogsmark och övrig mark, skogsmarkens genomsnittliga godhetsgrad samt virkesförrådets genomsnittliga storlek m. m. (Skvi 440/1951 avd. D punkt 2).
- Senast den 20 augusti sammanträder efter kallelse av länsstyrelsen ordförandena i beredningsnämnderna och fastighetstaxeringsnämnderna å länets landsbygd m. fl. personer inför landskamreraren för förberedande överläggningar rörande tillämpningen av de allmänna grunderna vid den förestående allmänna fastighetstaxeringen (144 § 1 mom. TF).
- Senast den 25 augusti insänder landskamreraren till riksskattenämnden förslag till anvisningar, däri inbegripet lokala skogstaxeringsanvisningar, för fastighetstaxeringen inom länet (144 § 3 mom. TF).
- Senast den 1 september överlämnas vid länsstyrelsen tryckta stommar till fastighetslängd till lokal skattemyndighet (68 § 1 mom. TK).
- Senast den 15 september återställer riksskattenämnden landskamrerarens förslag jämte eventuella erinringar (144 § 3 mom. TF); överlämnas till beredningsnämndsordföranden respektive ordförande i fastighetstaxeringsnämnd i stad
- a) jordregisterutdrag, vid föregående allmänna fastighetstaxering och därefter avgivna fastighetsdeklARATIONER m. fl. uppgifter (146 § 1 mom. TF)
 - b) avskrift av fastighetslängden från senaste allmänna fastighetstaxeringen, blanketter till kontrollängd m. m.

(67 § 1 mom. TK)

c) ett kompletterat exemplar av stommen till fastighetslängd (68 § 2 mom. TK).

Före den 30 september

fastställer fastighetsprövningsnämnden anvisningar — däri inbegripet lokala skogstaxeringsanvisningar — till ledning för fastighetstaxeringen (144 § 3 mom. TF).

Senast den 30 september

översändes anvisningarna till ordförandena i berednings- och fastighetstaxeringsnämnderna samt till riksskattenämnden (144 § 3 mom. TF); överlämnas lagfartsförteckningar och uppgifter om belåningsvärden från hypoteksföreningar (139 § TF, 67 § 1 mom. TK).

B. Beredningsnämndernas verksamhet*Året före taxeringsåret*

Innan beredningsnämnderna börjar det egentliga arbetet

sammankallar ordföranden i fastighetstaxeringsnämnden ordförandena i de till fastighetstaxeringsdistriktet hörande beredningsnämnderna m. fl. personer till överläggningar rörande det förestående taxeringsarbetet (145 § TF).

Senast den 10 december

skall beredningsnämndens förslag föreligga färdigt (152 § första stycket TF).

Senast den 15 december

skall beredningsnämndens ordförande tillsända ägare och likställd innehavare av skattepliktig fastighet underrättelse om det för fastigheten föreslagna taxeringsvärdet (152 § andra stycket TF).

Senast den 20 december

översänder ordföranden i beredningsnämnd sammandrag av den s. k. kontrollängden till landskamreraren i länet (150 § 3 mom. TF); hålles beredningsnämndens förslag tillgängligt under 10 dagar före den 5 januari taxeringsåret (152 § TF).

Taxeringsåret

Senast den 20 januari

hålles sammanträde med beredningsnämnden för att behandla inkomna erinringar (152 § fjärde stycket TF).

Senast den 25 januari

överlämnar beredningsnämndens ordförande till ordföranden i fastighetstaxeringsnämnden fastighetslängder, protokoll, deklARATIONER och övriga handlingar (152 § femte stycket TF).

C. Fastighetstaxeringsnämndernas verksamhet

Innan fastighetstaxeringsnämnderna börjar det egentliga arbetet

å landet kallar ordföranden de av länsstyrelsen och landstinget utsedda ledamöterna och beredningsnämndsordförandena i distriktet till ett förberedande sammanträde; avskrift av protokollet insändes till landskamreraren inom tio dagar; *i stad* kallar — om staden är indelad i två eller flera fastighetstaxeringsdistrikt och förberedande sammanträde inför landskamreraren inte hållits — den ordförande, som av länsstyrelsen därtill utsetts, övriga ordförande och ledamöter till liknande sammanträde (154 § 2 mom. och 155 § 2 mom. TF).

Året före taxeringsåret

Senast den 1 oktober

bör fastighetstaxeringsnämnd *i stad* (dock ej i Stockholm) börja det egentliga arbetet (157 § 1 mom. TF).

Under taxeringsarbetet

tillställs ägare av fastighet i stad preliminära underrättelser om nämndens beslut (155 § 3 mom. TF).

Taxeringsåret

Senast den 5 februari

bör fastighetstaxeringsnämnd *å landet* börja det egentliga arbetet (157 § 1 mom. TF).

Senast den 25 mars (i Stockholm senast den 15 juni)

skall arbetet vara avslutat (157 § 1 mom. TF).

Senast den 31 mars (i Stockholm senast den 21 juni)

skall fastighetsdeklARATIONERNA och övriga handlingar insändas till länsstyrelsen samt fastighetslängderna överlämnas till den lokala skattemyndigheten (157 § 3 mom. TF och 76 § 1 mom. TK).

Före den 15 maj

tillställs ägare eller innehavare av fastighet underrättelse om fastig-

hetstaxeringsnämndens beslut enligt 157 § 2 mom. TF; skall, utom vad angår Stockholm, en avskrift av längderna under minst 14 dagar offentligen framläggas inom vederbörande kommun (157 § 4 mom. TF, 76 § 2 mom. TK).

D. Fastighetsprövningsnämndernas verksamhet

Taxeringsåret

I mitten av februari

översänder landskamreraren sammandrag av kontrollängden m. fl. handlingar till finansdepartementet (154 § 2 mom. TF).

Senast den 30 april

tillställs landskamrerare och taxeringsintendenter — om Kungl. Maj:t förordnat om undersökning av taxeringsutfallet beträffande jordbruksfastigheter — resultatet därav (159 § TF).

Senast den 15 maj (i Stockholm senast den 10 augusti)

skall besvär över fastighetstaxeringsnämnds beslut vara inkomna till prövningsnämndens kansli (163 § TF).

Senast den 30 september (i Stockholm senast den 31 oktober)

skall fastighetsprövningsnämndens arbete vara avslutat (160 § 1 mom. TF).